

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ

KITAP BEŞ

MAKRONİST YILLAR

ekitap.ayorum.com

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ

KİTAP BEŞ:

MAKRONİST YILLAR

Bu çalışmaları bir ekitapta toplamaya karar verince yayınlanmış bütün metinleri başından sonuna okudum, birkaç düzelti, bir-iki çıkarma, bir-iki de ek yaptım. Tamamlayıcı olsunlar diye birkaç yeni bölüm yazdım. Bu haliyle işe yarayacağını umuyorum. Fransa'nın halen yaşanan siyasi tarihine yolculuk. Öncesi bu dizinin diğer ekitaplarında. Makalelerin yazılış veya yayınlanış tarihleri metinlerin altında parantez içinde.

ekitap biçiminde sunumu: Kasım 2020

Yapıt: M. Şehmus GÜZEL

Teknik yönetmen ve kapak: Ferruh DİNÇKAL

Dizgi : MŞG

İSBN : Belki gelecek. Belki gelmeyecek. Zamana, duruma, gelişmelere bağlı.

Bu yapıtın yayın hakları yazarına aittir.

Kitaptan edinmek için iletişim: Gerekirse. Şimdilik ekitap.ayorum.com deyin, tıklayın, "indirin", götürün.

Hediyemizdir.

İÇİNDEKİLER

SUNU: 2017’DE MACRON SEÇİLDİ.....	6
BİRİNCİ TURDA İKİNCİ DEPREM: İLKİNDEN BETER	8
DÜŞ KURAN YÜZLER TARİHİ YÜZLER	11
SİSTEMLE BAĞLARI KOPARMAK.....	16
SOSYALİST PARTİ’NİN ADAYI VE ÇIKMAZI	18
MACRON PATRONLARLA.....	25
MACRON’UN ORTAKLARI	30
POLİSLER VE JANDARMALAR DA EYLEMDE YENİ YILDA	35
“SARI YELEKLİLER”/RÜZGAR DOLU SARI YELEKLERİNDE	39
YENİ BİR “TOPLUMSAL SÖZLEŞME” İÇİN KADINLAR BAŞ ROLDE	41
BİR KIVILCIM.....	45
İNGRİD “ANA”	46
SİYASET NE OLA?.....	47
“ANAR”LAR.....	48
“GÖÇMEN KARŞITI” MI ?.....	53
MADAME MOURAUD	59
LA FRANCE İNSOUMİSE (BAŞEĞMEZ FRANSA).....	62
KORONA BASKINI : CHİNATOWN’DA PANİK.....	65
“PLAYMOBİL MİLLETVEKİLİ”	67
15 MART 2020: KORONAYA RAĞMEN SEÇİMLER	69

İKİNCİ TUR ERTELENDİ.....	72
PARİS, 20 MART 2020 : SAĞLIK KRİZİNDEN SİYASİ KRİZE	74
28 HAZİRAN 2020 : BELEDİYE SEÇİMLERİ, İKİNCİ TUR: YEŞİLİM YEŞİL YEŞİLİM YEMYEŞİL	80
“YENİ” HÜKÜMET	86
HALK ALARMDA.....	92
BAŞBAKAN : “VURAN DEVLET DEĞİL, VİRÜS !”	93
ADALET YÜRÜTMEME MEYDAN OKUYOR, YÜRÜTME ADALETE DİŞLERİNİ GÖSTERİYOR	94
FRANSA TÜRKİYE GERİLİMİ: NEO-REKABET.....	101
“LE SEPARATİSME”/AYRILIKÇILIK.....	106
MACRON ERDOĞAN’I SEVMİYÖ ERDOĞAN DA MACRON’U	112

SUNU: 2017'DE MACRON SEÇİLDİ

Emmanuel Macron'un (EM) seçilebilmek için seçim kampanyası sırasında kurduğu siyasi harekete, "siyasi makinaya", "En Marche" ismini takması ve bu ismin kısaltılmasının EM yapılmasıyla cumhurbaşkanlığına aday gençin isimlerinin ilk harflerini çağrıştırması, bencillik aşkının derecesini gösteriyor mu sorusunu sorduruyor.

EM (Emmanuel Macron) "Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik" sloganını "Bireysellik, Bencillik, Aşırıliberalizm / Ultraliberalizm" sloganı ile değiştirmek mi istiyor? Öyle görünüyor.

Bir de kendini "Jupiter" yerine koyması, "Kral" veya "İmparator" gibi davranması var elbette.

Şimdi O'nu François Hollande kıskanmasın da ben mi kıskanayım? "Dünkü çocuk"! "Görmemiş!"

2017'de Macron cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci turuna Fransız iç siyasetinden kaynaklanan konjonktürel, devresel etkenlerin sonucu kaldı.

Kanımcı tayin edici etkenlerden en belirleyicisi Sosyalist Parti adayının ilk tur öncesinde La France Insoumise (Başegmez Fransa) adayı ile birleşmemesindedir. Aşağıda kısaca değiniyorum. Bu ve başka nedenlerle Macron Fransız siyaset sahnesindeki kazalardan biridir.

İkinci tura bir şans eseri kalan Macron, karşısındaki aşırı sağcı, ırkçı Marine Le Pen'i "débat télévisuel"de madara etti.

İkinci turu da "oynamadan kazandı".

Marine Le Pen yine de oyların yüzde 33'ünü aldı. 2002'de babasının aldığı oylardan 15 PUAN FAZLA.

Bu sonuç Fransa'da oy sandığına giden her üç kişiden birinin aşırı sağcı, ırkçı Parti liderine oy verdiğinin ispatıdır.

Gelecek için korku verici (mi?)

Evet.

Bu çalışmada bu konulara değinmek istiyorum.

BİRİNCİ TURDA İKİNCİ DEPREM: İLKİNDEN BETER

Paris'te ilk siyasi "deprem" Nisan 2002'de Sosyalist Parti adayını yerle yeksan etmişti.

23 Nisan 2017'deki ikinci "deprem" ise Sosyalist Parti'nin resmi adayıyla birlikte klasik sağ parti ("Les Républicains", LR, "Cumhuriyetçiler") adayını da aldı götürdü.

1958 Anayasası ile oluşturulan 5. Cumhuriyet tarihinde cumhurbaşkanlığı seçiminde ilk kez böyle bir vaka ile karşılaşyoruz: İki yönlü deprem: Bir değil iki deprem birden. Fransa'nın son elli yılına damgasını vuran iki siyasi partinin adayı da ilk turda eleniverdiler. Bozuk arpa gibi. Pat! Pat! Elekten düşüverdiler. Böylesi görülmemiştir henüz.

"Cumhuriyetçiler"ın adayı, 2007-2012 arasında Nicolas Sarkozy'nin başbakanlığını aralıksız beş yıl süreyle üstlenmiş olan François Fillon 7 milyon 213 bin civarında oy toplayabildi (yüzde 20), ama birinci turu geçemedi. Son aylarda birçok yolsuzluk meselesinin, sanki planlanmış gibi, ortaya dökülmesi üzerine Fillon'un epey sarsılması yenilgisinin belirleyicisi oldu kesinlikle.

Sosyalist Parti'nin resmi adayı Benoit Hamon ise 2 milyon 290 bin civarındaki oyuyla (yüzde 6,4) son on yılların en hazin siyasi hezimetinin hem sorumlusu hem kurbanı oldu... Sosyalist Parti böylece 2012'de François Hollande'ın cumhurbaşkanlığı seçimini kazanmasından sonraki beş yıllık zaman süresinde, hiçbir seçim kazanamayarak elenerek te tarihe geçti. Bir rekor.

Gizli olarak patronların, açık olarak "ne sağın ne solun" ama güya kendi kendisinin adayı Emmanuel Macron (Emanuel Makron

biçiminde okunuyor) 8 milyon 650'den biraz fazla oyla (yüzde 24) birinci turda birinci sırayı kaptı.

İrkçi, faşist, yahudi, müslüman ve yabancı düşmanı Marine Le Pen ise 7 milyon 679 bin oyla (yüzde 21,3) ikinci sırayı aldı.

Bütün kamuoyu anketlerinin aylardan beri öngördüğü sonuç neredeyse aynen gerçekleşti.

Neredeyse, çünkü pek çok yoklama Le Pen'in birinci geleceği sonucunu veriyordu... Bu kadar hata da artık herkeste olabilir. Kadı kızında bile. Ama buradaki kadı kızı değil Jean-Marie Le Pen'in kızıdır. Şaka bir yana Fransa gibi herkese "İnsan Hakları, demokrasi" ve daha birçok konuda ücretsiz tavsiyelerde bulunan, hatta ders bile veren bir devlette sekiz milyona yakın insan, "aklı başında" genç, yaşlı, kadın ve erkek seçmen ırkçı, faşist, yahudi, müslüman ve yabancı düşmanı bir partiye oy veriyor. Ve daha da önemlisi bu oy verme işini yazılı basında ve kameralar önünde apaçık söyleyebiliyor. Fransa'da ırkçılar artık saklanmıyorlar. Tehlike kapıda.

Depressif, sıkıntılı, dertli, yoksullaştıkça obezleşen çocuk, kadın ve erkeklerin vatani, güneşli günlere umudu her sol iktidarla birlikte biraz daha azalan, yolsuzluklara bulaşan siyasi liderlerinin sayısı arttıkça kuzmaları çoğalan yurttaşların bir çare bulmak umuduyla kapı kapı dolaştığı ve giderek sağa, aşırı sağa kaydığı Fransa'da Cumhurbaşkanlığı seçimi ilki turu 23 Nisan 2017'de yapıldı ve o gün burada 23 Nisan bir "Çocuk Bayramı" olarak kutlan(a)madı.

Bir "çocuğu", evet sadece bir çocuğu saymazsak:

39 Yaşında şimdiye kadar muhtarlık seçimi de dahil herhangi bir seçime katılmamış, evet çocuk belki ama yine de 39 yaşındaki Emmanuel Macron sevinçten havalara uçtu.

François Hollande'ın Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda Hollande'ın "ekonomik işlerden" sorumlu danışmanı ("baş danışmanı" değil), Saray'ın idari işlerindeki ikinci ismi olarak siyasete kulisten, biraz da Alain Minc, Jacques Attali gibi eşin dostun tavsiyeleriyle giren, daha birkaç yıl öncesine kadar kimsenin ismini bile duymadığı, ama iki yıl boyunca üstlendiği Maliye Bakanı'yken "sosyalist olmadığını" bizzat açıklamak gereğini hisseden, patronlara yakınlığını iş yaşamını düzenleyen yönetmeliklerini kısa sürede ve peş peşe sıralayarak açık bir biçimde güya "sosyal liberal" gerçekte very hard liberal yüzünü ifşa eden genç "bankacı", "siyasetin acemisi", "siyasetin yeni golden boy"u Macron.

7 Mayıs'ta yapılacak ikinci turda "siyasetin acemisi" ama "işini bilen", patronların desteğiyle yelkenlerini şişiren, "savaş kasasını" örolarla dolduran Macron, 1970'lerin başından beri siyasetin içinde, aşırı sağ, ırkçı, faşist veya faşizan partilerin bünyesinde yoğrulan, Fransa siyasetini "zehirleyen" Le Pen ailesinin bugünkü temsilcisi ile yarışacak.

Sonuç ne olacak? Bilemiyoruz. (Bu satırları yazdığım günlerde bilemiyorduk ama bugün biliyoruz. Buna rağmen bu bölümün yazımını değiştirmiyorum. Bununla birlikte sonraki satırların önemi azalmıyor, onun için zamanınızdan birkaç dakika daha verip sonuna kadar okumanızı tavsiye ederim. Tavsiye ücretsizdir. Ne de olsa Paris'ten yazıyorum. Cumhurbaşkanlığı Sarayı çok yakınımızda.)

Kimi kamuoyu yoklamalarına göre, Macron yüzde 61 veya 62 oy oranıyla "malı götürecektir". Birinci tur öncesi kamuoyu yoklamaları 23 Nisan'daki sonuçlarla "geçer" not aldılar ama yine de seçim bitmedikçe sonucun ne olacağını kesinkes yazmak mümkün değil. Hele ikinci tura daha onbeş gün gibi çooookk uuzunnn bir zaman dilimi varken. Hele siyasetin içinde yalan, dolanla şimdiye kadar

gemisini yürüten ve oy sayısını epey ürkütücü boyutlarda arttıran Le Pen ailesiyle yarışta, adı geçen aile kimbilir ne tür ayak ve el oyunları hazırlarken. Bu tür uydurmalar sonucu, Macron'un değişik kanallardan milyonlarca öro elde ettiği birinci tur gecesinden itibaren hemen ve yeniden gündeme getirildi. Bakalım daha neler çıkacak.

DÜŞ KURAN YÜZLER TARİHİ YÜZLER

İkinci turda Le Pen'in yüzde 38, 39 veya belki yüzde 40 kadar oy toplayacak olması daha bugünden ona oy vermeyeceklerin midelerini bulandırıyor. Avrupa Birliği bünyesinde itirazların yükselmesine yol açıyor. Fransa'da yüzleri maskeli ama özleri hep aynı olan ırkçıların, faşistlerin iktidar kapısına bu kadar yaklaşmamasından daha beter ne olabilir? İktidarı almaları! Evet böyle bir tehlike var.

İşte bunun önlenmesi için herkes elinden geleni yapmaya koyuldu. Patronların örgütü MEDEF, CFTC ve CFDT gibi orta solcu kimi işçi sendikaları konfederasyonu 24 Nisan 2017'de Macron'a oy verilmesi çağrısı yaptı. İşçi sendikaları konfederasyonlarının zaman zaman şu adayı veya bu adayı seçme çağrısı yaptığı olmuştur ama bu pek sık rastlanan bir olay da değildir. Hele patronların böyle bir şey yapması ve hele bu kadar hızlı bir biçimde yapması epey ender bir olay. Bu bile meselenin önemini, tehlikenin ne kadar korkuttuğunu ispatlıyor.

Birinci turda elenen Fillon ve Hamon ve birkaç siyasi lider daha hemen seçim gecesini, Macron'a oy verilmesi ve Le Pen'e kapıların kapatılması çağrısı yaptı. Anlıyorsunuz öncelik Le Pen belasının önlenmek istenmesidir.

Ama Fillon'un klasik sağ partisi ve ona oy verenlerin tümü onu izlemek niyetinde değil. Hatta kimi seçmen, birkaç sağcı ve katolik milletvekili açığca "Macron'a oy vermektense Le Pen'i tercih ederim" demekten çekinmedi.

Le Pen de boş durmadı: Örneğin 24 Nisanda "Cumhuriyetçiler" takımından kimi milletvekilinin ve belediye başkanının kendisine oy verilmesi çağrısı yapacağını ileri sürdü. Bu gerçek mi göz boyamaya mı yönelik? Birkaç güne kadar belli olur. Belli oldu: Le Pen'in arzuladığı gibi toplu bir çağrı yapılmadı ama tek tük açıklamalar oldu.

Ama "Le Pen Şirketi"nin alameti farikası yalan olduğundan bu tür yalanların ikinci tura kadar giderek artacağını ve bu tür yalanların uydurma videolarla, sahte kliplerle, fotomontajlarla besleneceği tahmin ediliyor. Nitekim Macron'un "vergi cennetlerinden birinde" epey parası bulunduğu yalanı bunlardan biri olarak sinek vızıltısı gibi geçti.

Birinci tur öncesinde Macron'un eşcinsel olduğu, "partönerinin" ismi ve soyismi verilerek ileri sürüldü. Bunu bizzat Macron yalanladı. Ancak Le Pen'in kendi partisinin yönetim kademesinin en üst sırasında eşcinsel siyasetçiler bulunurken (ismini vermek teşhir gibi olacağından susuyorum) ve bunu bizzat onların doğrulamasıyla artık resmileşen ve neredeyse alışılan, kabullenilen konu Macron ve çevresi için yeniden gündemde: Bugünlerde söylenen şu "Macron belki yetenekli bir tip ama çevresinde çok sayıda kadın ve erkek eşcinsel var." Eşcinsellere herkes gibi evlenme hakkı tanıyan kanunla bilhassa katolikler ve hele katolik entegristler tarafından son derece kapsamlı gösteri ve yürüyüşlerle haftalar boyunca çok eleştirilen önceki cumhurbaşkanı François Hollande bu kez siyasete taşıdığı çömezinin benzer bir meseleyle saldırıya uğramasını

cumhurbaşkanlığının son günlerini geçirdiği Sarayı'ndan seyrediyor. Edebilir. Çünkü bu kez seçimi kazanacak veya kaybedecek olan o değil Macron'dur. İyi hoş ta Macron ikinci turdan galibiyetle çıkabilir mi?

İlk kez bir seçime katılan ve arkasında yapısı tamamlanmış, siyasi bir geleneğe, tecrübeye ve biriktirilmiş hafızaya sahip partisi ve yöneticileri bulunmayan, bir yıl önce piyasaya sürülen ve bugün üye sayısının 500 bine yaklaştığı yöneticilerince iddia edilen, militanlarının ezici çoğunluğu genç ve iyi terbiye görmüş aile çocuklarından oluşan, En Marche! ismi takılan örgütlenme Macron'u iktidara taşıyabilecek mi?

Evet ilk kez bu derecede önemli bir seçime katılan bir "acemi" Fransa Cumhuriyeti gibi cumhuriyet geleneği, siyasi deneyimleri iki yüzyılı aşkın, ve yinelemekte yarar var, "İnsan Hakları" konusu başta aklımıza gelebilecek bütün siyasi konularda herkese, her zaman ve her yerde, ders vermeye meraklı bir devlette Cumhurbaşkanı olabilecek mi?

Haydi "Le Pen'dense kim olursa olsun" diyerek oy verenlerin katkısıyla seçildi diyelim, iktidarda kalabilecek mi? Bu soru bu satırları okuyup gözden geçirdiğim Kasım 2020'de de geçerli.

Haziran 2017'de, yani cumhurbaşkanlığı seçiminden bir ay kadar sonra, yapılacak iki türlü milletvekili seçimlerinde devleti yönetecek derecede gerekli milletvekili çıkarabilecek mi? Macron kalıcı mı? Haziran 2017 milletvekili seçimlerinde ne yapacak? Bu seçimlerde "Hareketi" çoğunluğu elde edemezse kendi projelerini yaşama geçirecek hükümeti kurmak için Sosyalist Parti'den kalanlar, Merkez Sağ ve Hıristiyan Demokratlar ile koalisyon mu kuracak? Belli değil. (Birazdan açıklayacağım.)

Fransa Cumhuriyeti yarı başkanlık rejimine sahip, Cumhurbaşkanı'nın, "Millet Meclisini feshetmek" de dahil, önemli yetkileri var ama Parlamento'nun, Millet Meclisi ve Senato'dan oluşan Parlamento'nun, katkısı olmadan devleti yönetmesi mümkün değil. Bilhassa Millet Meclisi'nde çoğunluk sahibi olması son derece belirleyici. Bakın milletvekili seçimlerinde arzuladığı sonucu elde edemeyince Millet Meclisi'ni feshedip yeniden seçimlere gitmeye kalkarsa hiç şaşırımam. Sonra kendisine daha yakın, uysal ve sevimli, mırınmırın mırıldayan bir Millet Meclisi ile arzuladığı "Cumhuriyeti" kurmak için "Haydi Başkanlık rejimi için biz de referanduma gidiyoruz!" derse yine hiç şaşırımam. Günümüzde örnekler sadece Batı'dan Doğu'ya taşınmıyor çünkü. Bunun tersi de geçerli: Doğu'dan Batı'ya da rüzgar esiyor. Zaman zaman. Hele böylesine karmaşık zamanlarda.

Nedenini bilimsel belgelerle, verilerle açıklamam mümkün değil ama Macron kimi yönleriyle, örneğin ve bilhassa ille lider, "şef" olmak arzusu, bunun kendisine bir "tanrı lütfu olarak sunulduğunu ve yerine getirilmesinin mecburi/zorunlu/kaçınılmaz olduğunu" sanması/iddia etmesi/buişebuhavayıvemesi (tamamı birlikte) ve bunun için herşeyi yapmaya hazır tavrı, siyasete atıldığı rejimi kendi boyutlarında kendisi için yeniden düzenlemek arzusunun verdiği lüks ve küçük büyük dağları ben yarattım diyerek yukarıdan bakıcı davranışlarıyla, 19. yüzyılın son yıllarında Fransa'nın başına bela olan, "Savaş Bakanı", Prusya ("Alman") düşmanı potansiyel darbeci, "boulangisme"nin lideri General Boulanger'yi, döneminde "Fransız ordusunun en genç generali"ni, anımsatıyor.

Macron yine benzer nitelikleriyle Napolyon Bonapart'ın yeğeni 1848'de cumhurbaşkanı seçilen ama cumhurbaşkanı seçiminin Anayasa ile bir kereyle sınırlı tutulmuş olması vesilesiyle ve geleceğine/yükselişine/önlenebilemez yükselişine çok güvendiği

için 1851’de bir Saray darbesiyle iktidara el koyan ve bir yıl sonra da kendini “İmparator” ilan eden Louis-Napolyon Bonapart’ı (“Napoléon III, empereur des Français”) anımsatıyor.

İşin tarihi ilginçliği ise General Boulanger’in 1870’de Prusya’ya yenilen ve İmparatorluğu batan 3. Napolyon’un intikamını almak için önce Fransa’da iktidarı almak sonra Almanya ile ille savaşmak arzusudur. İkisini de başarmadı... Yaşamını dramatik bir biçimde bitirdi, romanlık bir konu...

Macron’a ilişkin bu konularda kimse bana katılmıyor ama böyle bir hissim var, bunu da burada yazmadan geçmek istemiyorum. İyi ki yazdım, şimdi yeniden 2017’ye dönebiliriz.

İkinci tur sonuçlarını onbeş gün sonra göreceğiz, onbeş gün sonra bu saatlerde Fransa’nın yeni cumhurbaşkanının ismini de öğrenmiş olacağız. Her biri bir olay olmaya aday iki seçenek var:

Siyasetin “golden boy”u Macron kazanırsa, Fransa siyasi tarihinde ilk kez bu kadar genç bir adam Cumhurbaşkanı seçilmiş olacak. 1848’de Louis-Napolyon Bonapart Cumhurbaşkanı seçildiğinde sadece 40 yaşındaydı.

Marine Le Pen kazanırsa ilk kez bir kadın bu görevi üstelenecek: Kadınların en akıllılarının en iyi derecede feminist olduğu ileri sürülen ama kadınların çoğunluğunun bir kadını bu göreve layık görmediği 2007’de Ségolène Royal’in seçilmemesiyle ispat edilen Fransa’da bu bir “devrim” niteliği taşıyacak. Umarım böyle bir şey olmaz. Olursa Fransa “küme düşer”. Şakası yok!

Burada birinci tur sonuçlarının kimi özelliklerini belirtmekte yarar var sanıyorum:

Macron yüzde 24 (8,6 milyon seçmen), Le Pen yüzde 21,3 (7,6 milyon) ile ikisi birlikte oyların yüzde 45’inden biraz fazlasını

toplayarak ikinci tura kaldılar. İkinci turu dışarıdan izleyecek talihsiz dokuz adayın aldığı oy oranının toplamı ise yüzde 55 kadar. Bu aşamada seçmenlerin yarısından çoğunun ikinci tura kalan ve birinin cumhurbaşkanı seçilmesi söz konusu olan iki adayı da tutmadığının apaçık göstergesi. Bu aynı zamanda seçilecek olanın “seçiminin hukuki” olduğunun ama “meşru olmadığının” da işareti/ispatı biçiminde ileri sürülebilecek.

En baştaki dört adayın herbirinin oylarının yüzde 20 civarında ve birbirine çok yakın olması yanında diğer adayların da belli sayıda oy toplaması Fransa siyasi yelpazesinin epey dağınık, kimine göre “yırtık”, veya “paramparça” olduğunun ispatı. Bu dağınıklık her biri yüzde 20 civarında dört parçada şöyle toplanabilir: Merkez (Macron), Radikal Sol (Melenchon), Klasik Sağ (Fillon), Aşırı Sağ (Le Pen) ...

SİSTEMLE BAĞLARI KOPARMAK

Başka bir açıdan bakınca fransız siyasetinin, “sistem”le bağları koparmak yönünde radikalleştiğini de saptamak mümkün:

“Sistem”le bağların koparılması arzusunu Melenchon (“La France Insoumise”, 7 milyondan biraz fazla seçmeniyle) yanında NPA (Anti-Kapitalist Yeni Parti, 394.582 seçmen) ve LO (İşçi Mücadelesi, 232.428 oy) isimli iki troçkist yapıda da görüyoruz. Birkaç küçük parti daha var.

Bunlara Le Pen’e verilen oyların önemli bir bölümünü de eklemek olası. İşçiler içinde yüzde otuzların, belki biraz daha fazlasının Le Pen’i tercih ettiği artık bir devlet sırrı değil. Bunlara gençlerin bir bölümünü filan de eklersek ırkçı partiye oy verenlerin içinde

“çürümüş sistemle ipleri koparmanın zamanı geldiğini” söyleyenlerin oranı artıyor.

Bu Fransa Tarihi'nin köklerinden gelen başkaldırıcı, isyankar, ihtilalci, barikatlar geleneğinin günümüzdeki boyutundan başka şey değil.

Evet Fransa'da varolanı alıp parçalamak, yakıp yıkmak ve yerine daha insancıl, daha adil, daha özgür, hakikaten eşitlikçi, yoksulların da karnını doyurabildiği, çocuklarının karnını doyurduktan sonra onları umutlu yarınlar için uyutmanın mutluluğunu taşıyan ana babaların dünyasını kurmak bugün bu düzeyde. Bunun başka türlü okuması da yapılabilir ama eksik olur.

Sosyalist Parti ile “Cumhuriyetçiler” başta Fransa'nın siyasi yelpazesindeki klasik ve uzun yıllardan bu yana ülkeyi yöneten partiler, adayları, liderleri, yolsuzlukları, vurgunları, yalanları, dolanları ile usandırdılar. Toplumla, hakiki ve yaşayan toplumla iplerini, bağlarını koparmış, köprülerini atmış, kendi dünyaları içinde yaşayan siyasetçilerin bir de yoksulun aşını ağzından çalarcasına devlet malını utanmazcasına yemelerine artık kimse tahammül edemiyor. Hele bunun sadece sağ değil solu da bulaşıcı bir hastalık gibi sarmalamasını kabullenmek imkansız.

François Hollande yönetimindeki beş yıl içinde Sosyalist Partili belediye başkanı, milletvekili ve bakanlardan yolsuzluklara bulaşanların listesi epey uzun. Kırmızı çizgiler çoktan aşıldı ve vicdanların katlanamayacağı rezillikler bütün siyasetçilerin üstüne sıçradı, yayıldı.

Seçmen kimi zaman ayırım yaparak, kimi zaman ayırım yapmadan yiyiciler, üç kağıtçılar ve giderek siyaset dünyasına demir atmış bütün siyasetçilerin tümüne kırmızı kart gösterdi. Kırmızı kart Hazirandaki milletvekili seçimlerinde geçerli olacak mı? Bunu

FİFA'ya sormalı. Pardon Fransa Cumhuriyeti vatandaşlarına sormalı. Onlar büyük ihtimalle yanıtı saati gelince verecekler. Verdiklerini biliyoruz, klasik partilerin tümü yerle yeksan edildi.

SOSYALİST PARTİ'NİN ADAYI VE ÇIKMAZI

Sosyalist Parti'nin resmi adayı ama Sosyalist Partili milletvekillerinin, bakanların birkaç önemli isminin, eski başbakan Manuel Valls'ın apaçık bir biçimde desteklemediği, hatta birçok partilinin de tutmadığı Benoit Hamon yüzde 6,4 oy oranıyla Parti'sinin cumhurbaşkanlığı seçiminde en az oy alan ikinci adayı olarak tarihe geçti. İlki yüzde 5 ile 1969'daki adayı Gaston Defferre'dir.

Mitinglerini, bir kasabayı ve kenti ziyaretini çok az sayıda taraftarıyla yapmak durumunda kalan Hamon, "Tarih'teki En Büyük Hainlikler" isimli bir dev romana imza atabilir ama mesleği yazarlık değil siyaset: Ve Tarih'e Jean Jaurès ve benzer sosyalist liderler gibi "Büyük Kapı"dan da girebilirdi: Eğer, seçime birkaç gün kala, "Melenchon lehine adaylıktan çekiliyorum ve bana oy vereceklerin La France Insoumise adayını desteklemelerini rica ediyorum" diyerek olağanüstü bir tavır takınabilseydi. Çünkü bütün kamuoyu yoklamalarının Hamon'un oy oranının güneş görmüş kar gibi eridiğini gözler önüne sererken, destekleyenlerinin sayısının depreme bir saniye kala evini terkedenler gibi her gün biraz daha çok sayıda azaldığını ispat ederken Hamon beklenen adımı atamadı. Atmadı. Ağzını açıp iki cümle, çok sayıda insanın beklediği, ümit ettiği iki cümleyi söyleyemedi. Söylemedi. Söyleseydi belki oylarının tümü, belki tümüne yakını Melenchon'da buluşabilir ve onu ikinci tura

taşıyabilirdi. Evet çünkü Melenchon 700 bin kadar oy daha alsaydı ikinci tura kalabiliyordu.

Melenchon da gerekli adımı atmadığı gibi, Sosyalist Parti'nin bugünkü yöneticileriyle geçmişten, gençlik günlerinden, Melenchon'un Sosyalist Partili bir bakan olarak görev yaptığı dönemlerden kalan, günümüze kadar gelen hesaplaşmasını sürdürmek arzusunun kurbanı oldu. İki ego/inatçı keçi bir köprüde karşılaşıncaya kadar...

Bu inadın, geçmişin hesaplarının faturasını Sol'un tümüne ve giderek Fransa Cumhuriyeti vatandaşlarına ödetmenin sorumluluğu kolay kaldırılacak gibi değil. Yinelene yinelene bıktırdı çünkü ve birgün veya başka birgün Melenchon narsisik, benmerkezci tavrından vazgeçmeli! "En iyi lider benim, benden daha iyisi yok!" biçiminde özetlenebilecek çocukluk rüyasının peşinde koşmamalı. Bu kadar koşması yeter artık. Daha kaç kez ikinci tura kalma fırsatını kaçırarak? Daha kaç kez? Savunmak için elinden geleni arkasına koymadığı yoksulları, dış doktoruna gidemeyenleri, bir çayla bir simit veya bir simitle bir çay içemeyenleri düşünmeli.

Biraraya gelememenin Hamon açısından da birçok nedeni var: En başta yüzde 5'lik oy oranını geçemezse seçim kampanyası giderlerini kendisinin ve partisinin ödemek zorunda kalması korkusu.

Sonra gerçekte paramparca edilmiş, kendisi gitmişşşşş levhası kalmışşşşş Sosyalist Parti'nin solan bayrağını taşıyor olmanın dayanılmaz ağırlığı. Sonra genç siyasetçi egosu.

Sonra Michel Rocard, Lionel Jospin geleneğinin taşıyıcılığı ve daha bir dizi şey.

Hamon bu yenilgiden sonra bir daha aday olur mu? Bilinmez. Ama Sosyalist Parti için bir varsayım ileri sürmek olası:

Sosyalist Parti 1970'lerin başında başlayan çağdaş tarihinde bir dönemeçe geldi ve artık olmuş bir Diyarbakır karpuzu gibi ortasından çatlayabilir.

Sosyal liberallerin, Jean-Yves Le Drian'ların, Gérard Collomb'ların Macron'un peşine takılmasıyla zaten partinin merkez kanadı taşını tarağını toplayıp Solferino Sokağı'nı terkettikten ve kimi sosyal-demokrat bakanın harbiden Melenchon takımını seçmesinden sonra, bu parti içinde ıkına sıkına birlikte yaşamaya çabalayan bu iki küme, sosyal-demokratlar ile sosyal-liberaller, artık ayrılabilir. Hatta ayrılmalı da.

Böylece Merkez merkez olur, Macron'la veya Macron'suz yoluna devam eder. Adını belki Radikal Merkez'e çevirir. 1900'lerin Radikal Parti'sine göz kırparak: Hem radikal, hem mason, hem laik, hem liberal, hem katolik... hem toplumsal. Yok bu olmadı François, toplumsalı unut liberale bir destek te sen ver lütfen.

Bıttık be kardeşim. Liberallar sosyalist olamıyor işte. Daha ne istiyorsunuz? Kendinizi sosyalist filan diye tanıtarak bizi aldatmaktan vazgeçin lütfen, zaten artık kimse size inanmıyor da, sosyalizmi sosyalistlere bırakın lütfen. Hadi kardeşim yolunuz açık olsun. Elveda François. Elveda! Yahu sen kimsin beee ... elveda dedik ya ... elveda beee! Tamam mı?

Evet tamam!

Sosyal-demokratlarsa ya Sosyalist Parti içinde ve aynı isimle yaşamlarını sürdürürler ya da Melenchon'la biraraya gelerek Sol'u yeniden 1980'lerdekine benzer bir biçimde yeni bir ÇEKİM MERKEZİ'ne dönüştürürler. Böylece sol yeni bir ivme kazanabilir.

Her yenilgiden sonra yeni mücadeleler için yeniden hazırlanmak, yapılaşmak ta gerekiyor mutlaka.

Bugün, 5 Ekim 2017’de SP, Solferino Sokağı’ndaki kocaman merkezini birkaç günden beri satışa çıkarmak zorunda kalmış durumda, Parti içinde ise dağınıklık aldı başını gidiyor. Yakında yapılacak Genel Kurulu’nda kesin kararlar alınacak, şu anda SP “ölü” muamelesi görüyor. Benoit Hamon kendi siyasi hareketini kurdu, vesaire vesiare... Kasım 2020’de şu eki yapabilirim: Sosyalist Parti Paris’in merkezindeki genel merkez binasını sattı, yakın banliyödeki bir inaya taşındı. Hamont siyaseti terketti gibi... Ama bakarsınız yeniden dönebilir. Kargaları güldürmek için. Parisli kargalar öyle kolay kolay peşinizi de bırakmaz hani.

Sosyalist Parti’nin sonuna geldik sanıyorum ama bu Sol’un sonu değil.

Ama şu artık kesin: François Mitterand 14 yıllık Cumhurbaşkanlığı süresince Fransız Komünist Partisi’ni Sosyalist Parti içinde eritmek, olmazsa FKP’yi küçültmek için çabaladı durdu. Bunu kısmen başardı da. Elbette “Duvar’ın düşürülmesinin” de rolü var bu işte. (Bu konuları burada yazmıyorum, yoksa bu bölüm bitmeyecek, emin olabilirsiniz.)

François Hollande ise onbir yıl kadar Genel Sekreterlik görevini üstlendiği Sosyalist Parti’nin adayı olarak ve “sosyalist” tanımlamasıyla 2012 seçimini kazandı. Ama vaatlerini tutmadı. Hiçbir vaadini tutmadı. Patronların adayı değildi ama onların evet sadece onların cumhurbaşkanı oldu. Hatta anılarını yazarların aktardığına göre, eş-dost alemlerinde, içki sofralarında, yoksullardan “dişsizler” diye söz ederek alay konusu bile ediyormuş, birkaç kez diş doktorlarına gidemeyenlerden söz etmemin nedeni budur. İnanmış bir sosyalist olmayan ama partinin genel sekreterliğine Jospin tarafından bir tür kahya gibi

getirilen François Hollande, Sosyalist Parti'yi aldı ve zaman içinde bir "seçim makinası" olarak kullandı (önce "eşi" Ségolène Royal için sonra kendisi için) ve son beş yılda yerle yeksan etti. Basit bir saptama:

Şu son yıllarda yaptıklarıyla ve bilhassa yapmadıklarıyla partisine bütün seçimleri tek tek, bir bir kaybettirme başarısını gösterdi (!)

Dahası 5. Cumhuriyet tarihine beş yıllık ilk cumhurbaşkanlık görevinin bitiminde yeniden aday ol(a)mayan ilk isim olarak geçti. (Bu açıdan sadece Fransa Tarihi'nde değil, eğer yanılmıyorsam, bütün Batı Demokrasileri Tarihi'nde böyle davranan ilk cumhurbaşkanıdır Hollande.) Böylesine berbat bir karneyle kendisi aday olmadı, çünkü olsaydı, seçmenlerin kendisine unutamayacağı bir ders vereceğini biliyordu: Yüzde 3'le filan... Ama partisine ve partisinin resmi adayına kötülüğünü esirgemedi: 23 Nisan seçimi öncesinde kendisini ziyaret edenlere "Macron'u destekleyin, Macron'a oy verin" dediğini bizzat ziyaret edenler (örneğin *Franz-Olivier Giesbert*) anlattı. Yakında, pek yakında bunu televizyon kanallarında bizzat açıklayacak. Görecek, duyacaksınız. (Bu satırları yazdıktan birkaç saat sonra, bu Pazartesi 24 Nisan 2017 öğleden sonra Hollande resmi ve canlı açıklamasıyla bu görevini yerine getirdi.) Yaşsa be Hollande! Cumhurbaşkanı dediğin böyle olmalı: İşsizliği azaltmadı, enaz ücreti emekçilerin alım gücünü yükseltecek derecede artırmadı, emeklilerin maaşlarına artış getirmede, hatta emeklilerin aylıklarını ve dolayısıyla alım gücünü azaltan vergi zamlarını yürürlüğe koydu ve en sonunda partisinden birçok milletvekilinin ve birkaç bakanının "siyaset sahnesine büyük emeklerle önce misafir sanatçı sonra Ekonomi Bakanı olarak kazandırdığı" çömezi Macron'a teslim etti. Yıllarca bu partinin gençlik kollarında ve parti bünyesinde dirsek çürüten, 2012'te Hollande'ın seçim

kampanyasını canla başla, gece ve gündüz yürüten, ona seçimi kazandıran, inanmış sosyalist ama epeyce saf ve kuşağının bütün özelliklerini taşıyan (özetle: egosu yüksek, siyasette kısa dönem çıkarlarından başkasını göremeyen, tarihle ilişkisi zayıf, coğrafyası sınırlı), karizmadan yoksun, uluslararası düzeyde hiç bir tanınmışlığı bulunmayan Benoit Hamon’u koridor halısı pardon kilimi yerine koyarak. Yazık oldu Hamon’a. Bu ona ders olur mu? Henüz bilinmiyor.

Sosyalist Parti tufan görmüş kavak gibi sallanırken ırkçı, faşist, yahudi, müslüman ve yabancı düşmanı Le Pen ve partisi oylarını biraz daha artırdı:

Fransa gibi bir ülkede böylesine bir partinin 7 milyon 600 binden çok seçmenden oy toplaması tedirgin edici elbette. En son 2015 Bölge Seçimlerinde 6,8 milyon oy toplayanlar bugün 7,6 milyona ulaştı. 2002 Cumhurbaşkanlığı seçiminde 5,5 milyon, 2012’dekinde 6,4 milyon oy toplayan ırkçıların oylarının seçimden seçime arttığı ortada.

Ancak bu “güzelim tabloda” bir bemol var, onun da altını çizmeden geçmeyelim: Le Pen aylardan beri “Fransa’nın birinci siyasi gücü” olduğunu, 23 Nisanda yüzde 25 belki 27 oranında oy toplayacağını bağırıp çağırdı ama bu iddiaları tutmadı. Hele İkinci Savaş yıllarında Nazilerle işbirliği içinde binlerce yahudinin evlerinden, çoluk çocuklarından koparılıp alınmasında, öldürme kamplarına götürülmelerindeki rolü inkar edilemez, dünya kadar belgeyle ispatlı, “Fransız Devleti”ni “suçsuz” göstermeye kalkışmasından sonra, “Daha çok jandarma ve polis, daha çok sınır dışı” diyerek Paris’te, Nice’te ve başka kentlerde insanların katletilmesini siyasi amaçları için kullanmasıyla da. Neredeyse “teroristleri Hollande getiriyor ve suikastleri onlara yaptırıyor” diyecek düzeyde yakıştırmaları artık kimsenin ilgisini çekmiyor,

tam tersine dışlanmasına yol açıyor. Çünkü artık en cahil vatandaş bile işin farkında: Suikastlerin her yerde, beklenmeyen bir tarzda olabileceğini biliyor. Suikastlerin Sarkozy döneminde yapıldığını da. Daha önceki zaman dilimlerinde de. Bu kez meselenin daha farklı olduğunu, suikastçilerin çoğunun Fransa Cumhuriyeti vatandaşı olduğunu ve “dışarıdan getirilmediğini” de ...

Bugün aldıkları bu oy miktarı belki aynı zamanda Le Pen takımının kendi üst sınırındır. Belki.

Le Pen ve takımı ile mücadele dış doktoruna gidemeyenlerin, çocuğuna bir ay çöreği alamayanların, eşine bayramda yeni bir çorap bile hediye edemeyenlerin yoksullaşmalarının önü kesilerek, işsizlere iş veya geçinecek kadar gelir sağlayarak, sıradan medyaların “sıcak mahalleler” isimini taktıkları oysa kiminde yoksulların elektrik ödentilerinin yükselmesi sonucu soğukta oturmak, soğukta yatmak zorunda kaldıkları mekanlardaki çocuklara okul, kalem, defter ve silgi sağlanarak yapılması şart.

Kimsesizleri, yalnızlıktan iflahları tükenmiş kadın ve erkekleri, günlerce bir insan yüzü bile göremeyen dulları, eşsiz ve çocuksuz yapayalnız köylüleri dört veya beş yılda bir seçimden seçimeeee ziyaret ederek değil. Sadece siyasi nutuklarla derde derman olunamıyor. İş, ekmek, aş ve insanîyet lazım.

Birinci tur yapıldı. Oyumuzu kullandık. İşimiz henüz bitmiş değil. Bugün Paris’te hava güneşli yarınlardan, güneşli yarınlardan umudumuzu kesmiş değiliz.

MACRON PATRONLARLA

Fransa'da siyasi cephede yeni tür yapılaşmalara gidileceği günlerdeyiz. Sol'un kendini yenileyeceğini tahmin ediyorum, umuyorum: Sosyalist Parti barışçıl bir biçimde yeniden ikiye ayrılabilir. Ayrılmalı da. Hani 1921'in yüzüncü yılına da yaklaşırken böyle bir işin olumlu sonuçlar doğuracağını sanıyorum: Hele sosyalistlerin, komünistlerin, ihtilalcilerin sadece başkalarında gördükleri bireysel ve/veya partisel bencilliklerini, önüne geçilemez sandıkları egolarını, bendedimolducu tavırları terketmelerinin gününün geldiğini duyumsadıkca.

Yeniden yapılaşmak. Yeniden mücadele yolunda birlikte yürümek.

Yürüyüş Macron'lara bırakılmamalı.

Avrupa Birliği'nin geleceği, Fransa'nın bu gelişmedeki rolünün artması olasılığı günlerinde dış siyasette ve iç siyasette tecrübesiz, kimine göre "acemi", kimine göre "golden boy", gençliğinde kimi şirkete danışmanlık yapmış, önemli bir bankada memur olarak çalışmış, sosyalist olmamakla birlikte sosyalist bir hükümette Ekonomi Bakanlığını üstlenmiş Macron, bakanlığı döneminde patronların yararına birçok yönetmelik çıkartmış, emekçilerin kimi haklarını geri alan kimini sınırlayan yeni "İş Kanunu"nun hazırlanmasında belirleyici rol oynamış Macron, gençlerin, ama bilhassa iyi aile terbiyesi görmüş gençlerin, işverenlerin ama toplumsalı da ihmal etmediklerini iddia eden patronların, örneğin daha birkaç yıl öncesine kadar Fransa Patronlarının Patronu, yani MEDEF'in bir numarası Bayan Laurence Parisot'nun açıktan, MEDEF'in bugünkü Patronu ve toplumsalı moplumsalı asla umursamayan Pierre Gattaz'ın kulisten destekledikleri adayı Macron cumhurbaşkanı seçilmek üzere.

Patronlar klasik sağda François Fillon'u, ortada/merkezde Macron'u destekleyerek seçimi asla yitirmek istemediklerini ilk kez bu kadar açık bir biçimde gözler önüne serdiler. Gören gözler için.

Yukarıda vurguladığım gibi MEDEF ve genel başkanı Pierre Gattaz 24 Nisanda kamuoyuna "Macron'a oy verin" çağrısı yaptı. Artık patronların desteği bundan daha açık olamazdı.

Büyük ihtimalle 5. Cumhuriyet'in en başarısız cumhurbaşkanı olarak tarihe geçecek olan François Hollande'in yalanlarından usanan, ama herşeye karşın gelecekte yine de umutlu, her türlü otoriteye, partiden gelen, devletin yüklemek istediği ve ailesel her türlü otoriteye, şüpheyli bakan gençlerin, hem burjuva hem bohem, bilinen kavramla "bobo" gençlerin idolü Macron.

Ama dikkatttt! Macron'da da derin bir otorite merakı var. Bu "işe"/göreve/yola "tanrısal bir kaderin", "yüce bir kutsamanın" sonucu girdiğine inanan, kendini bir parça General Charles de Guelle, belki biraz İsa, çeyrek porsiyon Musa, bir çorba kaşığı kadar da asla sosyalist olmayan ama "yurtsever, uzlaşmacı, tek adamcı" yönlerine vurgu yapılan François Mitterrand sanan Macron da seçilir seçilmez yani pek yakında, "ideal damat", yumuşak ve sevimli çocuk maskesini atabilir ve dişlerini gösterebilir ve hatta kanımızı emmek için ısırabilir.

Belli olmaz bakarsınız maskesini atma işini iki tur arasındaki miting, toplantı, söyleşi, televizyondaki tartışmalar sırasında yapabilir. Çünkü hemen belli oluyor kendisini eleştirenleri, kendisiyle aynı fikirde olmayanları fena tersliyor.

Ve işte o zaman, evet işte o zaman iyi aile terbiyesi görmüş aile çocukları hayretlere düşer, siyasetin acılı kurallarını göz yaşı dökerek öğrenebilirler ve sonuçta da oyun dışı kalabilirler.

Doğrusunu isterseniz siyasetin, hele böylesine bir siyasetin oyun olmadığını öğrenmek için Macron deneyimine ihtiyacımız olduğunu sanmıyorum. Sanmıyorum evet.

Ama günümüzün “bobo”larına bunu anlatmak mümkün değil. Onlar çünkü idollerinin peşinde ve gözü kapalı olarak uçuruma kadar gitmeye hazırlar. Bu çocukların Macron ilaçıyla yattıkları derin ilkbahar uykusundan uyanmaları zaman alabilir ve bu süreyi planlı bir biçimde kullanan Macron atı alıp Üsküdar’ı geçmiş, cumhurbaşkanı seçilir seçilmez ilk tasarılarını yürürlüğe koymuş olabilir: Bize sadece bir yankı ulaşabilir uzaklardan, çok uzaklardan: “Elveda insanlık, yaşasın Patronlarım!” Macron netice itibarıyla siyasetteki üstadı Hollande’ın, iş dünyasıyla ilişkilerinde ustaları Jacques Attali ve Alain Minc’in izinde yürüyor: Hollande gibi, “seçilene kadar atabileceğin kadar at seçimden sonra yan gelip yat” diyebilir. Yok olmadı, yan gelip yat demez çünkü onun başka planları var:

“Sadece patronlar için çalış, emekçileri, emeklileri, çocukları ve kadınları unut” programını uygular. İşte o zaman görün bu iyi aile terbiyesi görmüş çocukların ve ona oy vermişlerin halini.

Sırası gelmişken yaşanmış küçük bir hikaye aktarayım:

François Mitterrand 1981’de seçildikten sonra takımıyla birlikte Cumhurbaşkanlığı Sarayı’na girer girmez ilk uyarısını yaptı, ilk emrini verdi: “Artık kendi aramızda bile birbirimizle senli benli değil, sizli bizli konuşacağız, uzun saçlar hemen kısaltılmalı, bakan bakan olmalı, danışman danışman, geniş paça pantolonlar gardroblardan atılmalı...”

Tamam mı?

Tamam değil. Dahası var: O günlerde bakanlık yapanların birçoğu anılarını yazdı. Birini veya ikisini okumanızı tavsiye ederim. Sosyalist Parti'in rengini içeriden görmek için.

Bir de şunu eklemeli:

Nicolas Sarkozy'nin izinde ilk beş yıllık cumhurbaşkanlığı sonrasında "işten çıkarılan" ikinci cumhurbaşkanı olmak şerefi şimdi artık Hollande'ın da hakkı. Bundan sonra böyle gideceğe benziyor: Fransa Cumhuriyeti eşittir beşer yıllık cumhurbaşkanları fabrikası/garajı/deposu, artık nasıl uygun görürseniz öyle.

Cumhurbaşkanlarıyla eskiden süresiz sözleşmeler imzalanıyordu, son yıllardaysa sözleşmeler en fazla beş yıla sınırlı. Macron'u bekleyen de bu sanıyorum.

Ama dikkatinizi rica ediyorum. Macron belki beş yıl bile kalamayabilir. Onun arzusu şudur: Patronların içeride ve bilhassa dışarıda TEMSİLCİSİ olmak: Mitterrand'ı yeri gelince eleştiriyorum ama şu sözü de bu bağlamda tam yerine oturanlardan:

"Benden sonra seçilecek cumhurbaşkanları büyük şirketlerin temsilcisi, özel satıcısı, reklamcısı olmaktan öteye geçemeyecekler."

Aynen öyle.

Macron'un bizzat kendisi de bir söyleşisinde, "Siyasette onbeş yıldan fazla kalmam" dedi. Bunun üç yılını Hollande'ın hizmetinde geçirdiğini kabul edersek geriye on iki yıl kalıyor, bunun tamamını bu "işte" mi geçirecek? Eğer seçilirse. Eğer seçildikten sonra kendi başına işler açmazsa. Siyasette tecrübesiz demem bundan. Bilmeyen bilmez. Bilmeyince de iyi yapayım derken birden oyun dışında kalabilir. Kaş yapayım derken göz çıkarmak gibi bişey yani.

Ama mesele şurada: Sözleşme patronlar yanında, onların da içinde yer aldığı HALKLA DA YAPILIYOR, SEÇMENLERLE DE.

Sözleşmede verilen sözlerin tutulması, vaatlerin yerine getirilmesi de belirtiliyor. İşte bu anlamda halkın da, seçmenlerin de temsilciliğini üstlenmek gerekiyor o zaman. Olmazsa kırmızı kart hazır. İşte bunun sonucu olarak Fransa'da her beş yılda yeni bir cumhurbaşkanı görmek mümkün. Halkın, seçmenlerin bu zaman dilimi içinde, yalanla, vaatlerle, uygulamanın, yapılanların farklarını anlamaları ve buna göre yeni seçimlerde daha akıllıca, daha bilinçle oy kullanmaları umuduyla.

Bu kadar yeter mi? Bence yeter.

MACRON'UN ORTAKLARI

Emmanuel Macron tek başına seçimi kazanmadı. Adaylığını açıklamasından itibaren patronların yüzdeyüz yardımı yanında üç önemli siyasetçiyle, isimleri bilinen, tanınan üç önemli siyasi şahsiyetle yakın ilişki, bir tür ortaklık kurdu, geliştirdi, seçime ve sonrasına kadar sürdürdü. İşte bu üç siyasetçi :

Bugün de Dışişleri Bakanlığını yürüten Jean-Yves Le Diran, Gérard Collomb ve François Bayrou.

İlk ikisi Sosyalist Parti'nin "baron"larındandı, SP'li birçok yetenekli siyasetçinin ve üyenin Macron kervanına katılmasında, ona oy vermesinde baş rol oynadılar.

Macron'nun "solcu sayılmasında" ve SP'yi "sifonlamasında", belirleyici olan bu iki pişmiş siyasetçiyi birkaç satırda takdim edeyim :

Le Drian katolik, mütevazı ve işçi bir aileden. Bröton. Brötonya'nın bölge olarak özelliklerini korumasından yanadır. Mayıs 1968'de Rennes'de öğrenci lideri : O günlerde Jeunesse Etudiante Chrétienne (Hıristiyan Öğrenci Gençlik) lideri ve UNEF'in Rennes'teki şefi. 1974'de Sosyalist Parti üyesi. 1980 veya 1982'de GODF (Fransa Büyük Doğu Locası) bünyesinde mason. Mitterrand döneminde bakan yardımcısı... Gençlik arkadaşı Hollande Cumhurbaşkanı olunca Savunma Bakanlığına atandı : Bu görevde aralıksız beş yıl kaldı. Bu süre içinde beş hükümet değişti, başbakanlar değişti, ama Le Drian hep aynı görevde kaldı. Fransa'nın silah satışı ise bu beş yıl içinde neredeyse beş kat arttı : 2012'de silah satışı 4,6 milyar öroydu, 2015'de 16, 2016'da 20 milyar öroya yükseldi... Macron'un ise değişmez Dışişleri Bakanı'dır. Temmuz 2020'de hükümet değişikliği sırasında ismi

başbakan adayları arasındaydı. Olmadı ama yeni hükümetin ikinci ismidir. Bu da az şey sayılmamalı. Sonuç itibariyle 2012'den beri kesintisiz bakan. Macron'un sağa kayışı nedeniyle ve gelecek için, Ekim 2019'da Les Progressistes Bretons (İlerici Brötonlar) ismiyle kendi partisini kurdu. Şimdilik "levha partisi", fransızcada "çep partisi" denilenlerden... Ama bakanlığı sürüyor.

Gerard Collomb da mütevazi bir aileden, anne ve babası işçi, babası CGT'de sendikacı. Genç yaşta SP üyesi... 1989'da GODF bünyesinde mason. Le Drian ile Collomb sayesinde ve "Macron'un masonlar tarafından beğenilmesi" sonucunda pek çok mason gözü kapalı Macron partisine katıldı. Hatta bu vesileyle "franc-maçon" (masonun Fransızcası) taklit edilerek "franc-macron" sıfatı türetildi... Colomb 1981'de SP milletvekili seçildi... Sonra senatör ve 2001'den 2017'ye kadar Lyon Belediye Başkanı. Ama hep "taşralı" damgasıyla kenarda kaldı, asla bakanlık koltuğuna oturtulmadı. Bu nedenle ve başka belirleyiciler sonucunda Macron adaylığını açıklar açıklamaz, Temmuz 2016'dan itibaren yanında yer aldı. Kararlı destekçisi rolünü oynadı. Macron seçilince, Collomb 17 Mayıs 2017'de kurulan hükümette Devlet Bakanı ve İçişleri Bakanı olarak hükümet protokolünde ikinci sırayı aldı. 3 Ekim 2018'de başbakanla geçimsizlik ve başka sorunlar nedeniyle bakanlıktan ayrılmak zorunda kaldı. 2020'deki belediye seçimlerinde, birazdan göreceğimiz gibi, Lyon'da hezimete uğradı. Macronist kervana hemen katılanlardan seçmenleri tarafından rededilen ilk isimlerden biri olarak tarihe geçti. Siyasi geçmişini bizzat kendisi kararttı.

François Bayrou'ya gelince, fransız siyasi yelpazesinde yer alan hıristiyan-demokrat akımın en bilinen temsilcilerinden biridir. Son on yıllardaki fransız siyaset sahnesinin yıldızlarındandı. 1990'lardan itibaren defalarca sağ hükümetlerde değişik bakanlıklar üstlendi, bir ara Milli Eğitim Bakanlığı yaptı.

Bayrou'nun partisi sık sık isim değiştirdi: Şimdiki ismi MoDem (Mouvement Démocrate. Demokrat Hareket).

Bayrou son yirmi yılda cumhurbaşkanlığı seçiminin değişmez adaylarındandı: 2002'de ilk turda 6,8, 2007'de 18,57 (Ségolène Royal'in birinci turdan hemen sonra önerdiği "ortaklığı" kabul etseydi Nicolas Sarkozy belki seçilemeyebilir, Bayan Royal Fransa'nın ilk bayan cumhurbaşkanı olurdu, Bayrou da başbakan. Olmadı.), 2012'de 9,13 oranında oy topladı.

Bayrou 2017 cumhurbaşkanlığı seçiminde aday olmadı, çünkü Emmanuel Macron adaylığını açıklar açıklamaz, hemen onun yanında yer aldı. Şubat 2017'de iki siyasetçi ortaklığı kamuoyuna duyurdu: Önce cumhurbaşkanlığı seçiminde, sonra milletvekili seçimlerinde.

Macron, Bayrou'nun getirdiği tahminen sekiz belki dokuz puanla birinci turu geçti ve ikinci turda Marine Le Pen'i yenip seçildikten sonra haziran 2017'de yapılan milletvekili seçimlerinde MoDem milletvekili sayısını ikiden kırkikiye çıkardı. Ortaklık iki taraf için de kazançlı oldu. Bayrou ve MoDem olmasaydı Macron birinci turu geçemeyecek ve dolayısıyla cumhurbaşkanı da olamayacaktı. Borç büyük.

Bu kadarla da kalmadı, ortaklık Macron hükümetlerinde sürdü: Bayrou ilk hükümette Adalet Bakanlığına getirildi. Bir ay kadar sonra, geçmiş yıllardan kaynaklanan bir yolsuzluk iddiasıyla bakanlıktan ayrılmak zorunda kaldı. Ama MoDem'den birkaç isim bakanlıklarını sürdürdü. Her hükümet değişikliğinde de MoDem'e belli sayıda bakanlık ve bakan yardımcılığı sunuldu. Türkçesiyle Macron hükümetleri her seferinde Macron partisinin MoDem'le ve klasik sağdan birkaç isimle oluşturulmuş koalisyon hükümetleridir.

Evet Macron hıristiyan-demokrat partiyle ortaktır. Bunun ayıplanacak bir yanı yok. Ama açıkca yazılması belki işe yarar. Hani derin analiz filan yapmak istenirse.

İlk aylarda Cumhurbaşkanı partisi, Millet Meclisi'nde 300'den fazla milletvekiliyle tek başına çoğunluk sahibiydi. Ama süreç içinde, Macron partisi, sağa kaydıkca ve değişik başka nedenlerle ayrılıp yeni bir Meclis grubu kuran, istifa edip başka bir partiye giren milletvekillerinin sayısı arttıkca çoğunluğunu yitirdi. Bugün Macron partisinin Millet Meclisi'nde MoDem'in yardımına dünden daha çok ihtiyacı var. Senato'da ise cumhurbaşkanı partisi ancak grup kurabilecek kadar temsilciye sahip. Senato'da Macron partisi fena halde azınlıkta.

Macron'un ortağını ve dolayısıyla dostunu unutmaya da pek niyeti yok: Nitekim Eylül 2020'de, Cumhurbaşkanı Macron, kayıtsız şartsız destekçisi Bayrou'ya layık, "altından bir garaj" yarattı: Devlet Planlama Teşkilatı (Fransızcası: Le Haut-Commissaire au Plan). Başkanlığına kimi getirdi dersiniz? Elbette François Bayrou'yu. Korona belasının yarattığı ekonomik düşüşü durdurmak için yeniden BEŞ YILLIK PLANLARA dönülecek belki... Ama henüz plan yok, fakat Teşkilat hazır. Kadrolar bulunacak vesaire. Bayrou kendini çok büyük gördüğü için, bir televizyonda yeni görevini anlatırken, "Önünde sorumlu olduğum tek kişi Cumhurbaşkanımızdır." dedi. Pot kırdı, ama zaten potlarıyla pek ünlü Bayrou Başbakanı üzemedi... Gerçekte Teşkilatı ve kendisi Başbakanlığa bağlı. Ama lütfen bunu Bayrou'ya anımsatmayın (!) Alıngandır, fena halde alınır ve Teşkilatı'nda asla "danışman" olamazsınız.

Fransa'nın dünkü ve bugünkü yöneticileri içinde inamış katolikler, pazar ayinini kaçırmayanlar eksik değil. Taşra kentlerine yolunuz düşerse görebilirsiniz: Pazar günleri katedral önleri bayram yeri

gibidir. Doğal, ama bilinmesinde yarar var. Çünkü “Ben laik, ben çok laik, en iyi laik devletim” diye ders veren devletin, siyasetinde din eksik değil. Özellikle hıristiyan-demokrat partilerde (ismi üstünde), klasik sağ partilerde ve diğerlerinde de katolikliğin etkisi yadsınamaz. Protestanların, “protestan kültüründen” gelenlerin ise Sosyalist Parti içinde varlıkları biliniyor...

Hıristiyan-demokrat partiler ve yöneticileri, siyaset yanında toplumsal meselelerde de tavır takınıyorlar, klasik sağ ve orta sağ partileri, üyelerini ve kimi liderini de peşlerinden sürükleyerek, dev gösteriler düzenleyebiliyorlar. Yakın geçmişte örneklerini gördük.

Katolik oyları için dış politika da araç edilebiliyor:

Siyasi faaliyetlerinde Katolikleri yanına almayı her zaman tercih eden ve bunu örtülü bir biçimde de olsa düzenli ve sürekli uygulayan Nicolas Sarkozy'nin Türkiye Cumhuriyeti'nin “müslüman çoğunluklu nüfusa sahip olduğu için” AB'ye üye olamayacağı bahanesini yüksek sesle dile getirmesini, bunu siyasi seçim kampanyalarında malzeme olarak kullandığını bu vesileyle anabiliriz... Macron'un 2020 sonbaharındaki kimi çıkışlarının altındaki veya üstündeki nedenlerden biri de budur.

(18-20 Kasım 2020'de yazıldı.)

POLİSLER VE JANDARMALAR DA EYLEMDE YENİ YILDA

Mayıs 2017'den 4 Ocak 2019'a dünyada dünya kadar şey yaşandı. Veya yaşanmadı... Macron'un seçilmesinden bu yana geçen bir yıldan fazla süre içinde ülkemizde, gurbette yaşadığımız mekanlarda, yakın ve uzak bölgelerimizde, dünyada dünya kadar şey olup-bitti.

Fransa'da son haftalarda ve aylarda olup-bienleri izleyebildiyseniz, farketmişsinizdir, burada ekonomik durum beterin beteri. Bunun sonucu olarak toplumsal muhalafet, yeni tür mücadele yöntemleri, yol ve yöntemleriyle şimdiye kadar görülmemiş yeni boyutlar kazandı, kazanıyor. Bir bakımdan, ve T büyük harfle Tarih'i biraz tırtıklayarak, Fransa yeni 1788'ini yaşıyor bile denebilir. Evet, çünkü benzer koşullar benzer sonuçlara doğru götürüyor. İster istemez. Hayat pahalılığı artıyor, orta sınıflar ve hele tarım emekçileri, köylüler, küçük ve orta boy üreticiler ve tüccarlar ve hele emekliler için geçim zorlaşıyor.

İnanılacak gibi değil ama iş-güç sahibi olanlar bile yoksullaşılıyor, geçinemiyor duruma düşebiliyor. Noel ve yeni yıl vesilesiyle çocuklarına, torunlarına, sevdiklerine, akrabalarına arzuladıkları hediyeleri alamamak bir ana-baba, bir nine-dede için akıl almaz bir bela, altından kalkılamaz bir utanç biçimine dönüştü. Burada ve bütün Batı'da yeni bir borsa krizi bile bekleniyor. Liberal değil ultra liberal ekonomik politikalar kapitalizmi, adaletsiz sistemi, bir kez daha kaçınılması mümkün olmayan bir bunalıma sürüklüyor. Onun özünde yatan budur çünkü. Çok genç yaşta seçilen ve epey umut bağlanan cumhurbaşkanı

Emmanuel Macron ve hükümeti, geçen süre içinde ama bilhassa şu son iki veya üç ay içindeki yeni tüzel ve idari düzenlemeleriyle vergilendirme işlerinde çok zenginleri, dikkatinizi rica ediyorum zenginleri değil çok zenginleri, daha zenginleştirecek düzenlemeler yaptılar.

Servet vergisini örneğin sildiler kitaplardan ve defterlerden.

Oysa orta sınıfların ve bu kesim içinde önemli bir yeri olan ve belli bir düzeyde emeklilik ödentisi alan emeklilerin vergi yükü artırıldı. Aynı çerçevede Sosyal Güvenlik Kurumu'nun birçok ilacı ve doktor ödentilerini yüzde yüz ödememesi uygulamasının alanını genişlettiler. Birçok ilağın hele yaşlıların, sürekli hastaların düzenli aldıkları ilaçların neredeyse tümünün hastalarca ödenmesi kararlaştırıldı. Aile dostumuz Maurice ve eşi örneğin değişik dertlerinin üstesinden gelebilmek için günde ilki altı ikincisi yedi ilaç alıyor ve artık neredeyse tümünün tamamına yakını bizzat ödemek durumunda bırakıldılar. Bu tür hastaların ilaçları da uzman doktorlara ödemeleri de öyle az buz şeyler değil hani ... Eee o zaman emeklilik ödentisinden ne kalıyor? Kalanı neye ve nasıl harcayacaklar? Emekli ve epey yaşlı bir kadın "Böyle giderse Cumhurbaşkanlığı Sarayı önünde kendimi yakacağım!" çığlığını bile attı Fransa'da. Dünyanın en zengin devletlerinden birinde ...

Yaşlı kadınların, yaşlı erkeklerin, tek başına çocuğunu veya çocuklarını yetiştirmek için koşturan ana ve babaların sorunları bitmiş değil: Yeni yıl vesilesiyle ve kaçınılmaz bir biçimde birçok alanda yeni fiyat artışları getirildi ... Sistem zorluyor.

Evet sistem zorluyor ve buradaki hayat pahalılığı başını alıp gidiyor. Son on yılda neredeyse her şeyin fiyatı altı kat, evet evet bir değil, iki değil, üç değil, tam altı kat arttı(rıldı). Eskiden yılda bir fiyatlar arttırılıyordu, şimdilerde neredeyse her ay artırılıyor. Her şeyin fiyatı yükselirken, yükseltirilirken bir tek emeklilerin ödentisi

artırılmıyor. Enaz ücrete sembolik artışlar getiriliyor. Veya getirilmiyor.

Fransa'da üç veya dört yönden gelen "düzenlemelerle" geçim harcamaları artırılırken, geniş kesimlerin, en başta da emekçilerin ve emeklilerin, geliri sabit kalıyor ve dolayısıyla satın alma güçleri düşüyor. Hayatları giderek tatsızlaşıyor, basbayağı zorlaşıyor.

2018'in son günlerine damgasını vuran kasapların, büyük mağazaların, küçük ve büyük kahvehane ve lokantaların müşterilerinin gözle görülecek derecede azalması.

Tüccarlar, patronlar ve diğerleri 7 Ocak Pazartesi günü başlayacak "indirimli satışlara" umud bağlamış durumdalar. Bakalım umutları doğrulanacak mı? 360 öroluk papuçları, 880 öroluk elbiseleri kaç kişi satın alabilecek? Fiyatlar indirimli bile olsa! Bu olumsuz gelişmeler sonucu, emekçilerin dertlerini yönetenlere iletmesi için toplu gösterilerden başka çareleri kalmadı. Çünkü cumhurbaşkanı seçiminden sonra yapılan milletvekili seçimleri sonucunda oluşturulan bugünkü Millet Meclisi'nde işçilerin tek evet tek temsilcisi bile yok.

Türkçesiyle bugün Fransa Millet Meclisi'nde bir tek işçi kökenli milletvekili bile yok.

Nüfusun ve seçmenlerin yarısından çoğunu temsil eden memurların, küçük ve orta boy şirket sahiplerinin temsilcilerinin oranı ise yüzde 4 ile 5 arasında...

O zaman tek çare sarı yelekleri çekip seslerini bizzat duyurmak üzere gösteri ve yürüyüşler yapmak.

O nedenle kimi konularda yurttaşların bizzat kendi girişimleriyle referandum düzenlenmesinin yolunu açmak.

Belki dikkatinizden kaçmıştır: Son gösteriler silsilesinde polisler ve jandarmalar da seslerini duyurdular.

Bizzat gösteri yapmaları yasak olduğu için eşleri onların yerine gösteri düzenlediler.

Onlarsa değişik eylemler ve öteden beri zaman zaman yaptıkları gibi “çaba gösterisi grevine” gittiler: Yasaların öngördüğü işlemlerin tümünü en ince ayrıntısına kadar uygulayarak. Örneğin uçak yolculuklarına çıkacakların PASAPORT, KİMLİK, ÇANTA, BAVUL ve benzeri şeylerinin denetimini yasalara göre ince eleyip sık dokuyarak, işi uzatarak, havaalanlarında uzun kuyruklar oluşmasına, ulaşımın aksamasına yol açtılar ve kısa sürede hükümet isteklerine peki demek zorunda kaldı. Bu dertler gösterilerle aşılabılır mi? Bilemiyorum, ama aşana kadar epey zor günler yaşanacağı kesin.

Macron iktidarı, kış soğukları ve geçen zamanın getirdiği, getireceği yorgunluk ve kimi taşra kentindeki polis ve jandarma denetimlerinin sıklaştırılması, açık şiddet uygulanması sonucu Sarı Yeleklilerin ve destekleyenlerinin, emekçilerin ve yandaşlarının gösterilerinden vazgeceklerine inanıyor.

Zaman konuşacak: Ya yeniden can sıkıcı, yarı aç yarı tok günlere dönecek ya da yeni yıl yeni bir 1789’a devinecek, devrilecek. Devinecek. Fransa’da devrim olur mu? Olur. Hele bir Perşembe aperitif saatinden önceye rastlarsa mutlaka. Hareket. Bereket.

“SARI YELEKLİLER”/RÜZGAR DOLU SARI YELEKLERİNDE

Son haftalarda rüzgar Fransa’da ve Fransa’dan esiyor. Sarı Yeleklilerin sarı yeleklerinden.

Eylemler dizisi, Fransa toplumsal tarihinin en önemli köşe taşlarından izler taşımalarının, bir yerde onların devamı olmasının yanında son yıllarda dünyanın dört bir yanında yükselen/yükseltelen toplumsal ve siyasi haykırışın yansıması, yankılanması biçiminde de görülebilir.

Günümüzde Fransa’da ve çevresinde ve dünyanın değişik bölgelerinde yaşananlar, hep birlikte yaşadıklarımız, 20. Yüzyılın ilk yıllarına yeniden döndüğümüzün, devrimlerin, devinimlerin, ihtilallerin, başkaldırıların birbirini peşpeşe izlediği, rejimlerin değiştirildiği, imparatorlukların yıkıldığı, sınırların yeniden çizildiği bir zaman dilimine girdiğimizin işaretleri sanki.

Evet her şey yeniden sorgulanıyor. Yeniden ve yine temelden sarsılan bir düzen, bildiğimiz adaletsiz, eşitsiz, dengesiz, paranın baş taçı edildiği, “zengin olmayı” bilmeyenlerin, çalıp-çırpmayanların “aptal” yerine konulduğu, bu düzen işte, değiştirilmek isteniyor.

Eşitliği, kardeşliği, hürriyeti, adaleti soyut bir reklam sloganı gibi kullanmakta ve bu yolla kitleleri, kendi halklarını aldatmakta direnen, kendi toplumlarından, kendilerine oy veren, kendilerini baş taçı eden insanlardan, kadın, erkek ve çocuklardan kopuk siyasetçiler alaşağı edilmek isteniyor.

Fransa yakın siyasi tarihinde ilk kez bir cumhurbaşkanına, Emmanuel Macron’a, resmi bir ziyareti sırasında, küçük bir

kasabada, sıradan insanlar ellerine ne geçerse salladılar: Şişe, bardak, çakmak, bozuk madeni para, ne varsa. Cumhurbaşkanı hızla otomobiline sokuldu, koruma polislerinden biri elini silahına attı, yurttaşların daha fazlasını yapmalarını önlemek için.

Bir cep telefonu sayesinde ölümsüzleştirilen bu sahne, halkın, vaatlerini tutmayan, seçmenini, yurttaşını insan yerine koymayan bir siyasetçiye, cumhurbaşkanı bile olsa, neler yapabileceğinin ispatıdır.

Cumhurbaşkanı son günlerde artık neredeyse Sarayı'ndan çıkamıyor. Cumhurbaşkanının kamuoyu yoklamalarında hep sınıfta kalması, notunun akıl almaz bir hızla yüzde onbeşe kadar düşmüş olmasını da anımsayabiliriz.

Genç yaşta cumhurbaşkanı olmasıyla, "Bu yaşta bu başarı!"sıyla bir önceki İtalya başbakanına benzetilen Fransa cumhurbaşkanının kamuoyu notunun düşmesi de İtalya başbakanın aynısı. Gidiş belli.

Eyemler dizisi içinde, Tarih'le araları iyi birkaç sarı yeleklinin temsili bir biçimde ve musamere havası içinde bugünkü cumhurbaşkanını giyotine götürmesi gösterisi (tatsız yanını saymazsak) cumhurbaşkanının kimi yurttaşları içinde kredisinin ne kadar düştüğünün bir başka göstergesidir. İki yıldan az bir dönemde yukarılardan buralara kadar nasıl düşebilir bir siyasetçi? Az buz değil koskaca bir cumhurbaşkanı. Sarı yeleklilerin hikayesi biraz da Macron'un bu düşüşünün trajik-komik hikayesidir.

YENİ BİR “TOPLUMSAL SÖZLEŞME” İÇİN KADINLAR BAŞ ROLDE

Bu hikayede hemen hemen her hareketli toplumsal zaman dilimlerinde, savaş yıllarında, işgallerde ve saldırılarda olduğu gibi kadınların baş rolde yerlerini almaları da önemli. Kadın ve erkek eşitliğinin olmadığı, olmasının sürekli bir biçimde ertelendiği toplumlarda kadınlar bizzat ve yeniden ve yine işe el koyuyorlar.

Direniş bayrağını önce onlar, kadınlar evet, taşıyorlar. 1870’lerin devrimci Louise’lerin yerinde şimdi Ingrid’leri buluyoruz. Bu işin erkeklere, sadece erkeklere, bırakılacak yanı da yönü de kalmadı çünkü.

Zenginlere ve çok zenginlere sürekli gülümseyen adaletsiz vergi düzeninin değiştirilmesi isteniyor. Fransa’da hemene hemen her ihtilalde vergi adaletsizliği başkaldırının belirleyicisi olmuştur. Bu kez de öyle oluyor.

Dengesiz idari, siyasi ve coğrafi yapılanmalar sarsılıyor bir kez daha. Kamu ve özel yatırımlardan nasibini alamayan, yoksul kalmış veya bırakılmış coğrafi ve siyasi bölgelerde başkaldırı çağrıları daha geniş yankılar buluyor. Gösterilerde dikkat çeken noktalardan biri de budur: Brötonya’da bröton bayrağı, Fransa’nın güneybatısındaki kentlerde Katalonya ve Bask Ülkesi bayrakları eksik değil. Bu tür eylemlerde özerklik daha çok özerklik arzuları da dile getiriliyor. Böylece veya başka türlü.

Daha birkaç yıl önceki Fransa başbakanı, İspanya kökenli ve belki Katalan ve günümüzde Barselona belediye başkanlığına aday, Fransa başbakanı Manuel Valls Brötonya’yı ziyareti sırasında seyircilerden bir genç, bir çocuk hatta, çıkıp, korumalarına rağmen, başbakana bir tokat atmış ve “Burası Brötonya burada

Brötonca konuşulur!” deyivermişti. Unutulmasın. Tarihin hafızası derin, coğrafyası konuşkandır. Bilinen.

Sarı Yeleklilerin eylemlerinde toplumu, devlet yapılanmasını, siyasi rejimleri ilgilendiren bütün ciddi meselelerin gündeme getirilmesi ve yeni bir “toplumsal antlaşmanın” yeni bir “toplumsal sözleşmenin” HAKLARLA BİRİKTE, KADIN VE GENÇLER VE ÇOCUKLARLA BİRLİKTE kotarılması isteniyor.

Evet günümüzde yaşadıklarımız ve/veya tanık olduklarımız yeni ve ciddi değişimlere gebe bir zaman dilimine girdiğimizi vurguluyor.

Günümüz 20. Yüzyılın başını anımsatıyor: Meksika’dan Ortadoğu’ya, Avrupa’lardan Uzak Doğu’ya uzanan mücadeleler, ihtilaller ve yeni rejimlerin, yeni devletlerin kurulduğu dönemin ikizi sanki.

Elbette Sarı Yeleklilerin eylemlerinin birdenbire birçok kent ve kasabaya yayılmasında ve bütün ülkeyi baştan sona sarmalamasında teknolojik gelişmeler ve iletişime ilişkin araç gereçlerdeki yenilikler de önemli bir rol oynadı, oynuyor. Toplumsal ağlar, anında gönderilebilen görüntüler, çeviriye, çevirmene ihtiyaç olmadan pat diye her şeyin anlaşılmasını sağlıyor. Haberler anında yayılıyor, iletişim anında kuruluyor ve iki saate olanlar oluyor: Beş bin kişi bir meydanda biraraya gelebiliyor. Meclis’e yürümek mi gerekiyor, haydi hep birlikte yürünüyor.

Fransa’da ünlü caddede gösteri yapılması caddenin ününden yararlanmaya yönelik değil sadece, o caddenin Cumhurbaşkanlığı Sarayı’na iki adımlık mesafede olmasından: Göstericiler/Sarı Yelekliler çünkü herşeyin karar vericisinin olduğunu çok iyi bildikleri cumhurbaşkanı ile bizzat görüşmek istiyorlar(dı).

Eylemlerin ilk gününden beri bu işlerden tek sorumlu olarak gördükleri ve kendisinin de zaten bu meseleyi asla saklamadığı, cumhurbaşkanını “Tanrı Dağı”ndan indirip tartışmak istiyorlar(dı). Bunu bir türlü başaramadılar, ama peşpeşe o ünlü cadeye kadar gittiler.

Burada toplumsal barış adına cumhurbaşkanının Paris’teki ilk büyük gösteri sonrasında Sarı Yeleklilerin belli sayıdaki temsilcisini Saray’ında veya Saray’ın harika ağaçlar ve binbir çiçekle süslü ve ünlü caddeye neredeyse bitişik bahçesinde kabul etseydi ve onları dinleseydi bu iş hemen çözülmey miydi sorusunu sorabiliriz. Sormayalım lütfen, çünkü cumhurbaşkanının niyeti sorunu çözmek değil, bu iş nereye kadar giderse gitsin kendi söylediklerinin, TEK BAŞINA kararlaştırdığının aynen kabul edilmesini sağlamaktır.

Daha önceki cumhurbaşkanlarından birinin, François Mitterrand’ın, gösteri yapan ve gösterilerinde ısrar eden öğrencilerden yedi-sekiz kişilik bir grubu kabul edip tansiyonu azalttığını da anımsatmalıyım.

Cumhurbaşkanlığına seçilmek kimi konjonktürel koşullarda kısmen kolay olabiliyor belki ama her SEÇİLEN cumhurbaşkanı hakikaten cumhurbaşkanı OLAMAYABİLİYOR. Bütün yurttaşların cumhurbaşkanı olabilmek için seçilmenin yanında başka özellikler de gerekiyor. Hukukinin yanında meşruluk da önemli. Değil mi? Devlet adamı olmak da bir meslek ve herkese nasip olmayabilir. Ne kadar yazık!

Birbirini izleyen gösterilerde ve başka tür eylemler dizi içinde Paris’te Cumhurbaşkanlığı Sarayı’na ve Millet Meclisi binasına, illerde Valilik binalarına yürünmesi Sarı Yeleklilerin amaçlarının iktidar sahipleriyle diyalog kurmak arzusunun işaretidir. Evet gösterilerde, yürüyüşlerde iktidar noktaları hedefleniyor(du).

Bu eylemler dizisi bu açıdan da öncekilerden farklı. Ama özellikle bu açıdan. Sendikaların Paris'te "ulusal düzeyde", yani her kent ve bölgeden gelenlerle, düzenlediği Bastille'den Ulus Meydanı'na veya Doğu Garı'ndan Cumhuriyet Meydanı'na yürüyüş ve gösteriler değil bunlar. Bunlar iktidar odaklarına odaklanmıştır.

Bu işin şakası yok. Duyduk duymadık demeyin.

1789'da Paris merkezindeki Krallık Sarayı'na ve Kralla Kraliçenin orada olmadıkları anlaşılınca Versailles Sarayı'na yürünmesi gibi.

1871'de Paris Komünü'nde ve taşra kentlerinden komün kurulanlarında yapıldığı gibi.

İktidar odakları, Saraylar, meclis binaları, belediyeler alınıyor, "emekçilerin iktidarı" burjuva iktidar mekanlarında kuruluyordu.

Sarı Yeleklilerin gösteri ve yürüyüşlerinde Saray'ın, Meclis ve Senato binalarının çok ama hakikaten çok sayıda polis ve bilhassa jandarma birliklerince "korunması" neden acaba? Devletin de hafızası güçlü çünkü.

Evet bu bakımlardan Fransa'da yaşananlar son yıllarda Ukranya'da, Tayland'da, Gezi'de, Ermenistan'da ... izlediklerimizin, yaşadıklarımızın Eyfel Kulesi'nden, Paris'teki ve küçük büyük taşra kentlerindeki Zafer Taklarından haykırılmasıdır. Bugün bir kez daha amaçlanan, yeni ve eski zafer taklarının altından muzaffer emekçilerin, bütün halkların, eşit, özgür ve kardeş birlikler içinde geçmesini sağlamaktır. Bu işin şakası yok. Evet.

BİR KIVILCIM

Sarı Yelekliler, çok değişik kategorilerden gelen ve genellikle emekçilerden, çalışanlardan, aktif hayat içindekilerden oluşan, hem coğrafi açıdan hem toplumsal bakımdan geniş kapsamlı, yani Fransa'nın neredeyse bütün bölgelerinden ve bütün sınıflarından kaynaklanan, büyük, çok renkli, karmaşık bir kitle.

Fransa nam ülkenin en ince damarlarına kadar inen. Herkesi etkileyen.

Eylemler zinciri içinde ve hatta işin daha hemen başında bu halaya kadın ve erkek emekliler de, dikkatinizi rica ediyorum emekçiler değil emekliler de, katıldılar. Sadece gösteri ve yürüyüşlerde değil, kavşakların işgalinde, otoyolların kesilmesinde ve eylemlerin her türüsünde. Katkılarını ve deneyimlerini cömertçe sundular.

Son aylarda, son yıllarda yeni cumhurbaşkanı ve hükümetinin değişik ve sık vergi artırmalarından ve bunun sonucu alım güçlerinin azalmasından canı en çok yananlar, alım gücü en çok darbe yiyenler çünkü emekliler. Bunu belirttikten sonra şu kesin saptamayı da hemen eklemeli:

Bugün genel olarak Sarı Yelekliler kitlesinin ana ve baş ve tayin edici damarı 20 ile 30-35 yaşları arasındaki insanlardan, kadın, erkek ve gençlerden ve hatta birçok kent, kasaba ve köyde olduğu gibi ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinden oluşuyor. Öncelikle geçmişten ve bugünden çok, yarınlarını ve çocuklarının, torunlarının geleceğini güvence altına almak isteyenlerden.

Değişik medya organlarından çıkardığım, çevremizde gördüklerimiz, küçük ekranlarda izlediklerimiz, radyolardan ve eş, dost ve komşularımızdan dinlediklerimizden edindiğim bilgiler

işğında mesleklere göre dağılıma bakınca göze çarpanları şöyle sıralayabilirim:

Serbest meslek sahipleri ağırlıkta, örneğin kendi şirketini tek başına kurmuş ve tek başına yürütenler, küçük veya orta boy şirket sahipleri, küçük patronlar, berber, kuaför, güzellik uzmanları, serbest sağlık çalışanları, kadın ve erkek hastabakıcılar, beslenme uzmanları, iletişim-haberleşme dalında kendi işini kurmuş genç eski gazeteciler, kadın ve erkek garsonlar, TIR şöförleri, eski sendikacılar, polislikten veya ordudan ayrılmışlar, genç ve küçük kasaba veya kent takımlarında spor yapanlar...

Ve bilhassa tek başına, tek ve bazen iki çocuğunu yetiştirmek için canını dişine takmış analar. Anne demiyorum Ana diyorum, Gorki'nin ve Pearl Buck'un "Ana"larını anımsayarak. Anımsatmaya çalışarak.

İşgallerde ve nöbet tutma işlerinde, aş ve işlerde görev üstlenen ve kimi maçonun, magandanın, bendedimolducu hödüklerin horozlanmasına rağmen kendi görüşünü açık ve duru bir biçimde sakince dile getiren, savunan ve Sarı Yeleklilerin yönetim mekanizmalarında ve karar verici noktalarda görev alan analar.

İNGRİD "ANA"

İngrid nam kadını burada anmalıyım örneğin. Liderlerden biri. İki çocuğunu tek başına yetiştiren. Sarı-şınlar da eyleme katılınca bu iş daha iyi yürüyor. Evet uzun sözün kısası tencereyi tutan, karınları doyurmak için taştan ve topraktan nimet çıkaran analar. Alın teri ve göz nuruyla.

Evet analar ve kadınlar mücadelede.

Nitekim 5 Ocak 2019'daki alışılmış kitlesel gösterilerden sonra 6 Ocak Pazar günü Paris'te ve birçok kentte, sokak, cadde ve bulvarlara ve meydanlara inen kadınlar, eş, sevgili, ana, kuzen olduklarını haykıranlar, "Kadın eli bulaşmazsa devrimler gerçekleşemez!" dediler. Erkekleriyle aynı istekleri savunduklarını dile getiren kadınlar mücadeleyi sürdüreceklerini vurguladılar: "Ya ekmek ve hürriyet! Ya hiç bir şey!"

Kadınlar yürüyor ...

SİYASET NE OLA?

Sarı Yelekliler içinde siyasi partiler bünyesinde dillendirilen, örgütlenen, biçimlendirilen siyasetle birebir, doğrudan doğruya veya eskilerden beri geliveren herhangi bir ilintisi olmayanlar çoğunlukta, önde, ağırlıkta.

Kimi ilk kez bu tür bir eyleme katılmışlardan. Yirmibeş yaşında ve ilk kez bir gösteriye katılanlar ve hatta bu işe en çok kendileri bile şaşırınlar ve bunun sonucu göz yaşlarını tutamayanlar da pek çok. Kurtuluşun yolunu bulmuşcasına.

Ama günlük siyasetle ilgilenenler de eksik değil. On binlerce, yüz binlerce kişinin katıldığı eylemler dizisinde elbette ekmek ve peynirine siyaseti de katık etmişler var. Başka türlü zaten mümkün olmazdı. Burası Fransa.

Ama herhangi bir siyasi partinin ve/veya sendikanın ve hatta siyasete yakın duran bir derneğin etkisi belirleyici değil. Elbette bir siyasi partiye yakın, bir sendika üyesi, bir dernekte militan insanlar da var, ama ağırlık geniş, yoğun ailesel ve toplumsal ağlar/ilişkiler içinde, çelişkilerle içli-dışlı bireylerden oluşuyor.

Ancak sonuç itibarıyla Sarı Yeleklilerin tümü bugünkü siyasi iktidarın siyasi kararlarını sorguladıkları ve bu kararların değiştirilmesini istedikleri için ve bu amaçla iktidar odaklarına yürümleri sonucu bizzat kendileri kendi siyasetlerini yaratmış oldular. Bundan daha siyasi ne olabilir? Açık açık bugünkü cumhurbaşkanının istifasını ve hatta yeni bir anayasanın kabulü ile yeni bir rejime geçilmesini istemiyorlar mı? İstiyorlar. Eee o halde? Nitekim eylemler içinde birçok Sarı Yelekli kendi siyasi örgütlenmesini de bizzat yarattı. Değişik isimler altında, kimileri bir dernekte, öbürleri bir siyasi partide, berikiler bir Hareket içinde toplanıyor. Coğrafi alanlarını genişletiyor ve Mayıs 2019’da yapılacak Avrupa Birliği seçimlerine kendi örgütleriyle bizzat katılacaklarını da açıklıyorlar. Siyasi eylem siyasi örgütlenmesini bizzat yaratıyor. Bu da önemli.

“ANAR”LAR

Siyasi bir akım olarak genellikle kısaca “Anarşistler” diye tanımlanan ve giydikleri siyah giysiler, başlarındaki kasklar ve sırtlarındaki siyah deri çeketlerle tanınanları da anmalıyız.

Bunların yanında, bazen onlarla birlikte ama ille siyasetle ilgilenmeyen fakat “maksat spor olsun diye polisle kavga etmek” meraklısı gençlerden oluşan “vurucu/kırıcı” takımlar da var.

“Anarşistlerin” ve “vurucu-kırıcı” takımların Sarı Yelekliler kitlesi içinde kimi yandaşları, akraba, eş dost ve yoldaşları bulunsa bile her biri ayrı birer takım. Geniş gösterici kitlenin yanında, önünde veya arkasında yer alıyorlar, ama ayrı duruyorlar. Ve genellikle gösterilerin sonlarına doğru güvenlik güçleriyle açıkça çarpışmak için sahneye çıkıyorlar.

Bunların ötesinde sadece yağmalamak umuduyla gösterilere katılan fırsatçılar/hırsızlar da var. Bunların arasında sadece bu “iş için” komşu il veya ilçelerden özel olarak gelenler de var. Bu çok eskilerden gelen bir “alışkanlık”. İşte bir anekdot: Yağmalamadan sonra yağmaladıklarıyla Paris’i otostopla terketmek için yol kenarında malum işareti yapan bir hırsız, bir otomobilin durması üzerine koşarak otomobile yaklaşıyor ama hemen şoke oluyor: Otomobilden inen üç sivil polis, “Sırt çantanız ne kadar ağır!” deyince yağmacı da şafak atıyor, ama çok geç...

Yöneticiler ve kimi medya organı, televizyon kanalları ve gazeteler, bu takımların içinde veya yanında aşırı sağcı, ırkçı, faşist grupçukların adamlarının da bulunduğunu ileri sürüyor. Ancak bu henüz ispatlanamadı. Fransa siyaset yelpazesinin en sağında, aşırı sağcı, ırkçı ve faşist ve kendi söylemleri içinde “milli ihtilal” (“révolution nationale”) yanlısı grupçuklar var. Bunların içinde silahlı olanlar da. Aralarında ordudan veya polislikten emekli veya ihraç edilmişler de. Bunların birkaçı birkaç ay önce Müslümanlara, camilerine, lokantalarına, “helal et” satan kasaplara karşı saldırı düzenleyecekler iddiasıyla yakalandılar, göz altına alındılar... Hepsini toplasan bir telefon klubesini ancak doldurabilecek olan grupçukların böylesine dev gösterilerde yer aldıkları şimdiki kadar görülmedi. Aşırı sağcı ve ırkçı partinin kimi gösterisinde bunlara rastlanıyor ama sayıları çok az ve utançlarından ve güya gizliliklerini saklamak istediklerinden yaptıklarıyla, kimi seyirciye küfür etmeleri, savurdıkları tehditlerle ve hele kendi aralarında itişip kakışmalarıyla epey folklorik kalıyorlar. Bunların birkaç yıl önce bir gösteri sırasında Magrip kökenli bir genci Seine Nehri’ne atarak boğularak ölmesine neden olduklarını, bu ve başka tür saldırıları nedeniyle son derece tehlikeli hayvanlar olduğunu da belirtmek şart.

Kendilerine “Anarşist” adı verilen ve geçtikleri mekanlarda duvarlara bir yuvarlak içinde büyük bir A harfini özenle ve lütfen siyah yağlı boyayla yerleştiren, tepeden tırnağa siyahlara bürünmüş militanlar öteden beri gösterilerde yer alıyorlar.

Ama bu siyasi akım, bu kitlesel boy gösterisi, bu şiddet son iki yılda çok ciddi bir gelişme olarak ve belirgin bir biçimde öne çıktı. Siyasi açıdan özel olarak irdelenmesi gereken bu gelişme birkaç boyutlu:

Bu militanların sayısı son iki yılda epey yükseldi. Bu artışta kimi konuda hükümetin, valiliğin ve/veya bölge yönetimin idari kararlarının geri çekilmesini çoğu kez şiddetli gösteriler ve güvenlik güçleriyle göze göz, dişe diş, kana kan çatışmalarla sağlamaları rol oyadı. Bunun sonucunda meşrulukları, varolmaları, siyasi ve toplumsal etkinlikleri ivme kazandı. Mücadele ederek kimi haklarını korumalarını sağladıkları köylüler tarafından hakiki kabul gördüler. Bu da son yıllarda, bilhassa son iki yılda, siyasi cephede ve siyasi çerçevede belli bir yer edinmelerinde belirleyici bir rol oynadı.

Havaalanı yapmak üzere veya varolan bir havaalanını genişletmek üzere tarla ve küçük çiftliklerine el konularak, ucuza satın alınarak topraklarından ve hatta çok eskilerden bu yana oturdukları mekanlardan kovulmak istenen köylülere ve çiftçilere destek olmaları, onlar için gösteri ve çatışmalarda en önde yer almaları ve mücadeleyi kazandırmaları Paris’te değil daha çok taşra kentlerinde yaşandığı için yerli veya yabancı medyaların dikkatini ya hiç çekmedi ya da sınırları aşacak oranda çekmedi. Ama yerel düzeyde Anarların etkinlikleri perçinleşti. Siyah renkli giysi ve çizme satışı attı.

Kimi gösteride yürüyüş kolunun önünde yürüyen simsiyah giysileriyle göz kamaştıran, kimi bebenin “Anneeee korkuyorummm” dediğini bizzat duymuş biri olarak bu bin-

binbeş yüz kişilik kitlenin epey fiyakalı ve etkileyici olduğunu teslim etmeliyim. Birkaç yaşlı ve gri saçlıyı saymazsak hepsi genç, sportif ve kavgacı. Bu onların sanki varlık nedeni. Güvenlik güçleri ne yaparsa yapsın, bu kitlenin gösteri kolunun önünde, ve zamanı gelince, nasıl toplanabildiği, nasıl o kadar malzemeyi alana sokabildiği henüz tümüyle deşifre edilemedi. “Anarşistlerin” etkisi Paris’teki son gösterilerde alınan onca tedbirle kısmen azaltılsa bile yine de her şey engellenemedi.

Onlar haftalık gösteriler boyunca, bir anlamda antremantalar ve yeni mücadele biçimleri ve teknikleriyle sanki “Büyük Alt-Üst olmaya”/”Büyük İhtilale” hazırlanıyorlar. İçişleri Bakanlığı ve güvenlik güçleri yetkilileri bile 1500-2000 kişiden ve onların “zarar verici etkisinden” söz ediyor. Onlar gösterilerde polislerle ve/veya jandarmalarla göğüs göğüse kavga etmeyi ve “etkili mücadele yolunu” Sarı Yeleklilere göstermeyi sürdürüyorlar. Sayıları ve taraftarlarının sayıları artıyor. Yeni “Baldırı Çıplaklar” bu çevreler mi? “1789”un torunları bu kesimlerden mi çıkacak?

Polis ve jandarma güçleri ateşli silah kullanılmaması konusunda uyarılı. Herkes biliyor Fransa’da bu tür eylemlerde ateşli silah kullanılır, bir kişi, bir gösterici, bir güvenlik gücü görevlisi, bir polis veya bir jandarma öldürülürse “film kopar”. Cumhurbaşkanı da hükümet te bütün “reformlarını” rafa kaldırmaya mecbur olur. O nedenle onlarca otomobilin ve özellikle çok lüks olanlarının yakılması, çok lüks mağazaların yağmalanması, bankaların talan edilmesi “önemsenmiyor”. Yeter ki bir yurttaş, bir kadın, bir erkek, hele bir genç öldürülmesin.

İşte, belki televizyon ekranlarında gördünüz 5 Ocak 2019’daki eylemler dizisi içinde Paris’te Louvre Müzesi’ne ve Millet Meclisi’ne iki adımlık ve Seine Nehri üstündeki yayalara mahsus köprüde bir gösterici 4-5 kişilik jandarmaya karşı durdu ve tek

başına bir jandarmayı hakiki bir boksör gibi dövdü. Jandarma ise kalkaniyla ve copuyla kendini savunmaya çalıştı. Derslerle dolu bir sahne. Diğer jandarmalar kendi savunmalarını yapmaya çalıştılar. Birkaçı daha geriden göz yaşartıcı gaz bombalarını ateşlediler ve ama hiçbiri dövülen jandarmayı savunmaya koşmadı. Hiçbiri elini silahına atmadı. Fransa’da hala yere düşeni tekmeleyen polisler de göstericiler de var, ama Mayıs 1968’ten bu yana, dönemin Paris Emniyet Müdürü’nün söylediği, “Yere düşen dövülmez” öz deyişi de yoluna devam ediyor.

5 Ocak 2019’da Jandarmayı dövenin “eski bir profesyonel boksör ve Fransa şampiyonu” olduğunu görevliler açıkladılar. Kimliği, şusu busu kolayca tespit edildi, arandı, bulundu, tutuklandı, yargılanacak, izleyeceğiz.

Burada, eylemler boyunca gördüğümüz bütün şiddeti anlatmak niyetinde değilim (başlı başına bir konu), vurgulamak istediğim jandarmanın dayak yemeyi göze alması, yumruk darbeleriyle iki-üç kez sarsılmasına rağmen, soğukkanlılığını koruması, askeri disiplinden çıkmaması ve bilhassa silahını çekmemesidir.

Şunu da eklemeliyim televizyon ve radyo programlarında tartışmalara davet edilen, söz verilen polis ve jandarma temsilcileri göstericilerin şiddete baş vurmalarını eleştiriyorlar ama isteklerini yerinde ve meşru bulduklarını eklemeyi de hiç ihmal etmiyorlar. Çünkü onlar da aynı ülkede, kimi kez aynı kent, kasaba ve köyde, bazen aynı sokakta yaşıyorlar, aynı geçim dertleri ve zor çalışma ve yaşam koşulları içindeler ve komşuları, yakınları, akrabaları arasında Sarı Yelekliler de var. Bazen kız veya erkek kardeşi, amcası, amcaoğlu... Hatta kimini bıraksan üniformasının üstüne Sarı Yeleğini çekecek. Bir önceki bölümde polislerin ve jandarmaların 2018’in son günlerinde “çaba gösterisi

grevi” düzenlediklerini ve hükümete isteklerini neredeyse anında kabul ettirdiklerini aktardım.

“GÖÇMEN KARŞITI” MI ?

Fransa’da ve oradan kaynaklanan kimi ülkenin kimi medya organlarında Sarı Yelekliler “sadece göçmen karşıtı” kimi kez ırkçı, faşist, yahudi ve yabancı düşmanı aşırı sağcı partinin “adamları” olarak gösteriliyorlar. Burada ikili bir oyun söz konusu:

Önce bu yolla, bu tür dedikodu ile, abartılan bir veya iki olayla, kamuoyunda Sarı Yeleklilere yönelik sempati oranı düşürülmek isteniyor. Ve bilinen bilinmemelikten gelinerek. Kamuoyu hafızasının kısa ömürlü olduğu savsatasına sarılarak: Sarı Yeleklilerin tümü veya tümüne yakını yetişkin insanlar ve seçmen. Peki son cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci turunda kimler yarıştı? Anımsatalım mı? Hadi anımsatalım:

Bugünkü cumhurbaşkanı ile ırkçı, faşist, yahudi, müslüman ve yabancı düşmanı partinin genel başkanı bayan. Ve bu kişi ikinci turda on milyondan çok oy aldı. Tam, açık ve kesin sayısıyla: 10 milyon 638 bin 473. Oy kullananların yüzde 33,90’ı.

Evet inanılır gibi değil ama hakiki gerçek te budur: Bugün Fransa’da oy kullananların üçte biri, on milyondan fazla yetişkin insan, apaçık ırkçı, faşist, yabancı, müslüman ve yahudi düşmanı bir partiye oy verdi. Duyduk duymadık demeyin.

Evet bu artık biliniyor, ispatlı: Fransa gibi bir devlette on milyondan çok “aklı başında” genç, yaşlı, kadın ve erkek seçmen ırkçı, faşist, yahudi, müslüman ve yabancı düşmanı bir partiye oy verdi.

O halde bunlardan bir bölümünün Sarı Yelekliler içinde de yer alması hiç te şaşırtıcı değil.

Hele aşırı sağçı ve ırkçı partilerin programlarında “devletin vergi yükü” ve bu yükün atılması, bu yükten kurtulmak konusu baş köşede tutuluyorsa.

Ama bu hareketin ve eylemlerin bu partinin etkisinde veya bu partiye yakın kişilerin yönetiminde olduğunu ileri sürmek abartmaktan başka bir şey değil. Amacı göz korkutmaktır. Bunun da nedeni var:

Bu da biraz daha geniş kapsamlı ve yakın geleceğe yönelik ikinci noktanın konusu:

Bugünkü cumhurbaşkanı ve partisi, önümüzdeki Mayıs ayında yapılacak Avrupa Birliği Parlamentosu seçimlerine doğru yol alınırken, “Fransa’da ciddi bir faşist yükseliş” olduğunu öne sürerek ve buna karşı en iyi barikatı kendilerinin gerçekleştirebileceğini iddia ederek oy toplamak istiyor; bu nedenle kimi medyaya aşırı sağçı tehlikeye vurgu yapılması “öneriliyor”. Cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci turunda ırkçı parti adayına oy vermek yerine ve bilhassa mümkün olduğunca alacağı oy oranının enaz düzeyde tutulabilmesi arzusuyla bugünkü cumhurbaşkanına oy verenlerin çoğunluğu yine iştah kabartıyor.

Ama bu oyunun farkına varıldı. Sarı Yelekliler arasında bugünkü cumhurbaşkanına oy verenler ve bu nedenle “Ona oy veren sağ elimi koparacağım, kesip atacağım!” diyenler bile var. Bu kitlenin içinde ona oy verenler az değil. Ama bugün ona oy verenler oyunu geri almak istiyor. Cumhurbaşkanının ve partisinin AB Parlamentosu seçimleri için kurgulamakta olduğu hesap büyük olasılıkla tutmayacak. Cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci turunda tuttu, ama bu defa hayır.

Dahası cumhurbaşkanının ve partisinin savına inanmak için aptal olmak lazım. Dikkatinizi rica ediyorum:

Eğer Sarı Yeleklilerin içinde ıkçı, aşırı sağcı, faşizm yanlılarının sayısı yüksekse veya artıyorsa buna sebep olan kim? Kim: Lütfen yanıtlar mısınız? Seçildiğinden beri orta sınıfların, toplumsal orta kategorilerin vergi yükünü artıran, emeklilerin konuldukları günlerde geçici olduğu ileri sürülerek kabul edilmesi kolaylaştırılan vergilerini sürekli kılan ve yeni vergi artışlarıyla ALIM GÜCÜNÜ AZALTAN kim? Lütfen yanıtlar mısınız?

Bu kadar insanın dünya kadar zamanını ve enerjisini gösteriler için tüketmesinin, gösterilerin kazasız ve belasız geçmesi için çaba harcayan, gecelerini gündüzlerine katan, aile yaşamları darmadağınık edilen güvenlik güçlerinin yükünü akıl almaz ölçülerde artıran kim?

Ona ve partisine yeniden oy vererek bu tür dertlerin sürmesini nasıl istersiniz? Nasıl?

Bu kez benzin fiyatlarının artırılması nedeni olarak ileri sürülen otomobil kullanımının azaltılması sayesinde “çevrenin korunacağı” savına kimse inanmadı. Fransa’da bu konuda “écotaxe” örneği gibi unutulması mümkün olmayan, evlere şenlik, bugünkü cumhurbaşkanından önce görev başındaki, biri sağcı, öbürü güya “sosyalist” iki cumhurbaşkanının hala ti’ye alınmasına neden olan bir deneyim varken, bugün benzer bir şekilde milyonlarca otomobil kullanıcısının ulaşım yükünün vergi yoluyla artırılmak, bu şekilde otomobil ulaşımından vazgeçeceklerini sanmak ve böylece, dolaylı bir biçimde bile olsa, alım gücünün azaltılmasına yol açmak, bardağı taşıran son damla oldu.

Hele bu yolda elde edilecek 4,5 veya 5 milyar öronun hesabı yapılırken aynı günlerde uluslarüstü, devletlerüstü, dev şirketlere

42 milyar öronun değişik yollardan ve türlü çeşitli biçimlerde “iş yaratılması konusunda yapacakları için dayanışma ve teşvik primi” olarak sunulacağına basına yansımaları, bunların arasında Fransa’da faaliyetlerini yürüten ama bir kuruş pardon bir santim öro bile ödemeyen pek ünlü şirketin de bulunması en akli başındaki aile babalarını bile çileden çıkardı.

Nihayet Noel ve Yeni Yıl kutlamaları yaklaşırken çocuklar için hediyelerin el yakan, yürek paralatan fiyatlarla vitrinlerde, internet sitelerinde, sinemalarda film öncesi reklamlarda, kent, kasaba ve köylerde yol boylarında, duvarlarda, ayak yollarında ve akıl almaz yerlerde bile boy göstermesi, çocuklarına hediye alamaz duruma düşenleri perişan etti. Bu kadarı artık çoktu. Dayanılamazdı.

Evet herkes, hele köy, kasaba ve küçük kentlerde oturanların çoğu, çevrenin korunmasından yana, ama akaryatın her türlüüne zam getirilerek çevrenin korunacağı ve bu yoldan elde edilecek bütçe gelirinin çevrenin korunması için kullanılacağı iddiasına/“palavrasına” inanmadı.

Basit bir hesap yapalım: Haftada bir benzin deposunu 45 öroya dolduran bir vatandaş yeni faturanın 70 öroya sıçradığını görünce nasıl şaşmasın? Eviyle işi arasındaki 25 kilometreyi haftada beş gün gidip gelmek için aylık benzin masrafının 200 öroya çıkması karşısında nasıl fenalaşmasın?

Yaşam biçimini bir kasabada veya köyde oturmak ve yakın kentte veya başkentte çalışmak üzerine kuran ve bunun sonucu gara, yakındaki kasaba veya kente, alışveriş merkezlerine, okula, doktora, hastaneye hatta bir ekmek satınalmak için kasabaya gitmek için bir, bazen iki otomobil sahibi olmak zorunda kalan ikili, üçlü veya dört üyeli bir aile bu yükün altından nasıl kalkacak?

Bazen aynı ailede iki otomobil varken artışları karşılayacak ücret yükselmeleri yokken (bu konuda ümit bile verilmezken), alım gücünüz azalmaz mı? Azalınca et almaktan vazgeçebilir misiniz? Et, süt, yağ, un, şeker, ekmek, makarna, peynir olmadan çocuklarınızı nasıl besler ve büyütebilirsiniz?

Kimi Sarı Yeleklinin, bilhasa yukarıda sözünü ettiğim anaların, “temel gıda maddelerinin, örneğin un, makarna, süt, şeker ve yağın fiyatının sabit tutulması için özel bir kanun çıkarılmasını” istemelerini burada anımsatmalıyım. Evet istekler bu hoktaya kadar dayandı.

Paris ve birkaç büyük kent dışındaki taşranın küçük ve kendi halindeki kent, kasaba ve öksüz ve kimsesiz bırakılmış köylerinde metro, belediye otobüsü, tramvay ile ulaşım yok. Ulaşımın sadece otomobille yapılması işinin ve bunun geleceğimizi kolaylatıracağıının, on yıllarca önce, yine hükümetlerin ulaşım politikasıyla yurttaşlara yutturulduğunu da anımsatmalı mı?

Aynı bağlamda kasabalar ve küçük kentler arası ulaşımın gereksiz olduğu iddiasının da aynı çevrelerce ileri sürüldüğünü ve benimsetildiğini, küçük büyük otobüs firmalarının tek tek kapandıklarını da eklemeli. Son yıllardaki küçük kıpırdanmalar eksik değil, ama yeterli de değil.

Hele aynı zaman dilimi içinde aynı Macron hükümetinin bakanlarının kazanç getirmeyen kimi demiryolu ulaşımının kimi köy, kasaba ve küçük kentlere hizmet götürmekten vazgeçeceğini de açıklaması akla getirilirse ...

Yurttaşların damarına en çok dokunan noktalardan biri de cumhurbaşkanının, başbakanının ve bakanlarının kendilerine yukardan bakmaları ve kendilerini aptal yerine koymaları.

Cumhurbaşkanının birçok kez nutuklarında, söyleşilerinde ve bilhassa birkaç defa yurtdışındayken, Fransızların, “İyi çalışmadıklarını” iddia etmesi, “Sürekli ağlaşanlar olmasından”, “başarmayı bilmemelerinden” söz etmesi de tahammül sınırını aştı. Hele hükümet sözcüsünün iki de bir kışkırtıcı sıfatlar kullanması, Sarı Yeleklileri alaya alması ve daha bir dizi mesele ...

Hepsini yazmıyorum çünkü bu bölüm bitmeyecek ...

Bugünlük burada bırakalım. Bu konuda yazacaklarım bitmedi. Yazdıkça sizlerle paylaşacağım. En güzel şey çünkü paylaşılandır. Sarı Yeleklerinizi unutmayın lütfen. Yola çıkarken hele.

MADAME MOURAUD

Bayan Jacline Mouraud, ekim 2018'dan beri akaryakıt fiyatlarının artırılmasına karşı kişisel videosuyla protesto eylemini başlatanlardan biri. Belki ilklerden. Bayan Mouraud Fransa'da son yıllarda en çok yoksullaşan Brötonya Bölgesinden, kendisi de Bröton. Sarı Yelekliler hareketi içinde videoları ve metinleriyle, iletileriyle, söyleşileri ve medyanın açtığı her kapıya koşmasıyla kendisine özgü bir yer aldı. Başlangıçta hareketin Brötonya'daki "sözcüsü" gibi davrandı ve/veya harekete bir "yüz", bir "imaj" bulmak/vermek meraklısı medya organları tarafından böyle tanıtıldı. Ellili yaşlarını güzelce ve hoşca yaşadığı belli Madame kendine özgü bir kişilik, hani örneği pek bulunmayan türden. Kimi zaman sanki bizzat kendi kişisel ve mesleki reklamını yapıyor izlenimi veriyor. Bu nedenlerle her zaman pek inandırıcı değil. Sarı Yelekliler hareketi vesilesiyle ismini bir kez daha milyonlarca insana duyurdu. Videolarını 6 milyondan fazla insanın izlediği biliniyor... Videolarında ve, argomsu bir dil kullanmaktan kaçınmadığı, metinlerinde cumhurbaşkanına ve hükümetine karşı gibi, onları eleştiriyor, ama başbakanın davetini de red etmiyor. Hükümet onun sayesinde Sarı Yeleklileri (bundan böyle SY) denetlemeyi, böylece hareketi dolaylı vesayet altına almayı büyük ihtimalle birara kurdu. Ama bunun mümkün olmayacağı bugün artık kesin, çünkü SY'ler böylesi bir işi ona bırakmak niyetinde değil, zaten böyle bir ihtimal SY tarafından hemen red edildi. Dahası SY'in her il düzeyinde kimi kez her bölge bağlamında birçok sözcüsü var, birbirleriyle her konuda anlaşamaları bile temel konularda aynı fikirde olan bu sözcüler hareketi temsile çalışıyorlar. Eylemler süreci içinde daha inandırıcı, daha çok insanı temsil ettikleri belli olan birkaç lider kendilerini

gösterdiler ve birer “doğal lider” gibi ortaya çıktılar: Mihenk taşı görevi de gören eylemler sırasında ve sonrasında televizyonlardaki tartışmalarda ve medyalarla ilişkilerinde Bayan Mouraud’ya oranla daha iyi izlenim bıraktılar ve daha samimi, inandırıcı, ikna edici bulundular. Bayan Mouraud’nun mesleği biraz şarlatanlığa benzeyen ruh çağırma, hipnotize etmek ve benzeri işler. Hani amiyane tabiriyle “çatlak” denebilecek bir insanı çağırıştırıyor. Bunu belki de bir rol gibi oynuyor, özellikle böyle davranıyor ve kişisel çıkarının nerede olduğunu biliyor, bu asli hedefini gözden asla uzak tutmuyor. Akaryakıt fiyatlarının, onların içindeki devlet payının/vergi miktarının artırılarak veya kimine yapılan sübvansiyonun kaldırılması üzerine fiyatının artmasını eleştirmesi de hem doğal, hem kendisi için de belki bilhassa ve öncelikle kendisi için de gerekli : Lüks bir 4x4 kullanıyor ve ailesinde de mutlaka bir veya birkaç kişinin daha otomobili var. Oturduğu fiyakalı ev de fuiloille ısıtılıyorsa akaryakıt fiyatlarının yükselişi aile bütçesini fena halde sarsalıyor niteliktedir demek. O sesini yükseltip küfür etmesin de kim etsin ? Dahası Madame öteden beri bu tür toplumsal hareketlenmelerde sesini yükselten bir kişi. Bu fırsatı da kaçırmadı elbette. Bu haykırışın kolay yoldan reklam yönünü de unutmadan. Haftalardan beri çıkmadığı tv programı, söyleşi yapmadığı gazeteci kalmadı... Yapabileceği her şeyi yapıp, akla gelebilecek her yolu deneyip gündemde kalabileceği kadar kalmak niyetinde. Söylediklerine bakılırsa, SY içinde, kendi deyişiyle “modéré”lere (Türkçeye “yumuşaklar”, “orta yolcular”, “şiddete karşı olanlar” filan gibi çevirilebilir) yakın. O pek ünlü caddeye her Cumartesi gidilip gösteri yapılmasını, şiddete başvurulmasını eleştirenlerden. “Diyalog” ve “yapıcı ilişkiler” yanlısı olduğunu iki de bir vurguluyor. Sanki diğerleri bunun için mücadele etmiyorlar sanırsınız. Oysa işin başından beri SY cumhurbaşkanıyla diyalog kurmak ve onunla meseleleri çözmek, en iyi biçimde yeni yapılanmalarda yer almak

niyetindeler. Elbette hiç bir SY ille çatışma olsun, hadise çıksın diye Paris'e kadar gelmiyor : Taşra kenterinden kopup gelmenin dünya kadar enerji ve maddi harcamaya mal olduğu unutulmamalı. Bayan Mouraud öteden beri konuştuğu parti kurma meselesini 7, 8 ve 9 Ocak 2019'da yeniden gündeme getirdi. "Pek yakında" bir parti kuracağı medyaya yansıdı. Kendisi de yaptığı yeni söyleşilerinde "hiç bir rengimiz" yok ama "evet siyasi bir parti kurmaya hazırlanıyoruz" dedi. Burada siyasetbilmi ve kahvehane kültürü açısından görülen siyasi çelişkiye hayran olmamak mümkün değil. Hem "renksiz" hem siyasi parti (!) kurmak istiyor, bunun için çalışıyor. Siyasi parti iktidarı almak için kurulur ve bunun için de öncelikle renk, tüzük, program sahibi olmak da şart. Maurice Duverger yaşıyor olsaydı Bayanın yanıtına çok gülerdi. Dahası SY içindeki her yapılanma hemen önümüzdeki Mayıs ayında yapılacak Avrupa Birliği Parlamentosu seçimleri için hazırlanacaklarını ve bu seçimlere katılacaklarını söylerken Bayan Mouraud 2020'deki belediye seçimlerine hazırlanmaktan söz ediyor. Evet çok açık, gündemde kalmanın süresini uzatabileceği kadar uzatmak niyetinde. Bunun başka türlü bir yorumu da olamaz. SY'lere yönelik sempati canlıken seçime girip bu sempatiyi somutlaştırmak olanağı varken iki yıl beklemenin ne anlamı olabilir ? Böyle bir kişiyi ve söylediklerini ve yaptıklarını veya yapacaklarını ciddiye almalı mı ? Her dönemde bu tür fırsatçılar, şarlatanlar, her sinekten yağ çıkartmanın, her odundan ateş yakmanın yolunu arayanlar çıkabilir. Bayan Mouraud da onlardan biri sanıyorum. Kimi koşullarda bu iş tutabilir, epey sayıda insan da bu kervana katılabilir. O nedenle izlemeyi sürdürmeli.

LA FRANCE INSOUİMİSE (BAŞEĞMEZ FRANSA)

Sarı Yelekliler hareketinde eylemlerin düzenlenmesinde baş rolü oyanayanlar arasında adı geçen La France Insoumise (LFI) (“Başegmez Fransa”) meselesine gelince, birkaç noktaya değinmek, bu vesileyle bir-iki katkı yapmak gerekiyor :

Fransa’da FKP içinde öteden beri milliyetçilik eksik olmadı, bu kelime yerine “yurtseverlik” tercih edilse de. Bu konuda somut birçok örnek var, kimi kitabımda bunları aktardım. Birini anımsatayım : 1930’larda “produire français”, “consommer français” sloganını FKP atmıştı...

Son on yıllarda ise ırkçı partinin seçmenleri içinde, dikkatinizi rica ediyorum ırkçı partiye oy verenlerin içinde, yüzde otuz veya otuzüçünün işçi olduğu biliniyor. Hesabı kolay: 2017’deki cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci turda 2,5 milyon, ikinci turda 3,3 milyon işçinin ırkçı partiye oy verdiği sonucu çıkıyor.

LFI yöneticileri bunun farkında ve dahasını da biliyorlar : Yani sanayi çökmüş, işsizlik oranının en üst düzeylerde seyrettiği Kuzey Fransa’nın, Belçika sınırına yakın yörelerinde, hani eskiden FKP kaleleri sayılan kent, kasaba ve köylerinde ırkçı partinin en çok oy alan parti olduğunu ve eskiden FKP’ye oy verenlerin artık ırkçı partiyi tercih ettiklerini...

Dehşet verici bir şey daha eklemeliyim. Seçimlerde elde edilen oy oranları bağlamında bugünkü siyasi partilerin her biri tek başlarına, yani ortaksız mortaksız, dikkate alınırsa bugün birinci siyasi partisi ırkçı partidir. Durum elbette vahim.

Aynı bölgede birkaç önemli kent ve kasaba belediyesi de bu partinin yönetiminde. Önemli bir kentin, neredeyse bölgeye örnek bir kentin belediye başkanı eski militan bir sendikacı.

Kuzey Doğu'da da benzer şeyler yaşanıyor : Strasbourg yakınlarında bir kasabanın belediye başkanı bugün FN'li ama eskiden sıkı bir troçkistti, vb. Bunları da değişik makale ve kitaplarımda aktardım.

Bugün "Belki ben de bir gün iktidarı alabilirim" diyen LFI lideri Jean-Luc Melenchon, işçileri, olası seçmenlerini "idare etmek" için, nabza göre şerbet vermek niyetiyle enaz milliyetçi kadar milliyetçi görünmenin işine yarayacağını sanıyor. Sarı Yelekliler hareketini başka belirleyiciler yanında bu nedenlerle de destekliyor. Bu yönde demeçler veriyor. Ama LFI eylemlerin düzenlenmesine parti olarak katılmadığı gibi, gösteri ve yürüyüşlere katılan üye ve bilhassa tanınan yöneticileri yürüyenlerin ortalarında, arkalarında kalmayı tercih ediyor. Sarı Yelekliler içinde LFI yanlısı, üyesi, taraftarı da elbette bulunuyor. Melenchon'un şaşkırtıcı, çatalı, ikili, üçlü bir dil kullanması bundan. Bir parça tehlikeli bir hesap. Göreceğiz.

Bu konuda eklemek istediğim iki şey daha var :

Birincisi, LFI liderinin siyasette bir tür "vampir", "emici", "sifonlayıcı" olması, yani seçimler için veya bir eylem için ortaklık kurduğu her partiyi, her hareketi, her siyasetciyi yiyip içip bitirmesi : FKP, epey kılını, pulunu kaptırdıktan sonra canını zar zor kurtardı, şimdi sırada "Sosyalist" Parti'nin "radikal sol kanadı" var..

Nihayet ünlü komik, iyi aktör ve yönetmen Jamel Debbouze'dan bu meseleyi epey açıklayıcı bir öz deyiş aktarayım :

“FN’e oy verenlerin çoğu evine iki kez hırsız girmiş komünistlerden oluşuyor.”

Yani FN yandaşları, evi her soyulduğunda bunu mutlaka “yabancılar” yapmıştır diyenlerden ve bu “yabancıları” korkutmak için bile olsa FN’i tercih edenlerden...

Bu seçmenler, işçiler ve işsizler, kadınlar ve erkekler, gençler ve yaşlılar, yeniden FKP’ye döner mi ? LFI’ye oy verirler mi ?

Önümüzdeki yılların seçimlerinde göreceğiz.

Bilhassa 2022’deki cumhurbaşkanlığı seçiminde.

KORONA BASKINI : CHİNATOWN'DA PANİK

2019'un sonundan ve hele 2020'nin ilk haftalarından itibaren korona belasıyla birlikte hayatımızın seyri değişti. Önce günlük yaşantımız allak bullak oldu sonra kalanımız.

İşte Paris'in "Çin Mahallesi"nin hali:

Paris'in kuzeydoğusundaki Belleville (Güzelkent) mahallesi, Paris'in en tanınan Çin mahallesi, coronavirüs paniginde : Kuaförler, cafeler, lokantalar, fırınlar, aşevleri, bar, bakkal, çayevi, çorbacı, büyük "restaurant"lar, süpermarketler, toptancılar top attılar.

Kimi dükkanını kapattı : Fırınlar en başta. Kimi bakkal dükkanı da kapalı. Şarküteriler de. Böylesi hiç görülmemişti. Üç haftada mahallenin coğrafyası, sosyolojisi değişti. Mahallelilerin morali bozuk. Yüzü asık.

İşyerlerinde, sokaklarda, bulvar ve caddelerde in cin top oynuyor. Kıyamet sonrası sanki.

Şen şakrak, kadırımlarından geçmek kimi zaman nâmümkün, gecenin en geç saatlerinde bile iki lokma atıştırılabilen Belleville artık "ville morte" (ölü kent).

En iyi ve en hesaplı tarafından Çin, Vietnam, Tayland, Kamboç, Japon yemeklerinin yenildiği mahellede keyif meyif kalmadı. Müşteri filan da kalmadı.

Sadece Paris'in diğer mahallelerinden gelen müşterileri değil bizzat Belleville'de yaşayan Asyalılar bile sokağa çıkmıyor. Kapanan fırın, bakkal yanında günlük ticaretleri yüzde altmış,

yüzde elli, yüzde otuz oranında azalan işyerlerinin patronları da kara kara düşünüyor. “Daha kaç hafta dayanabiliriz ?” Bilinmiyor.

Belleville Çinlilerinin önemli bir bölümünün katil virüsün doğduğu merkezlerden Wezhou kökenli olmaları da işin rengini koyulaştırıyor. Siyahlaştırıyor : Yıllardır Paris’i, Belleville’i terketmemiş Çinliler bile memlekette kalan yakınlarının kaderini paylaşmak istencesine kendi kendilerini karantinaya alıyor, ondört gün sokağa çıkmıyor.

Belleville yas tutuyor. Belleville somurtuyor. Homurdanıyor. Yarınına iyi bakmıyor. Çin yeni yılı kutlamaları toptan iptal edildi. Oysa geçen yıl sadece mahallenin Çinlileri değil bütün mahalleliler yeni yılı topluca ve ortaklaşa ve geniş katılımlarla kutlamış, sokaklar baştan aşağıya süslenmiş, birlikte karnavalımsı yürüyüş düzenlenmiş, çocuklar çok eğlenmiş, yerlisi ve yabancı, Fransız ve turisti kenetlenmiş, ırkçılara yaşam dersi verilmişti. Bu yıl hiç öyle değil. Dahası kimi “Fransız” Asyalıya benzettikleri yurtaşlarına ırkçı laf atıyor, “Virusünü al da git !” diyor, küfür ediyor... Asyalılar da buna karşılık, üstünde “Ben bir virüs değil bir İNSANIM” yazılı afişlerle duvarları donattılar. Ne olursa olsun, ne yapılırsa yapılsın, panik sürüyor ve daha ne kadar devam edeceği de bilinmiyor.

Çin’den, Asya’dan gelen haberler can sıkıyor. Ciddi haberler yanında uydurma haberler, yalanlar ve dedikodular da işin abartılmasına yol açıyor : Birkaç gün önce, Belleville sokaklarında ve bulvarlarında iş koparan hayat kadını Çinlilerden biri bir eczaneye neredeyse koşarak dalıp, maske istedi, eczacı “Maalesef kalmadı” deyince “Nasıl olur, diyen hayat kadını, bilmiyor musunuz yarın Belleville tümünden karantinaya alınacak !” “haberini” ilan etmesin mi ?

Evet dedikodular da paniğe yol açıyor. Paniğin azmasına neden oluyor.

Coronavirüsün getirdiği 21. Yüzyılın “İsanyol Gribi” olmasın ? 20. Yüzyıl başında dünyayı kasıp kavuran bela bugün Doğu’dan Uzakdoğu’dan mı esiyor ?

“PLAYMOBİL MİLLETVEKİLİ”

Bitirmeden Fransa siyasi cephesinden de bir haber ekleyeyim : Siyaset sözlüğüne yeni giren bir “kavramı” tanıtmak için :

İptal edilmesi, geri çekilmesi için, 2019’un aralık ayının başından bu yana gösteriler ve grevler düzenlenen Emeklilik Yasa Tasarısı birkaç gündür Millet Meclisi’nde tartışılıyor. Cumhurbaşkanı’nın partisinin erkek ve kadın milletvekilleri, liderlerinin gösterdiği yönde nutuklar atıp savlar ileri sürüyor ve maddelerin kabulü için hepsi birden tek merkezden yönetilmesine parmak kaldırıyor, evet diyor.

Bunun sonucunda sendika liderleri ve muhalif partilerin yönetici ve temsilcileri onlara yen bir lakap taktı : “Cumhurbaşkanı’nın playmobilleri”. “Sallabaş”, “kaldırel indirel” lakaplarından sonra bu lakap tuttu.

Bu süreç içinde Macron partisinin milletvekillerinden onyedisi, Cumhurbaşkanı’nın, Başbakan’ın ve Millet Meclisi Başkanı’nın kendilerine uygun gördükleri oyuncak milletvekilliği rolünü beğenmediklerinden partiden istifa etti. Elbette istifaların başka ve değişik nedenleri de var, ama istifaların son günlerde sıklaşması aynı zamanda milletvekilleri içindeki hoşnutsuzluğun

somutlaştırılmasıdır da. Kimi artık oyuncak yerine konulmak istemiyor. “Jupiter” görecek mi ? Duyacak mı: Meçhul.

Yasa tasarısı tartışılırken emekçilerin ve emeklilerin gösterileri ve grevleri sürüyor. Cumhurbaşkanı ve emir kulları yasa tasarısını sonuna kadar götürmek niyetindeler.

Gösteri ve yürüyüşler de sürüyor, sürececek. Nihayet emekçilerin, emeklilerin ve halkın önümüzdeki 15 Martta yapılacak Belediye Seçimlerinin birinci turunda Macron partisi adaylarına kırmızı kart göstermesi bekleniyor. Bu kesin gibi.

(9 Şubat 2020’de ayorum.com’da yayınlandı.)

15 MART 2020: KORONAYA RAĞMEN SEÇİMLER

Fransa'da başabela zalim virüse rağmen 15 Mart 2020'de düzenlenen belediye seçimleri birinci turu sonuçlarının özetle kısa dökümü şöyle: Katılım çok düşük. Tarihi: % 45,5.

Katılmayanların oranı % 54,5. Bu oran gerçekten son derece çarpıcı, örneğin 2014'teki belediye seçimleri birinci turuna göre 18 puan daha fazla.

(Bu makalenin bu versiyonunu, 16 Mart 2020 Pazartesi gecesini, Cumhurbaşkanı'nın televizyon konuşmasında ikinci turun ertelendiğini açıklamasından sonra yazıyorum. İkinci tur büyük ihtimalle Haziran 2020'de yapılacak. Birinci tur sonuçları, yarın veya öbür gün çıkarılacak tüzel düzenlemelerle, aynen kabul edilecek. Dolayısıyla birinci tur sonuçlarına göre yapacağım irdelemeler geçerliliğini koruyor. Bugünden ikinci tur yapılana kadar daha önemli, daha vahim olaylarla karşılaşmassak.)

Birinci turun en büyük mağlubu Cumhurbaşkanı ve yandaşları oldu: İktidar koalisyonunu oluşturan partiler, Cumhurbaşkanı'nın partisi LREM, destekçileri MoDem, Liberal Radikal Hareket vesaire seçmenlerden hakiki bir "Osmanlı Tokadı" yedi. Toz duman içinde yerlere serildiler. Kalkabilecekler mi? Göreceğiz.

Örneğin bugünün Başbakan'ı aday olduğu kentinde, aldığı oylarla birinci sırada, ama ikinci turda sınıfı geçmesi çok zor. Çünkü ikinci turda bütün partiler, ikinci sırada, seçilebilecek bir potansiyelle iyi bir konumda bulunan, Sol Birlik adayının yanında, ona karşı birleşecek, Başbakan'a hataları anımsatılacak. Oysa bugünkü başbakan 2014'te, bir önceki belediye seçimlerinde, birinci turda % 60 oyla hemen seçilivermişti.

Diğer yerlerde ve genel olarak (birkaç istisnayı saymıyorum demek için) Cumhurbaşkanı yandaşları en iyi durumda oldukları yerlerde bile ancak üçüncü sıradalar. Kimi ikinci tura kalabiliyor, kimi kalamıyor. Büyük ihtimalle iki tur arasında, başka bir listeyle birleşecekler, birleşmek yollarını arayacaklar, seçilebilmek umuduyla. Onlarla işbirliği yapacak parti ve/veya liste bulabilirlerse.

Marsilya, Lyon, Bordeaux gibi önemli kentlerde YEŞİLLER (Europe-Ecologie-Verts. EELV) ve SOL ciddi ilerlemelerle dikkat çekti.

Sol ve hele Sosyalist Parti küllerinden doğuyor sanki.

Yeşiller'in yükselişi ise artık tesadüfi, rastlantısal olmaktan çıktı, hakiki bir iktidar olasılığı biçiminde siyaset gündemine temelli bir biçimde girdi. İşte örnekleri:

Marsilya'da Yeşiller, Sol ile ortaklık kurabilirlerse belediye çok uzun yıllardan sonra yeniden Sol'un olacak. Sol'un ama Yeşilli Sol'un. Çoğul Sol'un.

Grenoble'da Yeşiller büyük ihtimalle belediye başkanlığını ellerinde tutacaklar.

Grenoble'a yakın ve Fransa'nın üçüncü büyük kenti Lyon'da ise Yeşiller belediyeyi almak üzereler. Lyon'un 9 ilçesinden 8'inde Yeşiller birinci sırada. Bu kentteki sonuçların çarpıcı bir yönü ve önemi de yıllarca belediye başkanlığını üstlenen, daha birkaç yıl öncesine kadar Sosyalist Parti'nin önemli liderlerinden, "baron"larından, cumhurbaşkanlığına aday olur olmaz Macron'u ilk destekleyenlerden ve daha birkaç ay öncesine kadar İçişleri Bakanlığı yapan, bugün 72 yaşındaki Gerard Collomb'un aday olduğu 9. İlçede ikinci sırada kalması, % 22 ile. Bu hem Collomb'un hem de Macronist yaklaşımın yenilgisidir.

Birinci sırada ise genç bir bayanı buluyoruz. O da Yeşil. Adı soyadı: Camille Augey. Yaşı: 28.

Seçmenler, Cumhurbaşkanı'na, Başbakanı'na ve hükümetine "Sarı Yeeklileri, Demiryolu işçilerini, Hastabakıcıları, Emekçileri, Emeklileri dinlemediniz, şimdi faturayı ödemenizin sırasındır, seçim sandıklarının haykırışlarını duyuyor musunuz?" mesajını gönderdiler.

Mesaj alındı mı? Mutlaka.

Macron'un 16 Mart gecesini nutkunda/konuşmasında, aylardır Fransa'daki emekçilerin gösterilerine ve Fransa işçi hareketi tarihindeki benzerlerine göre çok uzun süren, emekçilere, metro ve demiryolu şirketlerine (RATP ve SNCF'e) ve ülke ekonomisine epey yük olan grevlere rağmen ısrarla kabul ettirmek istediği EMEKLİLİK YASA TASARISI ile İŞSİZLİK YASA TASARISINI iptal ettiğini açıklaması bu bağlamda değerlendirilmeli.

İşçi sendikalarının ısrarla istedikleri bu iptalleri daha önce yapsaydı kimbilir ne kadar iyi olacaktı. Bu ve benzeri gecikmeleriyle cumhurbaşkanı kendi siyasi fiyaskosunu bizzat ifşa ediyor duruma düştü.

Perşembe gecesini, seçimlerin ertelenmesinin birçok kesimce istenmesine rağmen, birinci turun yapılacağını yine bir televizyon konuşmasıyla savunan cumhurbaşkanı dört gün sonra ikinci turu erteleyerek fiyaskosuna tüy dikti. Böylesi de az bulunur. Şimdiye kadar yaptıklarının birçoğu ve bu son iki örnek Fransa'yı bugün yönetenlerin bir parça acemi olduklarının ispatıdır. Siyaset zor meslek.

Dahası da var: İşte Paris anakent belediye başkanlığını ele geçirip Başkent'i parti vitrini gibi kullanmak isteyen Macron'un bu hevesi de kursağında kaldı: Adayı, birkaç hafta öncesine kadar Sağlık

Bakanı Bayan Agnes Buzyn Paris'te ancak üçüncü sırada. Birinci sıradaki Anne Hidalgo'dan 11 puan arkada.

Paris adayları arasında kamu yoklamalarında ilk yedide yer alanlardan dördü, birinci turda ilk üç sırayı alan adayın üçü de kadın. Bu da Paris'li kadınların verdiği bir örnek.

Sonuç: Bugüne kadar kendisine cumhurbaşkanlığı seçiminde oy veren ve bu güveni milletvekili seçimlerinde sürdüren seçmen çoğunluğu Macron'a 15 Mart 2020'de sarı kart gösterdi. Bu çok açık. Kırmızı kartı ise gelecek cumhurbaşkanlığı seçiminde alacağından kimsenin şüphesi yok. Zenginlerin değil "çok zenginlerin cumhurbaşkanı" (1) Macron için de görev sadece beş yıl sürmüş olacak. Sonra, ultra liberal politikasıyla, "yeterince kazanç getirmiyor" iddiasıyla kimi kasaba ve küçük kentteki hastaneleri, sağlık merkezlerini kapatan, askeri tesisleri boşaltan, küçük boy birçok kentin yoksullaşmasına neden olan, yoksuldan, emekçiden, orta gelirliden aldığını kendisini bu makama taşıyan çok zenginler için kullanan, onlara milyarlarca öroluk vergi hediyeleri sunan Macron o büyük patronlardan birinin tekelinde iyi bir iş bulacaktır. Hiç kuşku yok. İddiaya girmek isteyen varsa bir örosuna iddiaya hazırım.

İKİNCİ TUR ERTELENDİ

Bu satırların birinci versiyonunu 16 Mart 2020'de öğlen saatlerinde yazarken, bir dost, emaille birlikte bir foto gönderdi: Çevre yolda askeri araçlar ve askeri tanklar. Vay babam! Çevre yolda otomobiliyle Paris'e girerken askeri tankları görünce çarpılıyor, "Bu bir kâbus olmalı" diyor ama fotolarını da çekiyor ... inanılır gibi değil. Macron'un gece konuşması sırasında, "ordu

yardım edecek” diyerek ama yine de adını söylemeden olağanüstü hale girileceği belli olunca akteri araçların ve tankların varlık nedeni de anlaşıldı. Alınan kararların uygulanmasını denetlemek için 100.000 (yüz bin) polis ve jandarma görev yapacak. İtalya tarzı denetim. İspanya’da da ordu polise “yardım ediyor”.

Sokağa çıkmanın sınırlandırılması ve benzeri konuların dökümü ve uymayanlara uygulanacak yaptırımlar 17 Martta Hükümet tarafından çıkarılacak tüzel düzenlemelerle saptanacak. İtalya’da izinsiz sokağa çıkana 200 öroya kadar para cezası ve üç ay hapis cezası verilebiliyor. Bakalım Fransızlara ne çıkacak.

Son günlerde yetkililerin binbir özenle ve dikkatle tehlikenin yaklaştığını vurgulamalarına rağmen genel olarak Fransızların ve hele Parislilerin / Pariziyenlerin, sokaktakilerin, süpermarkettekilerin, toplu taşıma araçlarındakilerin kayıtsız, umursamaz durumu çok korkutunca, Sağlık Genel Müdürü, Sağlık Bakanı ve Başbakan’dan sonra Cumhurbaşkanı da bir kez daha “ellerinizi sabunla yıkayın, aile toplantılarını, arkadaş yemeklerin iptal edin, her yerde aranızda birer metrelik mesafe bırakın” demek zaruretini hisetti. Bakalım kurallara uyulacak mı ?

Fransa’da ve genel olarak Avrupa’da durum ciddileşiyor, vahimleşiyor.

NOT (1): Bu deyiş adı geçeni siyaset dünyasına taşıyan, ona önce cumhurbaşkanlığı danışmanlığının sonra Ekonomi Bakanlığı’nın kapılarını açan bir önceki Cumhurbaşkanı François Hollande’a aittir. Bir söyleşisinde soru soran gazetecinin tanımlamasını düzeltmek için bu lakırdıyı etti: “Hayır zenginlerin değil çok zenginlerin cumhurbaşkanı” düzeltisiyle siyasi deyişler sözlüğüne girdi. Bu ikisinin ve Nicolas Sarkozy’nin ortak bir noktaları daha olacak: Her biri sadece beş yıllık sözleşmeyle çalışan sonra işten çıkarılan cumhurbaşkanı sıfatıyla siyasi tarihte yerlerini alarak.

PARİS, 20 MART 2020 : SAĞLIK KRİZİNDEN SİYASİ KRİZE

Fransa’da ve dünyada tanınan, saygı gösterilen doktorlar, araştırmacılar, virüs uzmanları ve birçok siyasi lider, kişi ve kurum tarafından seçimlerin ertelenmesinin istenmesine rağmen, Perşembe gecesi birinci turun yapılacağını bir televizyon konuşmasıyla açıklayan ve seçimlerin gereğini savunan Cumhurbaşkanı dört gün sonra, Pazartesi gecesi, ikinci turu erteleyerek fiyaskosuna tüy dikti. Birbiriyle çelişkili kararları pek çok. (1)

Şimdiye kadar yaptıkları ve son örnekler Fransa’yı bugün yönetenlerin bir parça acemi olduklarının ispatıdır.

Dahası da var:

Paris anakent belediye başkanlığını ele geçirip Başkent’i parti vitrini gibi kullanmak isteyen Macron’un adayı, 16 Şubat 2020’ye kadar Sağlık Bakanlığı görevini üstlenmiş Bayan Agnes Buzyn % 17,26’lık oy oranıyla Paris’te ancak üçüncü olabildi. Birinci sıradaki ve 2014’ten beri Paris Anakent Belediye Başkanı Bayan Anne Hidalgo’dan 11 puan arkada.

Bayan Buzyn, hemen ertesi gün, 17 Mart 2020 tarihli Le Monde gazetesinde yayınlanan, “günah çıkarma” seansında anlattıklarıyla, Cumhurbaşkanı ve Başbakan ile yakın çevrelerinin acemiliğini, KORONAVİRÜSE KARŞI acil mücadele konusunda uzmanlarca söylenenleri dinlemediklerini ve bizzat kendisinin ısrarlı uyarılarını dikkate almadıklarını, gerekenleri zamanında yapmadıklarını gözler önüne serdi.

Agnes Buzyn, kendisinin bizzat daha OCAK 2020’de her ikisine de mücadelenin ivediliğini, geçikmeden başlatılmasının gerektiğini aktardığını şu sözleriyle açıkladı :

“Tsunami dalgasının bizi beklediğini biliyordum. 30 Ocakta Başbakan’ı seçimlerin yapılamayabilirliği konusunda UYARDIM. Seçim kampanyasını ve seçim çalışmalarının tümünü durdurmalıydık. Durdurmadık. Bu bir maskaralıktı.”

O günlerin Sağlık Bakanı Bayan Buzyn “c’était une mascarade” diyor. “UNE MASCARADE”. “Maskarad” biçiminde telafuz edilen mascarade kelimesi Türkçeye MASKARALIK olarak çevriliyor. Eski bir bakanın bu konuda bu kelimeyi kullanması daha önemli bir boyut kazanıyor. Başbakanı, hükümetteki meslektaşları ve cumhurbaşkanı açısından hazmedilmesi kolay değil.

Nitekim 17 Martta France 2 kamu televizyon kanalında Başbakan özel davetli olarak katıldığı 20 Haberlerinde Bayan Buzyn’e yanıt verdi, “O günlerde O’na bu konuda katılmayan çok sayıda doktor vardı” dedi. 30 Ocakta, belediye seçimlerinin iptal edilmesinin bir zaruret olabileceğini kendisine söylediğini de kabul etti.

Ertesi sabah,18 Martta, Bayan Buzyn “bu kelimeyi kullandığım için üzgünüm” dedi.

Karşılıklı atışma bitti mi ? Emin değilim. Ayrıca olanlar olduktan sonra bu artık belirleyici değil. Bu tür tartışmalar olabilir. Hatta isterseniz Bayan Buzyn’in Çin Halk Cumhuriyeti’nde salgın başladığında, Aralık 2019’da, “Virüsün Fransa’ya kadar ulaşma şansı sıfırdır” dediğini ve böylece a’dan z’ye yanıldığını da anımsayabiliriz. Mesele artık bu da değil.

Mesele Fransa'da iktidara sahip olanların işleri yürütmekte çuvalladıklarının artık saklanamaz boyutlara ulaşmış olmasındadır :

Bayan Buzyn, ülkenin en önemli iki yöneticisini, kendini bakanlığa kadar taşıyan takımın kaptanını ve kaptan yardımcısını, kamuoyu önünde açıkca eleştirerek ikinci turda bu takımın renklerini taşımayacağını kamuoyuna duyurmak istedi belki. Belki Bayan Buzyn sineye çeker ve yenileceğini bile bile maça çıkar. Belki. (2)

Ama Macron imparatorluğunun çatıradadığını artık kimse görmemezlikten gelemez.

Cumhurbaşkanı ile Başbakan iyi geçinemiyor.

Başbakan ile eski Sağlık Bakanı atışıyor.

Böylece koronavirüsün yarattığı sağlık krizi SİYASİ KRİZE dönüşüyor.

Apak süt, tertemiz eşik, eli harama değmemiş avukat gibi siyaset sahnesine çıkarılan Macron partisi LREM içinde adı yolsuzluklara karışanların sayısı her geçen gün artıyor ve bu partinin de diğerlerinden farksız olduğu ortaya çıkıyor.

Neredeyse herşeylerini Cumhurbaşkanı'na borçlu, Sosyalist Partisi'nin ve iktidara sahip veya ortak olmuş orta sağ ve orta sol partilerin hiçbir bakanlık görevinin tadına varmamışlarından, mutsuzlarından, "açlarından" seçmece, sadece belediye meclislerinde üyelik yapmış olanlarından, devlet adamlığından nasibini almamışlardan devşirme tayfaları biçiminde değerlendirilenlerin partisi LREM, bakanları, milletvekilleri, senatörleri ve bütün yöneticileri ve yetkilileriyle yeteneklerinin sınırlarına ulaştıkları izlenimi veriyor. Özel kasalarını dolduranlar

ellerini daha çabuk tutmaya çabalyorlar. Bu vurgun daha fazla süremez çünkü. Namuslu olanlar bu partiden birer ikişer ayrılıyor ...

Cumhurbaşkanı ile Başbakanı arasında kara kedi dolaşiyor: 15 Mart gecesi televizyon konuşmasında Cumhurbaşkanı, Başbakanın adını bir kere bile zikretmedi.

Bir zamanlar Başbakanlık yapmış olan, Chirac'ın sağ kolu Alain Juppé'nin yakın adamı, ve onun özel kalem müdürlüğü görevini üstlenmiş, 2010 ile 2017 arasında Nicolas Sarkozy'nin partisinden Le Havre belediye başkanı Edouard Philippe belki başbakanlıktaki son günlerini yaşıyor.

Evet Macron imparatorluğu çatırıyor. Belediye seçimleri birinci turundaki hezimet te bunun en somut işaretidir.

Tıp dünyasının da Macron'u da, Başbakanını da fena halde eleştirdiğini eklemeliyim. Korona ile mücadelede birincil önemdeki eldiven ve maske konusunda yeni bir skandal doğduğunu da :

Eldiven ve maske stoklarının bu hükümet döneminde bitmesine rağmen yinelenmemiş olması sonucu bugün Fransa'da eldiven ve maske sıkıntısı çekiliyor. Her 4 veya 5 saatte bir değiştirilmeleri gerekli maskelerden sağlık çalışanlarına ve hastalara HER GÜN ENAZ 7,5 veya 8 milyon adet gerekiyorken Devlet gerekli ve zorunlu stokunu zamanında yenilemediği için bugün maske kıtlığı yaşanıyor. Çin Halk Cumhuriyeti geçen gün bir milyon maske gönderdi, yakında, belki bugün veya yarın, bir milyon daha maske gönderecek ... Ama "açık" yine de kapanamayacak ...

Doktorlar, hastabakıcılar feryat ediyor. Örneğin Fransa'nın ünlü ve dürüstlüğüyle tanınan doktorlarından Philippe Juvin Macron'un koronavirüse karşı mücadelesindeki eksiklerini ve hatalarını televizyonlarda, gazetelerde, radyolarda, davetli olduğu her programda, düzenli olarak eleştiriyor ve "Günü gelince bunları konuşuruz." diyerek kriz sonrasında, Macron'a ve diğer sorumlulara faturanın çıkarılacağına işaret ediyor. Korona ile mücadele bittikten sonra yetkililerle hesaplaşılacak mutlaka. Dr. Juvin sıradan biri değil, sözünün arkasında duracak nitelikleri taşıyor. (3) Koronavirüsten ölenlerin yakınlarından bir grup avukatlarıyla birlikte, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve yetkililer hakkında dava açtılar... Fransa'da geçmiş dönemlerdeki "sang contaminé" skandalına benzer yeni bir sağlık skandalına doğru gidiliyor.

NOTLAR :

(1) Bir örnek : Sokağa çıkmak yasaklanıyor, izinle çıkılabileceği ve koşullardan birinin birer metrelik güvenlik mesafesi olduğu belirtiliyor ama işçilerin fabrikalarda, işlerinin niteliği sonucu neredeyse yanyana, çalışmaları es geçiliyor, veya yol ya da kanalizasyon yapım ya da onarımında çalışanlar için özel ve açık kural getirilmiyor...

(2) Paris Anakent belediyesine başkan olmak için can atan BENJAMİN GRİVEAUX (BG) Cumhurbaşkanı'nın partisinin Paris anakent belediye başkanlığına adaylığını 2019 başında açıkladı ve seçim kampanyasına herkesten önce başladı ... Bir yıl sonra, 2020 Ocak sonu ve Şubat başında inanılmaz bir seks video skandalı sonrasında havlu atmamak zorunda kaldı. Yüz kızartıcı, utanç verici bu skandaldan sonra boşalan adaylığa Agnes Buzyn getirildi. Bu tercih, belki, Sağlık Bakanlığı'nda bir parça baş ağrıtan ve bir ara Paris belediye başkanı olmak istediğini açıklayan Bayan Buzyn'den kurtulmak ve büyük ihtimalle yenileceği bir seçim kampanyasında yıpratmak için yapıldı. Biraz da iteleyerek Bayan Buzyn'e kaldıramayacağı bir yük yükledi: Fransızcada böylesi durumlarda "On l'a poussée au casse-pipe" veya "elle est allée au charbon" gibi veciz laflar edilir. BG'nin çocukların bile yapmayacağı bir hafiflikle, bir siyasetciye, bir insana yakışmayacak laubalilikle gerçekleştirdiği videolar

eylemine ve sonraki gelişmeleri merak ediyorsanız “vidéos privées à caractère sexuel impliquant Benjamin Griveaux» diyerek Google Dede’ye sorun, Dede yüzü kızararak belki gösterir belki de göstermez. Dede’nin işine de karışılmaz. Komik, trajik, pespaye hadise siyasi skandalda sıfır derecenin en akıl almaz örneği olarak siyasi tarihe geçecek kesinlikle. Macron İmparatorluğu’nda BG herhangi bir kişi değil, Macron’un partisinin kurucularından, hatta partinin ikinci ismi. Macron’un cumhurbaşkanlığına adaylık kampanyasında sağ kolu ve baş sözcüsüydü. Sonra Paris milletvekili. Daha sonra Bakan yardımcısı ve hükümet sözcüsüydü. Bu son iki görevinden Paris Anakent Belediyesini fethetmek için istifa etti. Adaylığı süresince Paris’in merkezindeki Gare de l’Est’i Paris’in kenarına veya banliyöye taşıyıp boşalacak 30 hektarlık mekana “Central Park parisien» kuracağı, Paris’te kirada oturanlara yüz bin öro borç verip evlerini satın almalarını kolaylaştıracağı gibi herkesi güldüren vaatleriyle de siyasi tarihe geçti. Şimdiyse tarihin unutmak istediklerinden.

(3)Dr. Philippe Juvin siyaset dünyasında da tanınıyor. İlk gençlik yıllarından beri De Gaulle yanlısı ve bu akımın siyasi partilerinde militanlık ve yöneticilik yaptı. Chirac’ın ve Sarkozy’in partisinde ve onların bugünkü devamcısı Les Républicains (LR. “Cumhuriyetçiler”) Partisi’nde etkili isimlerden. Bu parti iktidara gelirse büyük ihtimalle Sağlık Bakanı. Yıllardan beri Paris yakınındaki banliyölerden la Garenne-Colombes’un değişmez Belediye Başkanı : 15 Marttaki belediye seçimlerinin ilk turunda % 76 oy oranıyla hemen yeniden seçilen ve kasabasında sevilen, sayılan, son derece dürüst bir doktor ve namuslu bir siyasetçi. Darısı başımıza.

28 HAZİRAN 2020 : BELEDİYE SEÇİMLERİ, İKİNCİ TUR: YEŞİLİM YEŞİL YEŞİLİM YEMYEŞİL

Belediye seçimleri ikinci turu cumhurbaşkanının partisinin görülmemiş boyuttaki fiyaskosu ile sonuçlandı: Hiçbir büyük kentte belediye başkanlığını alamadığı gibi orta boyuttaki kentlerde de hezimete ugradı.

Böylesi Fransa yakın siyasi tarihinde görülmemiştir. O kadar ki sanki böyle bir parti daha üç yıl önce cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerini kazanmamış. Böyle bir parti sanki yok.

Yine tarihi bir hadise: İlk kez YEŞİLLER (Europe Ecologie-Les Verts : EELV) dokuz büyük kentte ve birçok orta boy kentte seçimi kazandı: Ülkenin üçüncü büyük kenti Lyon başta, Bordeaux, Strasbourg, Tours, Poitiers, Besançon. Grenoble ... artık Yeşiller tarafından yönetilecek.

Yukarıda vurguladığım gibi, Yeşiller'in yükselişi tesadüfi, rastlantısal olmaktan çıktı, hakiki bir iktidar olasılığı biçiminde siyaset gündemine girdi. Onlara oy verenlerin de Yeşiller'e siyaseten katıldıkları kuşku götürmüyor: Bilhassa yeşili eksik büyük kentlerin seçmenleri, "Çocuklarımızı yeşili daha çok, yeşili daha yeşil, yeşili yemyeşil olan, otomobil trafiğinin daha az olduğu kentlerde büyütmeyi arzuluyoruz. Biz de Yeşiliz." diyorlar. Hele korona belasıyla yaşananlardan sonra çevre korunmasının önemi daha arttı, daha özlemleniyor.

2022'de yapılacak cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinde tek başlarına iyi bir lider çıkarabilirse Yeşiller'in şansı var.

Veya Çoğul Sol ile birlikte ortak bir lider etrafında toplanabilirlerse Fransa'nın geleceği yeşilimsi sola çalabilir.

Bugünkü zaferleriyle siyaset sahnesine yeni isimler ve yeni yüzlerle yeni bir ivme kazandıracakları kesin. EELV artık büyük bir siyasi parti gibi davranabilecek.

Bu kadar da değil. Yeşiller, Sosyalist Parti başta Sol ile ortaklaşa girdiği her yerde de kazandı ve kazandırdı : Yeşiller kazandı, Sol kazandı: En başta Fransa'nın ikinci büyük kenti Marsilya'da birinci sırada ve belediyeyi Çoğul Sol ile birlikte yönetecekler. Cuma günü yapılan belediye başkanlığı seçiminde çoğunluğu sağlayabildiler.

Nihayet ülkenin birinci kenti, başkenti Paris'te de, Anne Hidalgo yeniden belediye başkanı seçilirken Yeşiller'le ortaklığı sayesinde ikinci sıradaki rakibine 18 puan fark atabildi. Paris'te çevre korumasına yönelik politikanın genişleyerek, derinleşerek ve gelişerek süreceği, yeni boyutlar kazanacağı kesin. Paris'te Sosyalist Parti yanında Fransız Komünist Partisi'nin ve birkaç küçük partinin daha oluşturduğu Çoğul Sol ile Yeşiller ittifakı bütün taraflara 2022 seçimleri için yol gösterici nitelikte.

Paris seçimlerinin bir boyutu da ikinci tura kalan üç adayın da bayan olmasıydı. Ve üçünün de göçmen çocuğu olması: Biri İspanyol, biri Magrip (ana Cezayirli, baba Faslı), biri Polonya kökenli. Bu olgu göçmenlerin zaman içinde Fransa siyasetine kakılarını göstermesi açısından önemli. Paris'i Paris, Fransa'yı Fransa yapanlar arasında göçmenler ve çocukları da var. İşte bir örneği daha.

Sosyalist Parti de kazançlı : Yüzde elliye yakın son derece iyi bir oranla Paris'i elinde tutuyor. Lille'i az farkla (227 oy farkıyla) kazandı ama ikinci sırada Yeşiller vardı. Yeşiller yeniden seçilen Martine Aubry ile aynı oranda oy topladı. Bu da daha önce koalisyon içinde çalışan bu iki takımın Lille gibi 19. Yüzyıldan beri Sol'un kalesinde Yeşiller'in önemini gösteriyor.

Marsilya yıllar sonra yeniden Sol dedi.

Sosyalist Parti Rennes, Rouen, Montpellier, Avignon gibi geleneksel kalelerini de korudu.

Sol ve hele Sosyalist Parti küllerinden doğdu, 2022 seçimleri için umut yeşerdi. Hele Yeşiller’le gerçekleştirilecek bir ortaklıkla.

Tarihi bir olay daha: Katılım akıl almaz derecede düşük: % 41’den biraz fazla. Katılmayanların oranı % 58,4. Bu oran birinci turdakinden 4 puan, 2014’teki seçimlerin ikinci turundaki katılımdan ise tam 20 puan fazla. Ve gerçekten son derece çarpıcı. Genel olarak Fransızların ve hele gençlerin “seçim meçim umurumuzda değil” havası fena korkutuyor. Kimi siyasetbilimci “demokrasi yara alıyor” diyor. Bu aynı zamanda bugünkü yöneticilere, kimi seçmen açısından bütün siyasetçi takımına güvensizliğin de işaretidir. Anlaşılacak mı ? Meçhul.

İktidar koalisyonunu oluşturan partiler, Cumhurbaşkanı’nın partisi LREM, destekçileri, en başta MoDem, hakiki bir hezimete ugradılar madara oldular...

Seçmenler, Cumhurbaşkanı’na, partisine ve yandaş partilerine, Başbakanı’na ve hükümetine “Sarı Yeleklileri, Demiryolu işçilerini, Hastabakıcıları, Emekçileri, Emeklileri dinlemediniz, korona belasıyla mücadelede yalan attınız, mücadeleyi kötü yönettiniz, otuz bin kadar ölünün yirmi bini sizin hatalarınız yüzünden, şimdi faturayı ödemenizin sırasındır, seçim sandıklarının haykırıışlarını duyuyor musunuz?” mesajını gönderdiler.

Paris anakent belediye başkanlığını ele geçirip Başkent’i parti vitrini gibi kullanmak isteyen Macron’un hevesi kursağında kaldı: Adayı yüzde onbeş oyla Paris’te üçüncü sırada seçimi bitirdi. Böylesi de hiç görülmemişti. Agnes Buzny korona belasının ilk

zamanlarında Sağlık Bakanı'ydı ve beceriksizliği ve yalanlarıyla epey nefret uyandırmıştı. Ona da fatura böyle kesildi.

Sonuç: Bugüne kadar kendisine cumhurbaşkanlığı seçiminde oy veren ve bu güveni milletvekili seçimlerinde sürdüren seçmen çoğunluğu Cumhurbaşkanı'na kırmızıya çalan sarı-kırmızı kart gösterdi. Bu çok açık. Kırmızı kartı ise gelecek cumhurbaşkanlığı seçiminde alacağından kimsenin şüphesi yok. Zenginlerin değil "çok zenginlerin cumhurbaşkanı" için de görev sadece beş yıl sürmüş olacak. Sonra, ultra liberal politikasıyla yoksuldan aldığı kendisini bu makama taşıyan çok zenginler için kullanan Macron o büyük patronlardan birinin şirketinde/tekeline iyi bir iş bulacaktır. Hiç kuşuk yok. İddiaya girmek isteyen varsa bir örosuna iddiaya hazırım (yineliyorum).

Belediye seçimleri sonrasında, Macron, çevreci, yeşilimsi yeni politikalar uygulamaya koyuluyormuş gibi yapıp bu gidişi önlemeye çalışabilir. Bunun için de başbakanını ve hükümetini kurban edebilir. Fransa siyasetinde belediye seçimlerini, Avrupa Parlamentosu seçimlerini yitiren başbakana genel olarak tek gidiş bileti kesilir. Adettir.

Hemen eklemek lazım: Başbakan cumhurbaşkanının partisinin üyesi değil. Dolayısıyla partinin fiyaskosundan onu sorumlu tutmak mümkün değil. Dahası Başbakan ikinci turda % 58,8 ile Le Havre belediye başkanlığına yeniden seçildi. Seçimi yitirseydi biletinin kesileceğine kesin gözle bakılıyordu. Ama seçimi kazandı. Elbette bu bir zafer olarak değerlendirilemez. Çünkü altı yıl önceki belediye seçimlerinde yüzde altmışla seçilmişti. Ve hemen ilk turda. Oysa bu kez birinci turda geçemedi. İkinci tura kaldı.

Dahası başbakan klasik sağ liberal partilidir. Gerçi bu partiden güya ayrıldı ama hem o partide hem bu partide taraftarı var. Ve kamuoyu yoklamalarında cumhurbaşkanından daha çok

tutuluyor. Bu nedenle 2022’de cumhurbaşkanlığı seçiminde şansını deneyeceği bile iddia ediliyor.

Cumhurbaşkanıyla aralarının iyi olmadığı da biliniyor ve nitekim birkaç hafta önce cumhurbaşkanının partisindeki ve klasik sağ partideki yandaşları partilerinden ayrılarak Millet Meclisi’nde yeni bir parti grubu kurdular. Böylece görevinden alınırca Başbakan işsiz kalmayacak.

Bu gelişmeler aynı zamanda cumhurbaşkanının partisindeki parçalanmanın, un ufak olmanın son işaretlerinden biridir.

Cumhurbaşkanın partisinden istifa edip yeni bir grup kuran başka bir küme milletvekili daha var: Bu gelişmelerin sonucunda parti tek başına çoğunluğunu yitirdi. Cumhurbaşkanının kendisi de yalpalıyor. İşte bu nedenlerle şu soruyu sormanın tam zamanıdır: Ne olacak bu Fransa’nın hali?

Bitirirken son bir noktaya daha değinmeliyim: İrkçi, yahudi, müslüman ve yabancı düşmanı, faşizan parti 120 binden fazla nüfuslu Perpignan kenti belediyesini kazanmakla övünüyor. Fransa’nın yoksulluğu ve işsiz sayısının çokluğuyla tanınan bu kente aşırı sağcı parti yıllardan beri tüm gücüyle yüklendi ve altıncı kez aday olan partinin önemli isimlerinden adayı nihayet kazandı. Bu kez Katalan kartını da kullanmaktan çekinmeyerek. İspanya’ya yakın kent tarihi Katalonya içindeydi. Hem milliyetçi hem “katalancı” vurgulamalar yaparak inandırıcı olmadı muhakkak ama bu yolu da denedi. Bu adaya oy verenlerin tümünün partinin ideolojisini tamamen benimsemedikleri de yapılan röportajlarda ve seçim sonrası söyleşilerde ortaya çıktı. “Diğerlerini denedik bir de bunları deneyelim” diyen seçmenler yoksulluğa ve işsizliğe çare bulup bulamayacaklarına bakacaklar. Randevu gelecek seçimlerde. Ama bir belediye başkanlığını kazanmak ve bunu vitrini haline getirmek hüner değil: Çünkü ırkçı partinin genel

olarak ÷lke çapındaki belediye meclisi üyelerinin sayısı ciddi biçimde azaldı: 2014'teki seçimler sonrasında meclis üyesi sayısı 463 belediye meclisinde 1438 iken bu defa ancak 258 mekanda 840. Önemli kayıplar da verdi: Örneğın Marsilya'daki bir belediye başkanlığını (13. ve 14. ilçelerin oluşturduğu sektörün belediye başkanlığını) ve Le Luc-en-Provence'da da yitirdi. İrkı partinin abartılan bir seçim zaferi genel çaptaki gerilemesini saklayamıyor.

“YENİ” HÜKÜMET

Macron, kendisinin ve partisinin belediye seçimlerindeki görülmemiş hezimetini unutturmak için, önümüzdeki zaman dilimi içinde, çevreci, yeşilimsi yeni politikalar uygulamaya koyuyormuş gibi yapabilir. Bu amaçla ilk günden beri başbakanlığını üstlenen Edouard Philippe'den ayrıldı. Ve Fransa'daki en süper komik hükümet değişikliğine imza attı. Kendisine itaatte kusursuz isimlerle “yeni” hükümeti kurdu(rdu):

3 Temmuz 2020'de, adı sanı bilinmeyen, altı bin nüfuslu bir kasabanın belediye başkanı ve yüksek bürokrat ama dikkatinizi rica ediyorum en yüksek maaşlı yüksek bürokrat bir kişiyi, Jean Castex'i başbakanlığa atadı. Siyasi dünyada ağırlığı olmayan, seçmen kitlesi tarafından tanınmayan birini başbakanlığa getirerek, Macron bütün ipleri elinde toplamak niyetini gözler önüne serdi.

Böylece fiilen başbakanlık makamını da ortadan kaldırdı.

Rahmetli Turgut Özal da bir zamanlar böyle bir şey yapmıştı: Başbakanlığı “Yalova Kaymakamlığı” ile karıştırarak ... Son yıllarda ise iyi tanıdığımız bir devlette bir cumhurbaşkanı önce Özal gibi yapmış sonra anayasayı değiştirerek başkanlık rejimini kurmuştu. Biliyorsunuz. Birkaç kez yazmak olanağı buldum, Türkiye Cumhuriyeti, eleştirilse bile, Avrupalı siyasetcilere ilham kaynağı. Rejim ve yöneticilerin uygulamaları etkiliyor. Siyasetçiler de kopya çekmeye bayılıyorlar. Hele Macron gibi göreceli anlamda “acemi” siyasetçiler: “Orda yürüdüyse bizde de yürür” yaklaşımıyla.

Evet Fransa'da yeni atamayla yarı başkanlık rejiminden fiilen başkanlık rejimine geçmek isteği dile getirildi ve bunun için taşlar yerinden oynatıldı.

Ama bu işler belli olmaz, kendini “sosyal golist” (“gaulliste social”) olarak tanımlayan ve sorunların çözümünde “sosyal diyalog” (“dialogue social”) yanlısı olduğunu belirten Castex başbakanlığa ısınınca, kanatlanır, yeni hedeflere doğru yol alır, “kendi politikasını” yürütür mü? Hangi politikası?

Öteden beri klasik sağ partilerin, en son UMP’nin ve peşinden yerini alan LR’in, sonraki “Cumhuriyetçiler”in üyesi, bu partinin iki önemli lideri Xavier Bertrand ve Nicoas Sarkozy’nin yandaşı, yeni başbakan göreve atanınca son partisinden istifa ederek cumhurbaşkanının partisine, LREM’e, üye oldu. Niyetini “partinin liderliğini üstlenmek” olarak açıkladı. Ama dikkat! Macron kendisini sollamaya çalışanı asla afetmiyor. Bir önceki başbakanın görevden alınmasında kamuoyu yoklamalarında Macron’u sollamasının da rolü var. Unutulmamalı. Şimdilik böyle bir sorun yok gibi, çünkü cumhurbaşkanı da başbakanı da kamuoyu yoklamalarında % 30 civarında seçmenden olumlu not alıyor.

Bakalım yeni başbakan neler yapacak?

Bu göreve getirilmeden önce cumhurbaşkanı tarafından “Evde Kal!” programından çıkışı yönetmekle görevlendirilen, bu nedenle “Monsieur Déconfinement” (“Bay Evde-Kalma” diyelim) lakabı takılan ve “başarılı olduğu” iddia edilen Castex, öteden beri devlet makinasında önemli makamlarda, özellikle bakanlıklararası örgütlenmelerde, değişik ve türlü görevler üstlendi, bir tür “joker” rolü oynadı ve bilhassa verilen emirleri aynen uygulamasıyla hep “iyi not” aldı: Ama bu kez başbakanlığa getirildi ve böylece başına “Devlet Kuşu” kondu. Fransa’da bugünkü dramatik koşullarda buna “Korona Kuşu” demek herhalde yanlış olmaz. Korona belası olmasaydı belki Cumhurbaşkanı ile bu kadar yakın ilişkisi olmayacak ve o zaman belki Cumhurbaşkanı bu “çok uysal” devlet adamından yoksun kalacaktı.

Yeni Başbakan boyu bosuyla, el kol hareketleri ve şivesini özenerek üstüne basa basa kullanmasıyla Charles de Gaulle ile Georges Pompidou'yu anımsatıyor. Daha eskilerden Vincent Auriol ve Jacques Duclos'yu da. İri yarı, konuşurken ellerini ve kollarını sürekli kullanan, Gascon (Gaskon okunur) kökenli, eşi Katalan, katalanca bilen, geçen yıllarda Katalanların İspanya'daki eylemlerine ve bağımsızlık için referanduma gitmelerine karşı İspanya Krallığı hükümetince şiddet kullanılmasını eleştiren yeni başbakan bakarsınız zaman içinde başbakanlığını bütün yetkileriyle icraya kalkar. Cumhurbaşkanı'na bile karşı gelir. Malum iktidarla birlikte daha çok ve daha geniş iktidar iştahı beter azabiliyor: İktidarla birlikte yeni Başbakan'da belki yeni istekler doğar ve kimbilir belki cumhurbaşkanlığına aday bile olabilir. Macron'a bile karşı. Kimbilir. 2022 seçimlerinin sonuçlarına iki yıldan az bir zaman kaldı. Bugün klasik sağın, veya "toplumsal/sosyal golistlerin" adayı yok ve bu kulvar şimdilik boşa benziyor. Bu boşluğu Bay Castex dolduralabilir mi? Göreceğiz.

Ne olursa olsun bugünkü hükümet onun değil Macron'un. İşte ispatı:

43 Bakanın, bakan yardımcısının ve diğer hükümet üyelerinin sadece ondört veya onbeşi "yeni". Başbakan da dahil.

Dışişleri, Savunma, Maliye ve Ekonomi, Eğitim, Sağlık gibi en önemli bakanlar yerlerinde kaldılar, çünkü herbiri Macron'un denenmiş birinci derecedeki "adamları". Herbirinin epey yüklü siyasi deneyimi var. Kimi daha önce Sosyalist Parti'de veya LR'de milletvekili ve bakanlık üstlenmiş...

Bunlar yetmiyormuş gibi igfal suçuyla hakkında açılan dava süren bir başkası da terfi ettirilerek Bütçe Bakanlığı'ndan İçişleri Bakanlığı'na getirildi: Gérald Dermanin. Her konuda kendisine bağlı olması umuduyla atanan Dermanin'in bu makama

getirilmesi son derece şaşırtıcı ve çok ciddi bir siyasi hata. Macron bu hatayı büyük ihtimalle tahmin ettiğinden daha pahalıya ödeyecek.

Yeni bakanlardan biri de epey ilginç: Çok sayıda kazandığı davalar sonucu ünlü, yargıçlarla kavgalı, ağız bozuk ve tam anlamıyla maço (bunu italyan kökenli olmasıyla açıklamak isteyenler var. Yağma yok! Maçoluk İtalyanların tekelinde değil!) bir avukat ve aynı zamanda arada bir tiyatro ve sinema aktörü (evet evet bir-iki “adli piyeste” başrolü oynadı, birkaç filmde de rol aldı: örneğin Claude Lelouch’ün Chacun sa vie filminde) Adalet Bakanlığı’na atandı: Eric Dupond-Moretti.

Bu son ikisinin atanmaları kadınlar, kadın dernekleri ve erkekler tarafından gösterilerle protesto ediliyor. Gösteriler ve bakanların her ziyaretine küfürlerle müdahale sürüyor. İşte bir örnek: 26 Temmuz 2020’de İçişleri Bakanı’nın Fransa’nın batısındaki küçük bir kasabadaki nutku “sale violeur” (“Pis igfalci”) sözleriyle kesilmek istendi. Bir gösterici de elinde “Shame” yazılı pankartla protestoya katıldı. (Videosu Huffintonpost’tan veya başka bir kaynaktan izlenebilir). Polis onbir kişiyi gözaltına aldı. Polis kaynakları gözaltına alınanların “feminist hareketle ilgili olmadıklarını, Sarı Yelekliler hareketine ve aşırı sola” bağlı militanlar olduğunu ileri sürdü. Oysa biri diğerine aykırı olmayabilir. Yani hem aşırı solcu, hem sarı yelekçi, hem feminist olmak ta mümkün.

Başka hiçbir ülkede igfalle suçlanan birinin İçişleri Bakanlığı’na terfi ettirilerek atandığı görülmedi. Bu konuda benim bildiğim bir örnek yok. İgfal suçuyla hakkında dava açılmış birinin herhangi bir bakanlığa atanması da görülmemiş duyulmamış bir olay. Böyle bir şeyin kadın ve erkek eşitliğinin “kayıtsız şartsız savunucusu”

rolünü oynayan ve 14 Temmuzdaki tv söyleşisinde bunu bir kez daha yineleyen Macron'un Cumhuriyeti'nde olması beter şaşırtıcı.

Bu iki atanma haftalarca gündemden düşmedi. Macron'un da amacı bu: Kamuoyu bu tür şeylerle ve her gün meşgul edilmeli, mümkünse "eğlendirilmeli".

O 2022 cumhurbaşkanlığı seçimini hazırlıyor ve sanıyorki yine ikinci tura kalacak ve ikinci turda yine aşırı sağcı ırkçı parti adayıyla karşılaşacak. Ve elbette kazanacak. Bu nedenle yine yurttaşları iki zıt kampa bölmek için gündeme şiddet ve benzeri meseleleri sokmak niyetinde.

Nitekim yeni Başbakan ve yeni İçişleri Bakanı "séparatisme" ("ayrılmacılık"/"ayrılıkcılık) ve "islam radical" ("radikal islam") konularında yeni yasa tasarıları hazırladığını açıkladılar.

Her ikisi de bilerek veya bilmeyerek yanlış sözcük, yanlış kavram kullanıyor: Doğrusu "islamisme radical"dır ("Radikal islamcılık").

Bunun çevirisi şudur: Fransa devleti kendisi için özel ve yeni iç düşmanlar hazırlıyor. Başbakanın bu üç kelimeyi telafuz tarzıyla sanki tehlike kapıda paranoyasına girmemek elde değil: Gascon şivesiyle "separatizm" ve "izlam radikal" kelimelerini bir de onun telafuzuyla duymalısınız. Titrememek elde değil.

Korona belası vesilesiyle Cumhurbaşkanı, eski ve yeni başbakanı "Milli birlik" nutuklarıyla ve şimdi bir de "iç düşman" korkusunu yaymak arzusu ve benzeri temalarıyla aşırı sağa bakan kimi seçmeni kendi yanlarına çekeceklerinin rüyasını görüyorlar. Sarkozy ve benzerlerince atılan bu tür nutuk ve alınan "önlemlerin" daha şiddetli biçimi yürümedi Macron türü soft biçimi yürür mü?

Nihayet korona ile mücadelede acemilikleriyle ve yalanlarıyla gözden düşen yöneticiler Fransa'nın uluslararası düzeydeki kredisini de aşağıya çektiler. Fransa'nın, ABD, Çin Halk Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Almanya Federal Cumhuriyeti, Birleşik Krallık ve hatta Hollanda Krallığı gibi güçlü devletlerle kıyaslanamamak derecede fakir olduğu ortaya çıktı.

Fakir ve kendini beğenmiş.

Avrupa Birliği kılıfı da artık etkili olamıyor.

Fransa'yı hakikaten zorlu günler bekliyor. Koronayla veya koronasız.

HALK ALARMDA

14 Ekim 2020 Çarşamba gecesi Fransa Cumhurbaşkanı'nın birçok televizyon kanalınca yayınlanan soru-yanıtlı danışıklı dövüşü dibe vuruşun frenkçesi olarak tarihte yerini aldı. Görmeliydiniz, soruları sormak rolünü oynayanlardan TF1'in gazetecisi utancından yüzünü saklayacak yer bulamıyordu.

Martta koronaya karşı "nous sommes en guerre" diyerek savaş ilan eden "başkomutan" Çarşamba gecesi maalesef sıradan bir doktorun tavsiyeleriyle yetindi : "Ellerinizi SABUNLA YIKAYIN" vb, daha önce de söylediği, yinelediği ve artık herkesin ezberlediği şeyleri tekrarladı... Korona belasından ölenlerin sayısı 33.037 iken ölü sayısını "32 bin" olarak ilan etti. Kimi sorulara yanıt vermek yerine topu taça atmaya kalkınca soru soran soruyu anımsattı. Ve benzeri şeyler.

Bu "soru-yanıtlı buluşmayı" neden yaptığı sorusunu da biz seyirciler birbirimize sorduk. Evet gidişin çok berbat olması nedeniyle yeniden yeni tedbirleri, daha sıkı, daha zorlu tedbirleri açıklayacaktı. Onun içindi. Ama bir kez daha yarım ve yetersiz tedbirler ilan etti.

KORONA ile mücadele için bulduğu yeni tedbir yine geç alındı ve yetersiz kalmaya mahkum: Couvre-feu yani SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI, Paris'in de içinde yer aldığı "İle-de-France" Bölgesi ile sekiz "metropol"de. "Metropol" tırnak içinde çünkü sadece adı geçen kenti değil çevresindeki irili ufaklı banliyö vesaireyi de kapsıyor.

Evet Cumartesinden itibaren SAAT 21 İLE 06 arasında sokağa

çıkılmak yasak. İstisnalar hariç. Lokanta, bar, cafe vesaire gece saat dokuzda kapanmış olmalı...

Yaklaşık 20 milyon insan gece 21-06 arasında sokağa çıkamayacak. Belirli meslek sahipleri ve ilgili hukuki düzenlemelerde açıklanan koşullar içindekiler hariç.

İş hayatı sürecek. Gece çalışanlar çalışmaya devam edecek. Metrolar işleyecek, fabrikalar da...

Perşembe günü Başbakan, Ekonomi ve Maliye Bakanı, Sağlık Bakanı, Çalışma Bakanı, İçişleri Bakanı saat 14'te başlayan ve iki saat kadar süren basın toplantısında, Cumhurbaşkanının ilan ettiği tedbirlerin ayrıntılarını, nasıl yönlendirileceğini, kimlere ne kadar mali yardım yapılacağını açıkladılar. Gece kapatmak zorunda kalan işyerlerinin kaybının nasıl karşılanacağını belirttiler. Yasaklara uyulması için 12 bin polis ve jandarmanın denetim amacıyla gece nöbeti tutacağını da. Yasağa uymayanlara 135 öro para cezası...

BAŞBAKAN : "VURAN DEVLET DEĞİL, VİRÜS !"

Başbakan, sokağa çıkmak yasağının isimleri açıklanan bölge ve metropollerle sınırlı olduğunu ama BÜTÜN ÜLKE BOYUTUNDA GEÇERLİ OLACAK "ETAT D'URGENCE SANİTAİRE"İN de ("Sağlıksal olağanüstü hal"/SOH) ilan edildiğini açıkladı. SOH'un kurallarından birkaçını da hatırlattı : "Özel, ailesel, kişisel şenlikler yasaktır." Eve davet edilenlerin sayısı ev sahipleriyle birlikte altıyı geçmemeli. Yaş yıldönümü kutlamaları, düğün dernek, "öğrenci şenlikleri" bir dahaki sefere...

Başbakan, ders vermeye meraklı ve zaman zaman vurucu lakırdılar etmekten de kendini alamıyor : “Vuran devlet değil virüstür !” gibi...

Maliya Bakanı, enaz gelir sahiplerine yapılan yardımın arttırılacağını açıkladı. Ama iş bulamayan gençlerin düşünülmemiş olması üzdü. Onlara da mutlaka yardım elinin uzatılması gerekiyor. Bugünkü düzene, sisteme en çok kızan, sisteme karşı isyana bile hazır gençler ciddi eylemler yapabilir. Cumhurbaşkanı'nın soru-yanıt seansında durup dururken bir veya iki kez “Bana gençleri eleştirici bir şey söyleyemezsiniz” demesi boşuna değil. Onun ağzındaki “gençler”le burada sözünü ettiğim gençler aynı sınıftan, aynı mahalleden değil. Birkaç gün önce kırk kadar gençin, varoş çocuklarının, Paris'in hemen yanı başındaki Champigny'de bir komiserliğe saldırı düzenlemesi sadece uyuşturucu satıcılarının gangesterleştiği iddiasıyla geçiştirilmemeli... Son günlerde polislere silahlı saldırılar da artıyor, bu tür olayların coğrafyası genişliyor... banliyölerin ötelere yayılıyor...

ADALET YÜRÜTMEME MEYDAN OKUYOR, YÜRÜTME ADALETE DİŞLERİNİ GÖSTERİYOR

“Kuvvetler ayrımı” Fransa'da bir gerçektir. Adalet ile Yürütme geçinemiyor. Bu da bir gerçek. Cumhurbaşkanı'nın emri altına alamadığı GÜÇ ADALET'TİR. Bu konudaki her girişimi yenilgiyle sonuçlandı. FRANSA'DA YARGIÇLAR VAR : Adalet/Yargı gücü pazularını göstermekten de çekinmiyor. İşte son örneklerinden biri :

“La Cour de Justice de La Republique” başbakanları ve bakanları yargılama hakkına sahiptir. Cumhurbaşkanı dokunulmazlığı görevi bitene kadar onu yargılanmaktan kurtarıyor. Ama sözleşmesi bitince gözünün yaşına bakılmıyor ve yargılanabiliyor : Jacques Chirac bir örnektir. Nicolas Sarkozy ise daha büyük bir örnek, hakkında açılan birkaç dava soruşturma aşasında sürüyor...

Macron işbaşı yapınca bu üst mahkemeyi kaldırmak istedi ve isteği sürüyor ama gücü yetmiyor. Kavgaya devam ediyor.

“Korona Günlüğü” üst başlığıyla daha önce ayorum.com’da yayınladığım makalelerde birkaç kez, koronaya karşı akıllı, yetkin ve yeterli derecede etkili mücadele etmedikleri ve gelişen bilinen bir belaya karşı gerekli tedbirleri zamanında almadıkları için iki başbakan, iki sağlık bakanı, bir hükümet sözcüsü ve birkaç genel müdür hakkında açılan yüz kadar davadan söz ettim. Bu davalardan birinin araştırma aşamasında çok önceden belirlenmiş bir tarihte, 15 Ekim 2020 perşembe sabahı eski başbakan Edouard Philippe, eski sağlık bakanı Angès Buzyn’in evleri onlarca polis ve jandarma tarafından didik didik arandı... Bugünkü Sağlık Bakanı ile Sağlık Genel Müdürünün evleri ve bakanlıktaki büroları da aynı biçimde arandı. Tarihi bir rastlantı sonucu Macron’un televizyondaki şovunun ertesi gününe gelmesi yargının yürütmeye göz dağı vermesi gibi “yorumlandı”. Televizyonların cahil yorumcuları tarafından. Sanki böylesi bir arama-tarama oniki saate hazırlanabilirmiş gibi.

La Cour de Justice de La Republique tarafından yürütülen araştırmanın ne sonuç vereceğini göreceğiz.

Haklarında dava açılan ilgililer korona ile mücadelede iyi yöntem kullanmadıkları için yargılanacaklar. Cezası iki yıl hapis ve otuz bin öro...

“Dünyanın eniyi sağlık politikasına sahipiz” (Cumhurbaşkanı ve birkaç bakanı daha), “Avrupa’nın prestiji en yüksek sağlık sistemimiz” (iki başbakan ve bakanlar) diyen yöneticilerin uygulamaları ve korona belası karşısında madara olmaları sonucu söylediklerinin doğru olmadığı anlaşıldı. Sağlık personelinin 21 bin yoğun bakım yatağı isteğini yıllardır tekrar etmelerine rağmen bugün bu sayının ancak “5.800” olduğunu Sağlık Bakanı söyledi. Biraz övünerek. Şaşırmamak elde değil :

Hastanelerde yatak eksik. Personel eksik, araç-gereç eksik.

Medyanın atışmacı takımları, meselenin özüne inmeden, sokağa çıkma yasağının neden 21, neden 20 değil gibi son derece mühim konuları tartışa dursunlar. Kimse yahu aynı mekanlar gündüz açık olunca virüs kapıdan girmiyor mu ? Soruunu sormadı. Doğal, çünkü bu ülkede sorular önceden hazırlanıyor. Böyle beklenmedik sorular sormak ayıptır. Belki bizim bilmediğimiz şeyler vardı : Öneğin virüs güneş ışığından korkuyor, gece kelekleri ve belki doğurucusu olduğu sanılan yarasalar gibi sadece gece dolaşmış gibi. Araştırmak lazım. Malum araştıran bulur.

Oysa bu işin saklanacak bir yönü kalmadı : Avrupa devletleri içinde Fransa’nın korona karnesi çok kötü. Alınan tedbirler yüz kızartıcı bir biçimde yine ticaretin sağlığı yenmesiyle üzüyor. Bu kadar merkantil olunmadı bu ülkede. Ultraliberaller her yolu deniyor. İnsaf artık lokanta, bar, cafe, eğlence mekanları gece belli bir saatte kapanınca belli bir miktarda gelir kasaya girmiyor ama açık olan saatlerde girecek zaten girmiş oluyor. Ama lokanta, bar, cafe

sahipleri tatmin olmuyor ve hep bana hep bana daha fazla daha fazla deyip sızlanıyorlar. Ayıp ediyorlar. Çünkü, bu zor günlerde, herkes gibi onların da vatan ve millet için fedakarlık etmeleri bekleniyor. Kesintisiz bir biçimde kasalarını, hep sağ taraftaki cüzdanlarını değil.

Bu arada dikkatimizden aman kaçmasın: Fransa'nın en çok turist, ama çok paralı, çok zengin turist çeken mekalarından Nice, Bordeaux ve çevreleri couvre-feu dışında tutuldu. Oysa herkesin, bilhassa yetkililerin bildiği gibi, iki bölgede de virüs hızla ve yoğun bir biçimde dolaşiyor.

Bu ve benzer çelişkiler Cumhurbaşkanı'nın ve diğer yetkililerin söylediklerine güveni azaltıyor.

Kendisini sorgulayan iki gazeteceyi ikna edemeyen Macron nasıl bütün bir "ulusu" ikna edecek. "Biz yurttaşlardan (citoyens) oluşan bir ulusuz" dedi. İyi hoş ta. Bütün yurttaşlar arasında olması arzulanan Cumhuriyet'in üç simge kuralından EŞİTLİK ayaklar altına alınıyor. Yeniden ve yeniden. Ve her gün. Cumhurbaşkanı bizzat, ölenler arasında yoksulların sayısının çoğunlukta olduğunu söylüyor, üzüldüğünü belirtiyor, ama eşitsizliği ortadan kaldırmaya önlemleri almıyor. Yoksulluk beterin beteri arttı, artıyor. Zenginler ise korona belasını zamanı içinde, altı ayda, resmi rakamlara göre, zenginliklerini yüzde dört yüz küsur oranında artırdılar.

Fransa'da yurttaşların/halkın durumu, Mayıs 2020'de evde kal programından çıkılmasından sonra daha kötüleşti. İşte yansımaları :

İşsizlik arttı. Fransa'da devlet işsizliğin denetimden çıkmasını engellemek umuduyla kimi tedbir alıyor. Ama yeterli değil. İşsizlik

olgusuyla birlikte kaçak çalıştırılan işçiler meselesi de birden gün yüzüne çıktı. Yoksul ve geçinmek için kaçak çalışarak birkaç öro kazanmak için uğraşanların günlük çalışmak şansı da kalmadı.

Evet yoksulluk arttı. Son haftalarda bir vesileyle gittiğim Chartres, Roubaix, Angers gibi taşra kenterinde ve küçük kasabalarda süpermarketlerin neredeyse bomboş olduklarını gördüm. Dünyanın sonu sanki. İn-cin top oynuyor. Kasadaki genç bayanlara her seferinde sordum hep böyle mi ? “Yok hep böyle değil akşama öğru biraz hareketleniyor.” diyen de oldu, boynu bükük “Bilemiyoruz” diyen de.

Süpermarketerde geçmişin dev kuyrukları artık yok. En büyük süpermarket şirketi (adı A ile başıyor sonrasını yazmıyorum reklam olmasın) birçok mağazasını kapatmak ve 1500’den fazla emekçisini işten çıkarmak için yasal işlemlere başladı. Birkaçı ise mağaza sayısını azaltıyor.

Alınan tedbirlere rağmen işsizlik ciddi boyutlar alabilir.

Kimi büyük şirketin koronayı bahane ederek işçi sayısını azaltmaya çalıştığı da söyleniyor.

Gıda, giyim kuşam, içecek işleri sarpasarıyor. Hazır giyim şirketlerinden birkaçı da kapanmak aşamasında.

Şehir mekezleri kimsesiz.

Bu yoksulluk, geçinmek için, çoluk çocuğunu doyurmak, giydirmek, okutmak için ana-babaları, yardımsever derneklere muhtaç hale getirdi:

Kuyruklar Secours Populaire, Secours Catholique, La Banque Alimentaire, Restos du Coeur gibi gıda ve giysi yardımı yapan

derneklerin dağıtım noktaları önünde ? Kadınlı, erkekli uzun, çok uzun kuyruklar...

Yoksullar yeterince beslenemiyor. Yedikleri içtikleri kötü, kalitesiz.

Bütün bunlar yeni hastalıklara yol açıyor. Yoksulluktan doktora gidemeyenler var Fransa'da...

Fransa'da ilaç sıkıntısı da yaşanıyor. En çok kullanılan ilaçlar en çok arananlar oldu.

Neredeyse bütün Avupalı şirketlerin ilaçlarını, maliyeti daha düşük olduğu için Çin'de ve Hindistan'da ürettiği ilaçlarda kıtlık başlayabileceğinden söz ediliyor. Avrupa devletlerinin "ilaçlarımızı kendi ülkemizde üreteceğiz" vaatleri şimdilik sözde kaldı. Bu konuda devletlerüstü şirketler "bekle gör" havasında.

Zaman geçiyor söylenenler somutlaştırılmıyor. Tedirginlik artıyor.

Sonbaharın son haftaları ve kış ve ilkbahar sıcak geçmeye aday. Cumhurbaşkanı bu belanın "2021 yazına kadar süreceğini" söyledi. Daha önce başka bir konuşmasında "2021 nisan veya mayıs ayından önce aşı buldum diyen mutlaka yalan atıyordur" demişti.

Durum ortada : Virüsle yaşamaya alışmalıyız : Yöneticilerimize güvenimiz sarsıldığı için kendi başımızın çaresine kendimiz bakmalıyız :

Maskemizi taşımamız.

Elimizi sabunla yıkamamız.

Aramızda bir, bir buçuk kimi ülkede iki metre mesafe bırakmalıyız.

Kapalı mekanlarda uzun boylu kalmamamız. Aile içi yemek,

ziyaret, toplantılarda, aile üyeleriyle birlikte, beş veya altı kişiyi aşmamalıyız.

“Havalandırmaya” çıkmayı asla ihmal etmemeliyiz. Açık havada dolaşmalıyız. Birkaç saat güneşte, güneş yoksa açık havada dolaşmalı veya oturup bir kitap veya ekitap okumalıyız. Gazete ve dergileri uutmuyorum ama kitap ve ekitapları da es geçmemeliyiz.

Evlerimizi günde bir, iki belki üç kez onar dakika havalandırmalıyız.

İyi beslenmeliyiz.

Yoksulları unutmamalıyız : Dayanışma, yardımlarla : İki dilim peynir ekmek. Para yerine, ekmek, peynir, bir sandiç veya bir kebab.

Yalnız yaşayan komşularımızın kapılarını tıklatmalıyız. Alışverişlerini yapmalıyız...

Gelecek günlerin daha iyi olacağına inancımızı kesintisiz tebessümle sürdürmeliyiz.

FRANSA TÜRKİYE GERİLİMİ: NEO-REKABET

Recep Tayyip Erdoğan (bundan böyle RTE) ile Emmanuel Macron (EM) ikilisinin sözlü kapışmasında sorun RTE ile EM arasındaki kişisel bir mesele değil, petrol, gaz ve jeostratejik YENİ TÜRK rekabet ve çekişmeler sonucu Fransa Cumhuriyeti (FC) ile Türkiye Cumhuriyeti (TC) arasındaki devletlerarası ilişkileri ve onların saklamak istediği devletlerüstü şirketlerin kapışmasını kapsıyor. İki lider arasındaki karakter ve insani uyumsuzluğun rolünü de unutmadan.

Oysa Fransa'dan bakınca mesele sadece RTE etrafında dönüyor ve RTE ile anlaşamamazlık üzerine kuruluyor. FC'nin yaptıkları, örneğin Yunanistan'ı silahlandırması, Libya'ya müdahalesi tümünden göz ardı edilip RTE'nin "5 cephede 5 savaş" yaptığı ve ülke içindeki ekonomik dertlerini örtbas için bu yollara gittiği ve/veya "RTE'nin néo-ottoman projesi", "panislamiste" yaklaşımı iddiası ve nihayet Suudi Arabistan ile ümmetin liderliği yarışı öne çıkarılıyor...

Önce şunu hemen eklemeliyim : İsmi koymasa da, itiraf etmese de EM'in kimi alanda RTE'den kopya çekmesi : Bir örnek: Yeni atadığı Başbakan, yukarıda belirtmeye çalıştığım gibi, "Yalova Kaymakamlığı" yapmak için bu göreve getirildi (Bu vesileyle B. Yıldırım'ı düşünmemek olmaz) ve Macron fiilen BAŞKANLIK sistemine geçti. Göreve geldiği ilk aylarda ise Genel Kurmay Başkanı'nı istifaya kadar iteledi... EM de Başkomutan rolünü oynamaya bayılıyor. Daha görevi alır almaz Saray'dan ilk çıkışını askeri ve açık bir çiple yapması, çipte ayakta durması gözlerden kaçmadı: Daha önce Fransa'da hiç görülmemiş bir davranış. Mali'ye ve Fransa'nın "savaş yaptığı" diğer alanlara ziyaretlerinde bir tek şeyi eksikti : Mareşal üniforması. Savaşa meraklı.

RTE'nin "néo-ottomanisme"/"yeni osmanlılık" yaklaşımı, kimi gazete, örneğin sağcı Le Figaro, veya dergiye, işte L'Express işte Le Point (ikisi de orta sağ dergi), göre, hiç vakit yitirilmeden mücadele edilmesi gereken "neo-ottoman fantazmı", öteden beri Fransız medyası ve "Türkiye uzmanları" tarafından vurgulanıyor. "Türkiye uzmanları" tırnak içinde çünkü tamamına yakını bu sıfatı hak etmiyor. RTE'nin böyle bir yaklaşımı olabilir, peki, bunun neresi, nesi EM'a veya FC'ye dokunuyor ? Ne zamandan beri ?

1974'ten bu yana Avrupa Birliği üyesi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuzeyini "işgal ettiği" belirtilen TC'ye doğru hangi FC, hangi AB üyesi, hangi AB bu konuda çözümleyici bir adım attı. AB bu meseleyi çözmek için bir şey yaptı mı ? Hayır. Mesele neredeyse yarım asırlık :

AB üyesi bir devletin başkenti de, toprakları da ikiye bölünmüş. Yarım asırdır AB, bir üyesini en yakından ilgilendiren bu meseleyi bile çözemedi.

FC, Yunanistan'ın ve Kıbrıs'ın çıkarlarını ne ve kim(ler) adına korumak istiyor ?

Fransız medyasına bakılırsa TC "hırçın ve saldırgan", o halde "zavallı" kurban konumundaki Yunanistan'ı ve Kıbrıs'ı korumak lazım. EM bu durumda, dulu da evladını da kurtaracak Şövalye rolünde. Ah keşke öyle olsaydı.

FC ile bu iki devlet arasındaki son iki aydaki ilişkilere bir bakalım :

Eylül 2020 başında bütün fransız medyası heyecanla yaydı : Yunanistan Başbakanı, “Dassault Aviation” üretimi 18 Rafal savaş uçağı alacağını açıklamış. Hemen FC Savunma Bakanı “İlk kez bir Avrupa devletinin Rafal’i tercih ettiğini” belirterek memnuniyetini dile getirdi, şunu da ekleyerek : “Bu açıklama fransız uçak yapıcılığının ve özellikle Dassault Aviation’un başarısıdır.” Adı geçen şirketin PDG’si/CEO’su ise coştı ve şunları söyledi: “Yunanistan’ın tercihi yaklaşık yarım yüzyıldır geliştirdiğimiz olağanüstü ilişkimizi güçlendiriyor. (...) Yunanistan Hava ordusunu, dile getirdiği operasyon gereksinmelerini karşılamak ve böylece Yunanistan halkının güvenliğini ve Yunanistan’ın hakimiyetini sağlamak için şirketimiz genel seferberlik ilan etmiştir.” Haydi hayırlısı. (1)

Bir gazetede aynen şu satırları okuduk : “Fransa büyük bir silahlandırma kontratı kopardı.” “La France décroche un gros contrat d’armement.”

Savaş uçaklarının üretimi ve teslimi üç veya dört, belki beş yılı alabilir ama Yunanistan’a dört belki beş tane de kullanılmış ama hemen hizmet edebilecek Rafal da satılacaktı. 1980’de ve öncesinde, Fransa’nın Irak’a sattığı savaş uçakları aklıma geliyor. İran’la savaşında kullanılan. Hatta Iraklı pilotlar bu uçakları kullanmaya henüz hazır olmadıkları için uçaklar Irak renkleriyle donatıldıktan sonra fransız pilotlarca kullanılmış ve İran bombalanmıştı. Tarih işte böyledir, asla unutmuyor. Bu mesele artık bir devlet sırrı olmaktan da çıktı.

Peki bizi ne bekliyor ?

Yunanistan Başbakanı Rafallardan başka, Yunanistan'ın 4 yeni fregat satın alacağını, dört tanesinin de modernleştirileceğini belirtti. Ne oluyoruz Elias ?

Bu durumda Fransa'nın Yunanistan'ı koruyor görünmesi sadece insani açıdan değerlendirilemez gibime geliyor. Bu işin arkasında sadece Dassault değil Total de var mutlaka. Bir parça, sadece bir parça da ticaret. Ama tehlikeli tarafından : Fransa çünkü sadece silah satmıyor, Yunanistan'ı SİLAHLANDIRIYOR. Oysa biz FC'nin ve liderinin, AB'nin kuruluş ve varlık ilkeleri gereği meselelerin BARIŞÇIL YOLDAN ÇÖZÜMÜ İÇİN müdahale etmesini beklerdik. Yunanistan ve İtalya ile tartışmalı bölgede askeri tatbikat değil. Silahlandırma değil. Silahsızlandırma.

Ama bir dakika : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde daha birkaç gün önce cumhurbaşkanlığı seçimi yapıldı ve RTE'nin adayı seçildi. Ada'nın birleştirilmesine/bütünleştirilmesine fena halde karşı. Gelecek adım ne olacak ? Fransızlar, tarihi bilenler, HATAY diyor. "İskenderun Sancağı" örneği akla geliyor. Akli olanların. Kıbrıs'ta RTE ikinci adım olarak KKTC'nin bağımsızlığını ilan etmesini hazırlıyormuş ve kısa, çok kısa bir süre sonra TC'ye katılmasını... Tarih yeniden mi yazılacak ? Tarih kekeleyecek mi ? İşte gelecekte olması mümkün bu işleri önlemek için taraflar ve onların "dayıları" pazularını gösteriyormuş. Demek ki o kadar atışmak bunun içinmiş. İnanıp inanmamak size kalıyor artık.

Simdi diyeceksiniz ya bu İtalya neyin nesi oluyor ? Tarihe bakmalı yeniden. Libya ? Libya tarihte var mıydı ? Trablusgarp olmasın ? Sonra Sultanların sürgüne gönderdikleri için başka bir mekan vardı, yine oralarda. İsmi neydi ? Fizan mıydı ? İtalya 1912'de oraları istila etmemiş miydi ? Evet etmişti. Osmanlı İmparatorluğu ile savaş bile yapmıştı. Bunlar ve sonrası gelişmeler sonucu bugün Libya'ya her müdahale İtalya'yı çileden çıkarıyor. O olmalı. Libya

işine el atana İtalya da el atıyor. Fransa ile birlikte Bengazi’de veya başka bir kentte dansa kalkıyor. Ah diyorum bir Berlusconi olsaydı, iki çalımla bu işleri “bunga bunga” gürültülerine boğarak, “tatlıya bağlar”, üstüne de iki, belki üç dostluk maçı oynatırdı. Ama “Berlu” artık siyaset dünyasında değil, bir parça taça çıkmış durumda. Çok faul yaptı çünkü. Herbiri kendi çapında iyi futbolcu bir Kasımpaşalı ile bir Paris Saint Germain’linin (PSG) maçında herkes Lefter veya Metin veya Baba Hakkı olamaz. Tarih böyle yazıyor. Ama iyi bir Kasımpaşalı ile iyi bi PSG’li maçı kavgaya etmeden bitirebilir. Umudumuzdur.

Not :

(1) İşte Fransızcasıyla : Eric Trappier, président-directeur général de Dassault Aviation, s’est également réjoui du choix d’Athènes, “qui conforte, dit-il, la relation exceptionnelle que nous entretenons avec la Grèce depuis près d’un demi-siècle (...)”. “Dassault Aviation est totalement mobilisé pour répondre aux besoins opérationnels exprimés par l’armée de l’air grecque, et contribuer ainsi à assurer la souveraineté de la Grèce et la sécurité du peuple grec”, ajoute-t-il.

“LE SEPARATİSME”/AYRILIKÇILIK

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron (EM) ille Tarih'e geçmek için olmalı, “le séparatisme” diye “yeni bir kavram” takdim etti. Ama tutmadı. Ne iyi ki, kendi takımından birileri bu kavramın yapmak istediğine hiç mi hiç uymadığını kibarca belirtti, ayıp olmasın diye kulağına fısıldadı, ve “kavram” tarihe karıştı. Şimdilik. Cumhurbaşkanı'na belki biraz ayıp oldu ama çaresi de yoktu. Kimi kaynaklar, Fransa'nın yüzaklarından ve günümüzdeki en iyi islamologlardan Gilles Kepel'in Macron'a ve hükümet üyelerinden birkaçına bir belki iki saatlik seminer verdiğini ileri sürdü. Gilles Kepel'i görünce soracağım.

Dikkatimi çekmedi değil: Başbakan bile artık terimleri doğru kullanıyor: Örneğin artık “islam radical” demiyor, “islamisme radical” diyor. Büyük bir adım. İleriye doğru. Yeri gelmişken hemen yazayım, bölümde “Müslümanlar” genellikle hep tırnak içinde olacak, çünkü bu kelimeyi, Fransa'da iktidar sahiplerinin ağzından yazıyorum, çünkü on yıllardır hepsinin yinedeği bu kelimedenden ne anladıklarını açıklamadılar. Fransa Cumhuriyeti'nin, laik cumhuriyetin, nüfusa göre ikinci sıradaki dinine mensup oldukları söylenen bu insanlar, kadınlar, çocuklar ve bebeler kimlerdir? “Müslümanlar” kimlerden oluşuyor? Belli değil. Sokaktaki Jacques (Jak okunur) o zaman nasıl tanıyacak “müslümanı”? Nasıl?

Bu mesele çok önemli çünkü İslam ve “Müslümanlar” öteden beri iktidarlarca parmakla gösteriliyorlar maalesef.

Bugünlerde bu konuda yeniden bir gürültü koparıldı. Macron'un Saray'ındaki “kendi hükümetiyle”/en yakın “danışmanlarıyla”

hazırladığı güya yeni özel “yasa tasarısı” hazırlandığı açıklandı. Ama bu metinde de “Müslüman” tanımı verilmiyor.

Korana belasıyla, cinayetlerle ve daha bir dizi belayla karmakarışık bir ortamda en büyük sorun sanki “ayrılıkçılık”, “radikal islamcılıkmış” ve bunun çözümü için en iyi ilaç ta bu güya özel “yasa tasarısı”ymış gibi davranılması EM’in gündemi hep elde tutmak istemesiyle ilgili. Başka şeyle değil. Anlatmaya çalışacağım:

Macron gelecek cumhurbaşkanlığı seçimine kadar gündemi elinde tutmak, gündemi, günü ve geceyi kesintisiz işgal etmek taraftarı. Böylece kimi çok ciddi ve önemli meselenin gizlenmesini de başarıyor: Örneğin “ulusal yollar”ın özelleştirilmesi için hukuki metin dikkat bile çekmeden ağustosun ortasında yürürlüğe konuldu. Böylesi önemdeki bu metin ne tartışıldı, ne kamuoyuna sunuldu. Ne de hükümette konuşuldu. Yangından mal kaçırılır gibi çıkarıldı. Teknik konudaki hukuki bir metin içinde ambalajlandı. ayorum.com’daki makalelerimden birinde değindim. Geçen yıl barajların özelleştirilmesi konusunda da aynı yöntemi kullandı... Fransa’yı satıyor adam, bunun tartışılacak yönü yok. Ama dikkatinizi rica ediyorum: Ufak ama çok önemli bir ayrıntı da var: Zarar eden, zarar etmesi muhtemel kamu işletmelerini kamulaştırıyor: Air France için örneğin böyle bir yola gidebilir/gidebileceği söyleniyor. Kazanan, kazanç getirmesi muhtemel işleri, kamuya ait mal ve mülkü ise ÖZELLEŞTİRİYOR. Ulusal yollar özelleştirilince PARALI OLACAK elbette.

İşte bu nedenlerle kamuoyunu, yurttaşlarını sürekli meşgul etmek için de, tarihi, alışılmış, bilinen yöntem uygulanıyor ve yine ve yeniden “Müslümanlara” yönelik özel, hatta izninizle çok özel bile diyebiliriz, bir “yasa tasarısı”, lütfen dikkat daha doğmadan gündeme getiriliyor. Karayollarından en çok kazanç getireceklerin özelleştirilmesine yeşil ışık yakan tüzel metin ağustos ayının

ortasında, herkesin, minik serçelerin bile tatilde olduğu bir zaman diliminde, yangından mal kaçırılırcasına yürürlüğe konulurken, çok mühim olduğu iddia edilen çok özel bir YASA TASARISI bile değil, yasa tasarısının öncülü büyük bir tantana ve şamatayla kamuoyuna sunuluyor. Bir tüzel metnin yasa tasarısı olarak anılabilmesi için onun BAKANLAR KURULUNDA GÖRÜŞÜLMÜŞ VE KABUL EDLİMİŞ OLMASI gerekirken, yeniden dikkatinizi rica ediyorum, bize bu yasa tasarısı öncülünün ancak 9 ARALIK 2020'DE Bakanlar Kurulu'na sunulacağını ve daha sonra Millet Meclisi'nde ve sonra Senato'da tartışılacağını söylüyorlar. Bu işte bir gariplik yok mu?

“Radikal islamcılıkla” (dinin siyasi amaçlarla ve şiddet yoluyla kullanılması anlamında) mücadele, şimdiye kadar hemen hemen gündemi işgal etmeyi arzulayan ve bilhassa “İslamcılara” karşı mücadelenin ırkçıların, yahudi, müslüman ve yabancı düşmanlarının, faşistlerin, aşırı sağcıların, sağcıların tekelinde olmadığını göstermek isteyenlerin siyasi ve seçim yatırımına yöneliktir ve 1970'lerden beri yapıldığı için klasikleşen bir numaradır. Jacques Chirac'ın başbakanlığı ve cumhurbaşkanlığı dönemlerinde, değişmez İçişleri Bakanı Charles Pasqua bu yöntemi sık sık kullandı. Nicolas Sarkozy İçişleri Bakanırken ve daha sonra cumhurbaşkanı olunca o da yaptı. İstisnasız hepsi, özel yasalar çıkardılar, “müthiş hafiye” rölü oynayarak kimi derneği bastılar, orada geceyi geçirmekte olan birkaç kağıtsız, evsiz barksız göz altına aldılar... vs. İşin çarpıcı yanı televizyon kameralarının da her baskında hep en önde olmalarıydı. Gazetecilere kimin haber verdiği çok merak edilmedi.

Böyle bir “numaranın” 2020'de yeniden sahneye konulması ve bunun kimi devlet ve devlet adamı tarafından ciddiye alınması Fransa Devlet alışkanlıklarını ve devlet adamlarından kiminin iyi tanınmamasıyla açıklanabilir. Fransa'yı devleti ve devlet

adamlarıyla iyi tanıyan Mısır, Cezayir, Fas, Nijer, Tunus ve diğerlerinden pek ses çıkmadı, veya dostlar alışverişte görsün yöntemiyle birer açıklamayla yetinildi. Ne boykottan söz eden oldu ne “İslamın korunmasından”. Çünkü bu tür numaraları daha önce görmüşüleri.

Peki kim ses çıkardı: TC Cumhurbaşkanı. Olacak şey değil. Ama oldu. Hem de Fransa Cumhuriyeti'nin yeni İçişleri Bakanı'nın temmuz 2020'de işbaşı yaptıktan sonra bütün dini inançların üst düzeydeki temsilcilerini, tapınaklarında, tek tek ziyaret ettiği ve herbiriyle ayrı ayrı görüştüğü zaman içinde. Ve İslamla Cumhuriyet ilişkileri konusunda övücü şeyler söylediği günlerde: İşte bir örnek: 18 Eylül 2020 tarihli, Hıristiyanların ve Katoliklerin günlük gazetesi La Croix (Haç)'daki “Pour Gérald Darmanin, l'islam est la religion qui aura le moins de difficulté à travailler avec la République» başlıklı habere göz atmanızı tavsiye ederim. Bakan, “Cumhuriyet'le çalışmak için en az zorlanacak din islamdır.” dedi. Sonra “Müslümanları” Cumhuriyet'e ve kurallarına uymaya çağırdı.

Bir noktayı hemen açıklamalıyım: İçişleri Bakanı'nın öteden beri dini işlerle uğraşmasının nedeni aynı zamanda “cultes” (inanışlar-inançlar diyelim) bakanı olmasından kaynaklanıyor.

Yeni Bakan, Gérald Darmanin, “fier ministre des cultes” olarak bütün dini inançlarla en iyi ilişkileri sürdürmek isterken. Cumhurbaşkanı Macron, basit siyasi hesaplarla, yine “Müslümanları” “Kara Koyun” yerine koymak istiyor. Ayıp ediyor. Ama bunu söylemek için de en yüksek minarelere çıkıp veryansın etmek te gerekmiyor(du).

Macron'un bu tür şovlarını ciddiye almamak, bunlara önem vermemek gerektiğine inanıyorum. Hele ciddi devlet adamları oralı bile olmamalı.

Medya organları, görevi gereği, Macron'un yaptığını bir haber olarak aktarabilir, ama eleştirmeden daha fazlasını sunmak onun oyununa düşmektir. Onca ciddi ve zorlu belalar sürerken. Dünden niyetli, tembel, hazırlap haberlerle doldurulan, asli görevini çoktan yemek masalarında şampanyaya meze etmiş Fransız medya organları bu tuzağa balıklama daldı.

Bu güya yeni ve güya “özel yasa tasarısı”, Fransa’da öteden beri varolan İslam'a ve sayıları 5 belki 6 milyon kadar olan Müslümanlara karşı “öteleme”, “ötekileştirme”, sindirme alışkanlığının kimi çevrelerde sürdüğünü gösteriyor. Zihinsel bir mesele bu, birkaç yüzyılda değişmesi maalesef mümkün değil.

Dahası bugün Fransa’da varolan tüzel/hukuki metinler zaten her türlü aşırılıkla mücadele edilmesine ve Cumhuriyet ilkelerine, Anayasa’ya, yasalarına, laikliğe aykırı eylem ve davranışın yasaklanmasına, cinayetin cezalandırılmasına ilişkin yeterli hükümler içeriyor. Yeni tüzel düzenlemelere ihtiyaç olmadan, gereken her şey yapılabilir. Böylesine özel bir yasa tasarısı hazırlanması, aylarca önceden bunun bu biçimde tanıtılması ise ucuz yoldan reklamdan, siyasi yatırımdan başka bir şey değil.

Fransa’da bugün herkes veya bu konuya ilgi duyanların tümü hangi devletin veya devletlerin hangi eğilimdeki aşırılara, ılımlılara, ortacılara, hatta hangi tarikatların kendi taraftarlarına hangi yollardan, nasıl, ne kadar ücret, pardon “yardım”, “bağış” vs. ödediğini biliyor.

Dahası aynı devletlerin bu ülkede almadığı şato, han hamam, bağ (şarap ve şampanya için), bahçe, futbol kulübü, şirket kalmadı.

Dahası Fransa bunların tümüne silah satıyor. François Hollande’ın beş yıllık cumhurbaşkanlığı döneminde silah satışından elde edilen

girdinin beş kat arttığını yukarıda belirttim. Ticari ilişkiler ve turizm (Paris'e doğru) harika düzeyde.

Bu devletler “işsiz kalan” cumhurbaşkanlarını bile düşünüyor, onlara el bile uzatıyor: İşte Nicolas Sarkozy, sözleşmesi bitip ülkenin başına dert olmaktan uzaklaştırılınca güya konferans veya seminer vermek üzere aynı devletlerin davetlisi olarak oralara gitti... Her konferans veya seminer iki yüz veya ikiyüz elli bin öroymuş. Merci bien!

Yeni Cumhurbaşkanı da o günlere kadar işini yürütecek, yapacağını yapacak. Bunun içinde, bizim açımızdan uğraşmaya değmeyecek, göz boyamacı, seçim yatırımı nitelikli ve gündemi işgale yönelik tutum ve davranışları da olacak. Bu yeni yasa tasarısı öncülü de bunlardan biridir. Sadece biri. Başkaları da var. Tavsiyem şimdilik bu konuda kendimizi yormamak. Eleştirilerimizi yazmayı ve anlatmayı ve söylemeyi unutmadan.

MACRON ERDOĞAN'I SEVMİYO ERDOĞAN DA MACRON'U

(yazımda hata yoktur)

İki siyasi liderin birbirini sevmesi kadar sev(e)memesi de siyasi tarihin ve siyasetbiliminin sayfalarını dolduruyor. Öteden beri. Tarih tanığımızdır. Çok eskilere kadar inip örneğin Kleopatra'nın kapısını tıkladımayalım. İşte daha dün François Mitterrand ile Helmut Kohl "aşkı" FC ile Almanya Federal Cumhuriyeti (AFC) arasındaki olası kimi dev boyuttaki meselenin dostça çözümünü kolaylaştırmıştır? İki Almanya'nın kazasız belasız birleştirilmesi en başta...

İki liderin birbirini sevmemesi, beğenmemesi tahammül edilebilirlik sınırları içinde kalırsa kimse oralı olmayabilir, örneğin Angela Merkel'in Nicolas Sarkozy'yi bir türlü sevmemesinde. Sarkozy dönemini anlattığım ekitabımda sözünü ettim,

Burada bizi ilgilendiren Recep Tayyip Erdoğan (bundan böyle RTE) ile Emmanuel Macron (EM) ikilisinde, mesele maalesef ciddi boyutlar aldı. Ve böyle giderse daha vahim boyutlar kazanmasından bile korkuluyor. Biz de korkuyoruz. Koskoca iki büyük liderin, koskoca iki devlet temsilcisinin meseleleri hakaretlere, küfürlere kadar düşürülünce. Hakaret, küfür ve aşağılamalarla, meydan okumalarla sorunların çözümü mümkün değil. Hiçbir zaman da mümkün olmadı.

Adı geçen iki lider neden birbirini sevmiyor? İşte görünenler:

EM'in RTE'yi 5 Ocak 2018'de Saray'ının kapısında karşılaması videosuna bakalım, daha önce seyretmişler lütfen anımsayınız: EM misafirinin elini sanki istemeyerek/kerhen sıktı, Saray'ın giriş

kapısındaki dört veya beş basamağını, EM biraz önde, birlikte çıktılar ve EM geleneksel olarak giriş kapısı önündeki sahanlıkta durup misafiriyle birlikte hafifce sola dönüp kameralara ve fotoğraf makinalarına bakmak yerine durmaksızın içeriye girmek istedi. Misafiri dokunarak ve bir şeyler söyleyerek ev sahibine geleneği anımsattı ve ancak böylece Saray Hatırası kaydedilebildi. Benzer sahneyi EM tarafından kabul edilen Çin Halk Cumhuriyeti lideri ile Suudi Arabistan'ın malum Prensi ile ve daha nice devletin lideriyle, aralarında ünü sınırlarötesi diktatörler de var, anımsayınca EM'in RTE'ye haksızlık yaptığı ortaya çıkıyor. Elbette iki lider birbirini eleştirebilir, farklı görüşleri savunabilir ama bir lider diğerini evine resmen davet edince ona misafir muamelesi yapmak zorundadır. O çünkü sadece eleştirilen bir lider değil 83 milyonluk bir nüfusa sahip bir ülkenin temsilcisidir. Cumhurbaşkanıdır. Burada EM sarı kartı hak ediyor.

Bu kadar da değil, daha sonra da, karşılaştıkları devletlerarası her tür toplantıda EM RTE'ı görmemezlikten geldi, kimi kez elini kerhen sıktı, özetle dostça davranmadı...

RTE geri kalmadı, FC'ye ilişkin klasikleşen eleştirilerine, EM'i "acemilikle", "ülkesinin tarihini bilmemekle" ve benzeri alışılmamış suçlamalar ve daha ağır saptamalar ekledi. EM'e sürekli olarak "sen" diye hitap etti. Oysa genel diplomatik kural "siz" denilmesini gerektiriyor. Diplomasi olmadan devletlerarası ilişkiler sürdürülemez. İki devlet, hem de NATO bünyesinde müttefik iki devlet arasında savaş durumu olmadığına göre kibarlık şart. RTE de bu nedenle sarı kart gördü.

EM bütün Avrupa'da beğenilen bir lider değil. O da defalarca horlandı. "İyi oynayamadığı" için dışlandı, bugün kimse davet etmiyor artık.

EM fransızcasıyla “arrogant” yönüyle, “küçük büyük dağları ben yarattım” diyerek herkese yukarıdan bakarak, “Ben en yakışıklıyım. Ben en zekiyim. Ben ben ben” diyerek ve herkese ders vermeye kalkarak, Fransa’dan sonra AB’ye bile “makronist” bir yüz/bir makyaj önererek herkesi küstürdü/güldürdü. “Bu adam deli mi ne ?” dedirtti. Yunanistan’ı resmi ziyaretinde Millet Meclisi’nde nutuk attı, pardon nutuk değil, “Yunanistan’a ve evrene” demokrasi ve AB üzerine ders verdi, Yunanistanlı vekiller az daha sinir krizi geçiriyordu.

EM’in bir derdi de nutuklarını yazanların da kendisi gibi hem birçok önemli konuda cahil, hem kendini çok beğenmiş olmaları. Nutuklarla işleri yürütmek kolay olsaydı herkes bu mesleğe atılırdı. Cumhurbaşkanlığı mesleğine !

Bir örnek daha : Bir bahaneyle İngiltere’ye giden EM öyle bir kabul gördü ki İngilizler bile utandı. En magazin, en “people” dergilerden Paris Match bile Macron’la alay etti. Sorumuz şudur : FC cumhurbaşkanı İngiltere’ye gidince kim tarafından karşılanır ? Kim tarafından karşılanmalıdır ? Herhalde Kaliçe’nin eşi malum Prens tarafından değil !

İki cumhurbaşkanı, iki önemli lider arasındaki uyuşmazlığın altında ve üstünde mutlaka henüz bilmediğimiz noktalar da var. Görünmeyenler de. Onları zaman içinde öğreneceğiz kesinlikle.

Günümüzdeki mesele, bu iki liderin aralarındaki kişisel meseleleri ülkeler arasında, halklar arasında varolduğu iddia edilen sorunlarla, dini inançlarla ambalajlayıp tansiyonu daha da yükseltmeleridir.

İki liderin de kişisel yakın gelecekleri konusunda olumsuz sezileri olduğu sanılıyor :

RTE'nin geçmiş yıllardaki karizmasını yitirdiği tarafsız ve namuslu gazeteciler tarafından yazılıyor. Örneğin Le Monde'un bir zamanlar Türkiye/İstanbul muhabiri Marie Jégo'nun 27 Ekim 2020'de yayınladığı derinlemesine incelemesi / analizi / makalesinde, başlığı : "L'aura perdue de RTE". Herkese tavsiye ederim. Bilhassa ilgililere. Yaşının ilerlemesiyle sağlık sorunları da belki gündemde. Aslında 66 yıl yaşlanmak sayılmaz ama RTE belki öyle hissediyor...

Müslüman Kardeşler'in mutlaka bir bölümünün RTE'nin uluslararası düzeyde kendilerinin lideri, temsilcisi rolünü oynamasından rahatsız olduklarını RTE'ya duyumsattıkları da tahmin ediliyor. Dahası 83 milyonluk Yurttaşlar toplumunun "Reisi" olarak her toplantı veya mitinge çıkarken "Biraderlerin" işaretini yapması bir Cumhurbaşkanı'na pek yakışmıyor. O "Müslüman Kardeşlerin lideri" değil TC vatandaşlarının GENEL OYUYLA SEÇİLMİŞ cumhurbaşkanıdır. Bu da O'na yetmeli.

RTE'nin birçok cephede birden savaşa girmesi veya savaşı başlatması kendisine ve devlete pek çok düşman da kazandırdı.

Örneğin bir süre önce "Zamanı gelince hesap verecekler" diyerek tehdit ettiği Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) yeni müttefikler aramak gereğini duydu. İsrail ve Mısır'ı buldu. Bu iki devletin de TC ile ilişkilerinde diken üstünde olduklarını biliyoruz. Mısır Devleti lideri ismi verilerek defalarca açıkca tehdit edilmedi mi ?

Bahrein de BAE'yi izledi/izliyor...

İşte böylece RTE TC karşısında yeni bir ittifak grubu oluşturulmasında belirleyici oldu. Yeni "düşmanlar" edindi. Kuzeydoğusundakileri saymıyorum.

Günlerdir BAE, Mısır, Bahrein türk malı ürünleri boykot ediyor.

RTE bu boykottan söz etmedi ama birkaç gün önce, “Fransa türk mallarını boykot ediyor” dedi. Bunun aslı astarı yok. Belki kendisine yanlış bilgi verildi...

Bugün türk ve fransız, türk ve arap ekonomileri o kadar sarmaş-dolaşki “La vache qui rit” (“gülen inek”) peyniri boykotu ile bir sonuç alınması nâ-mümkün. Sembolik kalmaya mahkum bu tür şeyler vatandaşı meşgule yarıyor belki. Belki başka meselelerle ilgilenmesini önlüyor. Hem bu peyniri veya reçeli veya makarnayı, vesaireyi kim yiyor ? Eğer hakiki gerçek (evet iki kez) boykot yaparsanız ülkemizde üretilen malum otomobilleri boykot ediniz, dünya alem ne kadar zeki olduğumuzu görsün (!) Katar da Paris Saint-Germain’i satsın. Finansmanını durdursun. Fransa’nın hemen hemen her bölgesindeki şatoları, bağ ve bahçelerini de, sayısız işletmelerini de “elden çıkarsın”, vs...

EM’in karnesi de zayıflarla dolu: Korona karnesi kötü, hatta çok kötü, eski başbakanı ve birkaç bakanı hakkında açılan davalar sorgu aşamasında ve bu aşama daha birkaç gün önce onlarca polis ve jandarmanın eski başbakan ve bakanlarının evlerine ve bürolarına yapılan baskınlarla yeni bir ivme kazandı...

Fransız cumhurbaşkanı ve takımının en büyük sorunu takımın tümünün teknokrat ve/veya eski patron olması. Ülke içi meseleleri çözemiyorlar. Deneyimsiz yöneticiler çuvallıyor.

Hükümet üyeleri, zengin mahallelerin çocukları, halkın nasıl yaşadığından habersiz. Hayatında bir kere bile metroya binmemişler metroyla toplu taşımacılığı düzenliyorlar. Olacak şey mi ?

Bunlar böyle ciddi krizlerin üstesinden gelebilecek çapta değil. Hiç değil.

Bu olgu, EM'in iktidarı almasından bugüne geçen üç yıldan fazla zaman içinde yapılan hiçbir seçimde varlık gösterememesiyle ispat edildi. Belediye seçimlerinde ise hakiki bir "Osmanlı Tokadı" yedi. Yukarıda kısaca Değindim. (Bu konuda ayorum.com'da haziran 2020'de yayınlanan yazılarıma bakılabilir.)

İki lider de birbirini sevmiyor ama burada aktarmaya çalıştığım gibi birbirine çok benziyor, bu durumda hırçınlaşma, tansiyonun yükseltilmesi ikisinin de yakın gelecek hesapları için yararlı olacağı sanılarak sürdürülüyor. Umarım daha beter durumlarla karşılaşmayız. İkisi de çareyi dış veya yeniden diriltilmek istenen iç meselelerde arıyor.

En son Charlie Hebdo gibi Fransa ölçütünde son derece marjinal, ortaokul veya liselerdeki duvar gazeteleri düzeyinde, mizah sanatı açısından çok zayıf, estetiği berbat, aklıbaşındaki hiçkimse tarafından asla ciddiye alınmaması gereken bir dergideki berbat bir karikatür bile devlet meselesi haline dönüştürüldü. Elimizi vicdanımıza koymalıyız : Bu berbat karikatür bu ilgiye layık değil. Görmemezlikten gelmesini de bilmek mümkün. Milyonlarca yurttaşımızın da içinde bulunduğu milyonlarca Müslümanın yaşadığı Avrupa İslamın düşmanı değil. Onların tamamı veya tamamına yakını özgürce çalışmak, çoluk-çocuğuna iyi bir gelecek hazırlamak, dini inancını barış içinde, sakin ve özgür bir biçimde yerine getirmekten başka bir şey istemiyor. Bize onları anlamak, anlamaya çalışmak ve olanaklarımız ölçüsünde yardımcı olmak kalıyor. Hepsi bu kadar.

M. ŞEHMUS GÜZEL

FRANSA SİYASETİNE GİRİŞ

KİTAP BEŞ

MAKRONİST YILLAR

ekitap.ayorum.com